

پاسخ ارشاد به اتحادیه ناشران تهران

در تالار وحدت صورت می‌گیرد

اهدای جایزه جلال امروز

نخستین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد، امروز شنبه همزمان با سالروز تولد این نویسنده با حضور مدیران ارشد فرهنگی و نویسندگان در تالار وحدت برگزار می‌شود. در نخستین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد که به همت موسسه خانه کتاب برگزار می‌شود از پدیدآورندگان آثار برتر در حوزه‌های مختلف داستان‌نویسی، تاریخ‌نگاری، نقد ادبی و مستندنگاری تقدیر خواهد شد و برگزیدگان با اهدای ۱۱۰ سکه و شایستگی تقدیر با اهدای ۲۵ سکه، تجلیل خواهند شد. مراسم اهدای جایزه جلال ساعت ۱۶ با حضور، محمدحسین صفارهرندی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، غلامعلی حدادعادل، رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس، حسن رحیم پورازغدی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و چند تن از اهالی قلم و فرهیختگان برگزار خواهد شد.

راضیه تجار

جایزه‌ای برای چهره‌های دیگر

دکتر عباسعلی وفایی

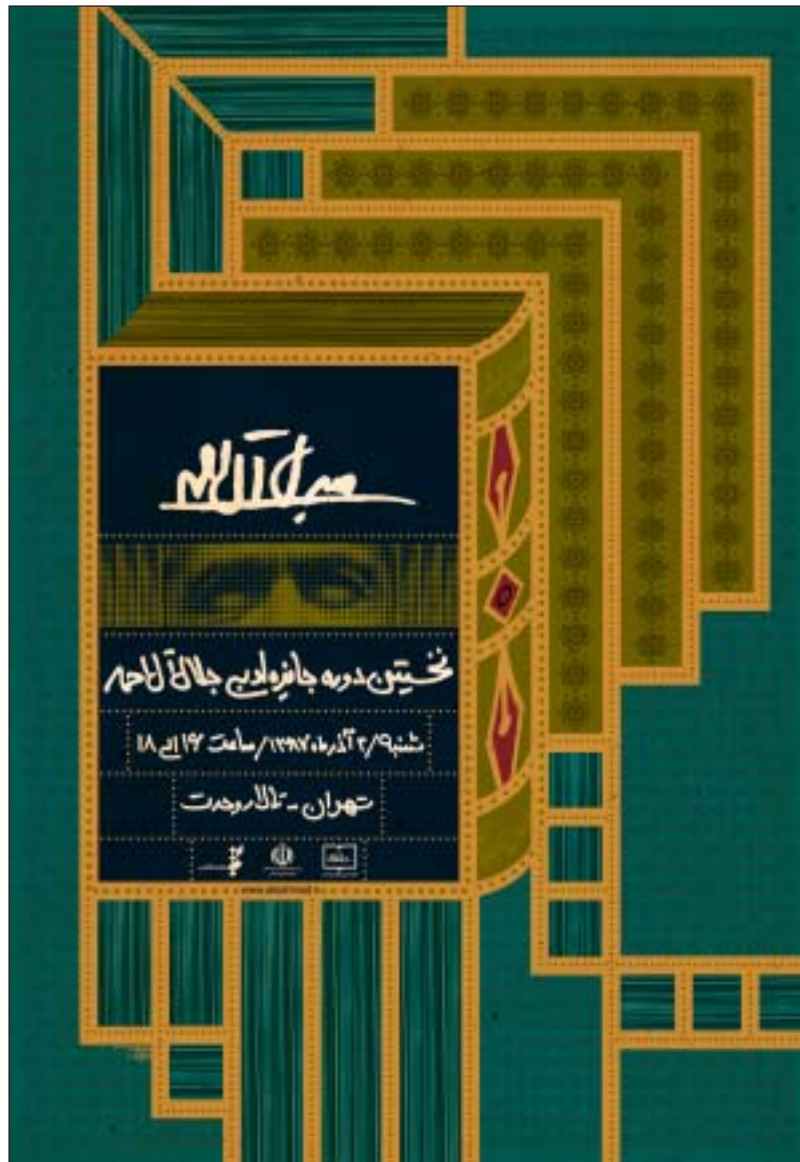
میراث نقد جلال

دکتر صادق آیینه‌وند

جای خالی تک‌نگاری‌ها

عبدالعلی دستغیب

پیوند جوایز با نام مشاهیر

کتابخانه

شنبه ۲ آذر ۱۳۸۷
۲۳ ذی‌قعدة ۱۴۲۹، ۲۲ نوامبر ۲۰۰۸
شماره ۱۵۸، پیاپی ۸۰۹
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایران‌چاپ

www.ketabehafteh.ir

هر هفته یک کتاب در نماز جمعه

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر ضرورت گسترش مفاهیم قرآنی در هفته کتاب، خواستار معرفی هفته‌ای یک کتاب از تریبون نماز جمعه شد. محمدحسین صفارهرندی که همزمان با هفته کتاب به عنوان سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران سخن می‌گفت افزود: برخی از افراد خواندن قرآن را در آمار کتابخوانی به حساب نمی‌آورند؛ در حالی که اگر قرآن خواندن با تدبیر باشد، با کسب معارف بسیار همراه خواهد بود؛ بنابراین چرا نباید آن را جزو آمار کتابخوانی حساب کنیم؟ وی تصریح کرد: قرآن کتابی است که باید روزانه به آن مراجعه و از آن کسب معرفت و نور کرد که در این دوره، این موضوع به طور شایسته‌ای در حوزه فرهنگ مورد توجه بوده است.

دومین نشست هم‌اندیشی ناشران و معاون فرهنگی وزارت ارشاد به دعوت کتاب هفته برگزار شد

گام دوم در نشر حرفه‌ای

طرح‌ها و برنامه‌هایی که از سوی عزیزان به دفتر معاونت فرهنگی فرستاده شود، استقبال می‌کنیم. پدram پاک آیین سردبیر نشریه کتاب هفته نیز ضمن خیر مقدم به شرکت‌کنندگان این نشست گفت: اولین نشست ناشران برگزیده و معاونت فرهنگی در خرداد ماه سال جاری با محورهای نمایشگاه بیست و دوم، هدفمندسازی یارانه کتاب و موضوعات و مسائل نشر کشور برگزار شد و امیدواریم دومین نشست زمینه‌ای برای انتقال نظرگاه‌های ناشران برگزیده به معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد و آگاهی ناشران از دغدغه‌های حوزه مدیریت فرهنگی را نیز در پی داشته باشد. وی افزود: در این جلسات با توجه به علاقه‌ای که معاونت فرهنگی نشان داده‌اند، راهکارهای بهبود وضعیت نشر کشور دسته‌بندی می‌شود و مورد توجه و مذاقه قرار می‌گیرد.

پاک آیین گفت: امکان حضور تمام ناشران در این نشست فراهم نبود، لذا از ناشران برگزیده سال ۸۶، ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم و ناشرانی که در کتاب سال، دست کم سه کتاب برگزیده داشته‌اند و یکی از این سه اثر به ده دوره اخیر تعلق داشته، دعوت به عمل آمد. وی دستور جلسه را بحث درباره نمایشگاه بیست و دوم کتاب، هدفمندسازی یارانه کتاب و دستیابی به شاخص‌های نشر حرفه‌ای ذکر کرد.

دومین نشست هم‌اندیشی ناشران برگزیده کشور با حضور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یکشنبه ۲۶ آبان ماه در سرای اهل قلم برگزار شد.

در ابتدای این نشست که همچون نشست اول به دعوت نشریه کتاب هفته برگزار شد، دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: در چرخه تولید و توزیع کتاب نیاز به بازنگری‌هایی داریم. وی افزود: در گذشته ناشران نقش جدی در نشر کتاب ایفا نمی‌کردند و امروز هم برخی ناشران رویه‌های گذشته را ادامه می‌دهند اما ناشرانی که امروز به طور جدی کار می‌کنند، طبیعتاً در تولید کتابی که عنوان برگزیده کتاب سال و دیگر جشنواره‌های کتاب را از آن خود می‌کنند، نقش اساسی ایفا می‌کنند و باید سازوکارهای نظارتی به گونه‌ای بازنگری شود که زحمات آنها هم دیده شود. از همین روی در آیین‌نامه‌ها بازنگری صورت گرفته است تا برای انتخاب ناشران برگزیده امتیاز انتشار کتاب‌های برگزیده نیز مورد توجه قرار گیرد.

دکتر پرویز درباره تشکیل چنین نشست‌هایی گفت: هدف چنین جلساتی این است که از نظریات عزیزان ناشر بهره‌مند شویم. البته فرصت نیست که به صورت خصوصی در خدمت تک تک ناشران باشیم و از دیدگاه‌های آنها استفاده کنیم اما از

یادداشت

مجید رضاییان

از نثر تا تولید و نشر کتاب می‌شود واقعا؟

یکم: پرسه زدن، شده است یک ویژگی خاص مردم ما. همیشه هم این پرسه زدن‌ها غیر مفید نیست؛ ولی عادت کرده‌ایم که برای یافتن کالای مورد دلخواهمان دو بار بورس یا بازار مورد نظر را از شمال به جنوب و سپس از جنوب به شمال بپیماییم؛ این هم عادت است دیگر؛ کاری نمی‌شود کرد. از قدیم گفته‌اند ترک عادت موجب مرض است، ولی شاید هم درمانی در ترک عادت باشد که ما آن را نمی‌شناسیم.

راستی! چند درصد از این پرسه زدن‌ها به بازار کتاب اختصاص دارد؟ البته اگر کتاب‌های کمک آموزشی مد نظر باشد حاضریم مانند همه پرسه زدن‌های دیگر، بازار کتاب را با دقت مورد جست‌وجو قرار دهیم. اما آیا واقعیت بازار کتاب ما همین است؟

ادامه در صفحه ۳

برای تلاش کردن، انصافامیدان خیلی وسیعی داریم؛ به خصوص با توجه به آنچه که انقلاب برای ما از سوژه‌ها پدید آورده است. انقلاب آنقدر سوژه جالب و موضوع جذاب برای نوشتن داستان‌های خوب و آموزنده و الهام بخش فراهم کرده که در دوره‌های دیگر کمتر می‌شود این طور پیدا کرد؛ کما این که ما می‌بینیم در کشورهای دیگر نیز همین گونه است. برای خلق داستان‌های ماندنی و جاودان در روزگار، از انقلاب خیلی مایه گرفتند. روی این زمینه‌ها باید کار بشود و کسانی که متخصص این زمینه‌ها هستند و کارایی دارند، باید بدانند که امروز این جزو اصلی‌ترین نیازهای ماست؛ مقدمه رفع بسیاری از مشکلات دیگر ماست.

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی
در مراسم پنجمین دوره انتخاب کتاب سال
۶۶/۱۱/۱۹

برنامه‌های سرای اهل قلم

سرای دائمی اهل قلم در ادامه برنامه‌های خود این هفته میزبان چندین نشست است.

امروز و از ساعت ۱۶:۳۰ دو نشست در سرای اهل قلم برگزار می‌شود. اولین نشست با حضور دکتر نگار داوری اردکانی، دکتر پرویز البدزی و صهبا سلیمی به نقد دانشجویی مبانی زبان‌شناسی متن می‌پردازد. دومین نشست امروز نیز با حضور دکتر عباس پژمان به کارگاه ترجمه اختصاص دارد.

فردا نیز دو نشست از ساعت ۱۷ در سرای اهل قلم برگزار خواهد شد. رضانجفی و علی عبداللهی در اولین نشست با عنوان مکتب‌های ادبی (اکسپرسیونیسم) حاضر خواهند شد و دکتر محسن جعفری مذهب، مونیکا ناورانکا و رضا نیکپور در مراسم نقد و بررسی کتاب لهستانیان و ایران سخنرانی خواهند کرد.

کارگاه داستان‌خوانی این هفته سرای اهل قلم نیز که به نقد داستانی از محمد جوان الماسی می‌پردازد دیگر برنامه این هفته است که از ساعت ۱۵:۳۰ دوشنبه و با حضور قاسمعلی فراست آغاز خواهد شد. دکتر عباس پژمان نیز از ساعت ۱۶:۳۰ در کارگاه ترجمه سخنرانی می‌کند.

نقد و بررسی کتاب «روان‌شناسی فرزندان و خودشیفتگی والدین» نیز روز سه‌شنبه از ساعت ۱۷ تا ۱۹ برگزار خواهد شد. در این نشست دکتر محمد قربانی، لیورا سعید و محمود میرسلیمی برای حاضران سخن خواهند گفت. روز چهارشنبه نیز سرای اهل قلم میزبان دو نشست است. در اولین نشست اعضای انجمن خوشنویسان از ساعت ۱۶:۳۰ گرد هم می‌آیند و دومین نشست نیز در همین ساعت به نقد رمان «معرکه» نوشته لویی فردینان سلین اختصاص خواهد داشت.

گرامیداشت حسین ابراهیمی در گلپایگان

خانه کتاب و انجمن نویسندگان کودک و نوجوان در مراسمی از خدمات مرحوم حسین ابراهیمی (الوند) در زادگاه او، گلپایگان قدردانی می‌کنند.

در این مراسم که ۷ آذرماه برگزار می‌شود جمعی از دوستان و مترجمان ادبیات کودک و نوجوان سخنرانی خواهند کرد. حسین ابراهیمی بنیان‌گذار خانه ترجمه و مترجم ده‌ها اثر برای کودک و نوجوان سال گذشته پس از طی دوره طولانی بیماری درگذشت.

معرفی هر هفته یک کتاب در نماز جمعه

محمدحسین صفارهرندی هفته گذشته در مراسم افتتاح ۳۰ هزار نمایشگاه کتاب در ۳۰ هزار مدرسه کشور که همزمان با روز کتاب و دانش آموز در تالار فرهنگ تهران برگزار شد، با بیان این که تجربه چنین ساعاتی می‌تواند برای دانش‌آموزان بسیار شگفت‌انگیز باشد، تصریح کرد: رفاقت با کتاب و مطالعه آن، موجب می‌شود که دانش‌آموزان با دانش نویسنده کتاب و دانشمندان بزرگ جهان شریک شوند و در مورد عموم نیز، کتاب‌هایی که بنابر دارا بودن محتوای غنی، مجوز انتشار دارند، در حقیقت دارای انباشته‌ای از اندیشه‌های عالمان و صاحبان فکر هستند که باید مورد مطالعه قرار گیرند.

وی در ادامه با اعلام این درخواست از تمامی معلمان و مربیان مدارس برای به کار بستن همه تلاش خود در راستای چشاندن شیرینی کتابخوانی به کام دانش‌آموزان و ارتقای آن در محیط مدارس، اظهار کرد: اگر بتوانیم با برنامه‌ریزی مناسب، کتابخوانی در مدارس را به یک نهضت تبدیل کنیم، می‌توانیم در آینده نزدیک آثار مثبت آن را در جامعه ببینیم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در خاتمه با ذکر این مطلب که سالانه، بیش از ۲۰۰ میلیون جلد کتاب منتشر می‌شود، ادامه داد: جمعیت دانش‌آموزان کشور ۱۴ میلیون نفر است بنابراین اگر این دانش‌آموزان سالانه سه کتاب بخوانند، در طول یک سال، ۴۲ میلیون جلد کتاب که در حقیقت یک پنجم مجموع کتب منتشر شده سالانه است، خوانده و ۲۰ درصد به ظرفیت کتابخوانی در کشور افزوده می‌شود.

تفسیر نمونه بوده‌اند، ضمن این که یک میلیارد تومان صرف تجهیزات کتابخانه‌ای برای مساجد شده است. صفارهرندی اضافه کرد: در کتابخانه‌های مساجد، کتاب‌های کمک‌آموزشی هم گنجانده شده تا از این راه نیازهای دانش‌آموزان مسجیدی هم برآورده شود.

آثار برگزیده ادبی رایگان تبلیغ شود
در عین حال وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نامه‌ای از رئیس سازمان صدا و سیما درخواست کرد که امکان تبلیغ آثار برتر ادبی به عنوان آگهی رایگان فراهم شود.

محمدحسین صفارهرندی در این نامه بر اهمیت جایگاه و جوایز فرهنگی در ارتقای سطح فرهنگ عمومی و اهتمام فرهیختگان به خلق آثار ماندگار و تاثیرگذار تاکید کرده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در این نامه پیشنهاد کرد: علاوه بر جوایزی که این وزارتخانه برای برگزیدگان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، جایزه ادبی جلال آل احمد، پروین اعتصامی و کتاب فصل می‌دهد، تبلیغ و معرفی آثار به عنوان آگهی رایگان از سوی سازمان صدا و سیما می‌تواند سبب ایجاد انگیزه مضاعف در اهالی قلم شود.

اهمیت رنگ کتابخوانی در مدارس
در رویدادی دیگر وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از مسئولان آموزش و پرورش خواست تا ساعتی را به نام ساعت کتاب و کتابخوانی به دانش‌آموزان اختصاص دهند تا در این ساعت از نویسندگان کتب موفق برای بحث و گفت‌وگو درباره کتاب‌های تالیفی، دعوت و در نتیجه، فرهنگ کتابخوانی در مدارس ترویج شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر ضرورت گسترش مفاهیم قرآنی در هفته کتاب، خواستار معرفی هفته‌ای یک کتاب از تریبون نماز جمعه شد. محمدحسین صفارهرندی که همزمان با هفته کتاب به عنوان سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران سخن می‌گفت افزود: برخی از افراد خواندن قرآن را در آمار کتابخوانی به حساب نمی‌آورند؛ در حالی که اگر قرآن خواندن با تدبیر باشد، با کسب معارف بسیار همراه خواهد بود؛ بنابراین چرا نباید آن را جزو آمار کتابخوانی حساب کنیم؟

وی تصریح کرد: قرآن کتابی است که باید روزانه به آن مراجعه و از آن کسب معرفت و نور کرد که در این دوره، این موضوع به طور شایسته‌ای در حوزه فرهنگ مورد توجه بوده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: سایه‌های غفلت هر روز بیش از پیش از ذهن و دل مردم پاک می‌شود، تا جایی که آمارهای کنونی گواه آن است که میزان کتابخوانی در کشور ما در قیاس با گذشته افزایش قابل قبولی داشته؛ هرچند هنوز با حد مطلوب فاصله دارد. وی با ارائه آماری جدید از سرانه مطالعه در کشور گفت: در پژوهشی جدید در تهران و آذربایجان شرقی، با مناطقی روبه‌رو شده‌ایم که سرانه کتابخوانی در طول روز، بیش از یک ساعت و نیم بوده است و در دیگر مناطق نیز بیش از ۱۰ دقیقه که میانگین آن، حدود ۱۵ دقیقه در هر روز می‌شود.

او در ادامه افزود: از آغاز سال، مساجد پذیرای یکصد هزار قرآن، ۲۰ هزار تفسیر قرآن و پنج هزار

مدیر کل امور کتاب:

مطالعه اینترنتی در سرانه کتابخوانی محاسبه شود

به گفته مدیر کل امور کتاب روزانه بخش عمده‌ای از ساعات افراد به مطالعه نسخ الکترونیکی کتاب‌ها و رجوع از طریق اینترنت به کتابخانه‌ها اختصاص می‌یابد که باید جزو آمار مطالعه محسوب شود.

محمدعلی رضائی فرانی با اعلام این مطلب افزود: در نظرسنجی‌های انجام شده آمارهایی با شاخص کمیت زمان مطالعه استخراج و عددی اعلام می‌شود که این کار پایه خوبی است ولی ما باید سعی کنیم با یک عزم ملی جامعه را به سوی کتاب سوق دهیم.

وی اظهار داشت: البته باید در کنار کمیت به کیفیت کتابخوانی نیز باید پرداخته شود. به عنوان نمونه باید بدانیم که این مطالعات چه تاثیری بر مخاطبان دارد یا به طور کلی مخاطبان چه آثاری را مطالعه می‌کنند. به گزارش مهر و به گفته رضائی آثاری را باید مطالعه کنیم که از نظر صحت، دقت و ارزش علمی و فرهنگی دقیق باشند.

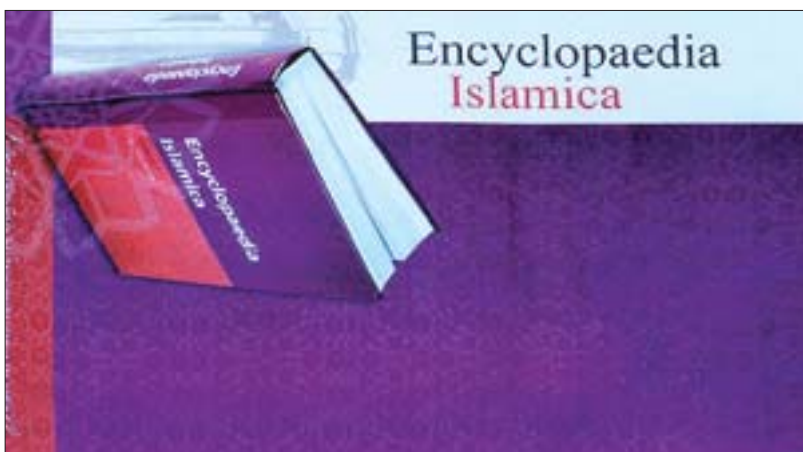
تجهیز ۱۴ هزار کلاس درس به کتابخانه

کارشناس فرهنگی وزارت آموزش و پرورش از تجهیز کردن ۱۴ هزار کلاس درس به کتابخانه کلاسی به منظور ارتباط مستقیم دانش‌آموزان با کتاب خبر داد.

وی در توضیح این خبر افزود: در این طرح تلاش شد تا قفسه یا کمده‌ی کلاس‌ها برای دانش‌آموزان تهیه شود و در آن کتاب‌های غیردرسی قرار بگیرد تا به این ترتیب دانش‌آموزان بدون واسطه با کتاب در ارتباط باشند.

علی‌پور افزود: طرح تجهیز کلاس‌های درسی به کتابخانه از سال ۷۸ شروع شد و تا سال ۸۲ ادامه پیدا کرد اما پس از سال ۸۲ تا سال جاری مسکوت ماند و امسال دوباره با تخصیص یک میلیارد و ۲۷۰ میلیون تومان اعتبار مالی احیا شد. کارشناس فرهنگی آموزش و پرورش گفت: طرح مشارکتی تفاهمنامه پنج میلیارد تومانی اهدای کتاب به مدارس محروم، شبانه‌روزی و شاهد با همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از تازه‌ترین طرح‌های هفته کتاب است.

دانشنامه اسلامیکا منتشر شد

دایرة المعارف بزرگ اسلامی به زبان انگلیسی، زبان گویای فرهنگ اسلامی است که فرهنگ غرب را مخاطب خود قرار می دهد تا ویژگی های فرهنگ و تمدن اسلامی را معرفی می کند.

دکتر احمد پاکتچی، یکی از تدوینگران این دایرة المعارف، در مراسم رونمایی از این دایرة المعارف، ضمن بیان مطلب فوق، طی سخنانی با موضوع 'دایرة المعارف فارسی به مثابه بستری برای دیالوگ اسلام و غرب'، گفت: ما در ترجمه این اثر با معادل گزینی سطحی کلمات مواجه نیستیم بلکه هر کلمه با مفاهیمی کاملاً ساختارمند همراه با ذکر کامل جزئیات آورده شده است.

در ادامه این مراسم، دکتر اصغر دادبه با اشاره به تاریخچه ای از دایرة المعارف نویسی در ایران و جهان اسلام گفت: استفاده از محققان ایرانی، ویژگی برجسته این کار است؛ محققانی که اغلب آنها در ایران زندگی می کنند، البته این موضوع به معنای بی نیازی ما از سایر محققان ایرانی نیست.

وی شیوه تشکیل پرونده علمی که حرکتی بی سابقه در تدوین دایرة المعارف هاست را از دیگر ویژگی های این اثر دانست.

دبیر این نشست با اشاره به تلاش های جنبی مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی خاطر نشان کرد: علاوه بر دانشنامه ملی ایران که تاکنون سه جلد آن منتشر شده و پیش بینی می شود تا جلد ۳۵ تدوین شود، ایجاد کتابخانه دیجیتالی در ایران را در برنامه کاری خود داریم.

سپس سید کاظم موسوی بجنوردی، رئیس مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی با ذکر توانایی بی مانند اسلام در هضم و جذب فرهنگ های گوناگون و ارائه دستاوردهای فکری بشری خاطر نشان کرد:

یکی از مهم ترین خصایص دوران جدید، توجه دانشمندان غرب به فرهنگ و اندیشه مسلمانان است و تأسیس مراکز شرق شناسی و چاپ و انتشار انبوهی از متون علمی و ادبی مسلمانان به دست محققان اسلام شناس - که راه را برای تحقیقات وسیع تر هموار کرده - یکی از این نمادهاست.

وی وقوع برخی تحولات شگرفت در ایران و جهان و وجود هزاران پرسش خرد و کلان سیاسی و اجتماعی درباره فرهنگ اسلام که پاسخ به آنها مستلزم ارجاع به صدها کتاب و منبع بود را از دلایل تدوین چنین اثری خواند.

در ادامه، دکتر رضا شاه کاظمی، ویراستار اجرایی دایرة المعارف بزرگ اسلامی به زبان انگلیسی طی سخنانی با موضوع 'نقش و جایگاه دایرة المعارف اسلامیکا' اظهار داشت: این مرکز، جامع ترین مرکز تحقیقاتی در مطالعات پژوهش اسلامی است.

تجهیز کتابخانه های مراکز

علمی؛ بهمن ماه

نخستین نمایشگاه تجهیز کتابخانه های مراکز علمی، تخصصی و دانشگاهی ۲۳ تا ۲۷ بهمن ماه در مرکز آفرینش های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار می شود.

محسن کفاشی، رئیس این نمایشگاه با اعلام این خبر افزود: این نمایشگاه که با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می شود، با هدف تجهیز کتابخانه های مراکز علمی و دانشگاهی کشور برگزار خواهد شد.

وی ادامه داد: کتابخانه ها باید توسعه پیدا کنند و برای توسعه کتابخانه ها باید کتاب های به روز و جدید ارائه شود. کفاشی با بیان این که فروش این نمایشگاه فقط به کتابخانه های دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی اختصاص دارد، افزود: کتابخانه ها باید در این نمایشگاه، کتاب های مورد نیاز دانشجویان و محققان را با تنوع موضوعی و در تعداد بالا خریداری کنند.

رئیس تعاونی انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی با اشاره به فعالیت بیش از ۳۰۰ ناشر دانشگاهی در سراسر کشور گفت: هم اکنون ۸۰ ناشر در این انجمن عضویت دارند که پیش بینی می شود علاوه بر آنان، ناشران متفرقه نیز در این نمایشگاه شرکت کنند.

وی در بخش دیگر سخنان خود که به زبان انگلیسی ایراد شد، برخی از جنبه های کلی مراحل ویراستاری دایرة المعارف اسلامیکا را بیان کرد و اظهار داشت: با توجه به نیازهایی که در این زمینه احساس می شود، این اثر می تواند منبعی برای تحقیقات دانشگاهی خارج از جهان اسلام و به عنوان سمبلی از دیدگاه های ایرانی و اسلامی باشد.

سپس دکتر سیدصادق سجادی به سخنرانی با موضوع 'دشواری های تدوین دایرة المعارف اسلامیکا' پرداخت و با اشاره به عدم تطابق چینش بر اساس الفبای فارسی و انگلیسی، تغییر ترتیب مقالات را از دشواری های این ترجمه برشمرد و ابراز داشت: برای بسیاری از لغات نیز معادل انگلیسی یافت نمی شد یا قابل معادل سازی نبودند که ما به ناچار آن کلمه را همراه با توضیحاتی در متن جای دادیم.

می شود واقعا؟

ادامه از صفحه اول

دوم: بازار کتاب ما خیلی پرونق نیست و این به دلایلی چند بازگشت می کند. دلایلی که بررسی هر کدام آنها، به طور جداگانه حائز اهمیت و درخور توجه است. اولین عامل جدی به سوژه های کتاب های منتشره ما مربوط می شود. سوژه هایی که اصطلاحاً به آن سوژه های غیر درگیر می گوییم. وقتی افکار عمومی با مضمون و موضوع کتاب های منتشره درگیر نیست، نمی توان انتظار داشت بازار کتاب ما پررونق باشد و علاقه مندان در آن به جست و جوی نیازهای خویش و خرید کتب مورد انتظار بپردازند. این موضوع زمانی خود را بیشتر نشان می دهد که به بازار نسبتاً گرم کتاب کودک توجه داشته باشیم. در بازار کتاب کودک با وجود آن که کتب ترجمه شده بیش از کتب مولد حضور دارند، ولی با نیازهای جامعه هدف خویش توانسته اند ارتباط نزدیک تری برقرار کنند. این مسئله درباره کتب تخصصی نیز تا حدودی صادق است.

سوم: بعد از سوژه درگیر افکار عمومی برای انتخاب تولید کتاب، به نشر و سپس نشر کتاب می رسیم. اساساً اثرهای کتب تولیدی ما از غنای متوسط و تنها در برخی موارد از محتوای مناسبی برخوردارند. نشری که نیازمند تقویت و غنای بیشتری است تا بتواند بازار سرد کتاب را متحول کند و این یعنی پرداختن به ضرورت تربیت نویسندگانی حرفه ای که در جای خود اجازه داشته باشند به جولان قلم بپردازند و با دشواری های نشر نیز کمتر مواجه شوند. بازار امروز تولید کتاب از نظر نویسندگان حرفه ای و قدر به شدت در مضیقه است و ما در این دو دهه اخیر کمتر کتابی را یافته ایم که به مانند کتب نویسندگان دیرین فرهنگ و ادب پارسی، ماندگار و جاودانه شده

باشد و سینه به سینه و نسل به نسل قابلیت انتقال پیدا کرده باشد.

چهارم: نشر پس از نشر مشکل دیگر وضعیت امروز کتاب است. همین جا باید از نقش رسانه های ارتباط جمعی که به کتاب و بازار آن نگاه نقادانه و حرفه ای ندارند و هنوز که هنوز است کتاب را به مثابه یک 'حوزه خبری' ندیده اند، سخن گفت. به این ترتیب مادامی که کتاب در رسانه ها و به ویژه مطبوعات ما به یک حوزه خبری تبدیل نشود و تحولات و رویدادهای مربوط به آن مورد پوشش قرار نگیرد و از دیگر سوی تبلیغات حرفه ای به کمک جدی صنعت نشر نیاید، انتظاری بهتر از وضع موجود نمی توان داشت. زیرا در چرخه صنعت کنونی نشر کتاب در ایران که غالباً غیر سودآور است و یا سرمایه گذار با سود بسیار اندک و در یک پروسه زمانی طولانی، بازگشت می کند، نمی توان توقع داشت که وضع بازار کتاب متحول شود.

نکته پایانی: همین جا شایسته است تا پیشنهادی را مطرح کنم: تشکیل بنگاه جامع تولید و نشر کتاب. ما تا زمانی که به یک بنگاه مقتدر کتاب با امکانات چاپی فراوان، کانون تربیت نویسندگان، کانون مترجمان مسلط، کانون بازاریابی کتاب و ذائقه شناسی مخاطبان و برقراری ارتباط گسترده منطقه ای و بین المللی برای پوشش نیازهای مخاطبانی که بتوانند برای بنگاه یاد شده کتاب هایی با تیراژ میلیونی و سودآور تولید کنند، دست نیازیم، نمی توان از تحول در بازار کتاب سخن راند. افزون بر این پیشنهاد باید تمامی شرکت های تبلیغاتی دارای رسانه و نیز رسانه های ارتباط جمعی بر خوردار از امکان تبلیغات، موظف شوند تا ۵ درصد از حجم تبلیغاتی خویش را به تبلیغ رایگان و یا بسیار ارزان کتاب اختصاص دهند و این الزام می تواند نوعی تعهد اخلاقی و حرفه ای باشد. فعلاً از همین ۵ درصد می توان شروع کرد، می شود واقعا؟!

فلکزان

توسعه و انتشار

کتاب دین و پژوهش های بتو

به منظور تجلیل از پژوهشگران، اندیشمندان و اهل قلم در حوزه دین و فرهنگ اسلامی از همه ی نویسندگان و محققان صاحب اثر، کتاب و پژوهش و نیز ناشران گرانقدر دعوت می شود با معاونت پژوهشی و آموزشی سازمان تبلیغات اسلامی، دروسمین جشنواره، کتاب دین و پژوهش های بتو شرکت نمایند.

علم قرآن و حدیث

تفه و معارف اسلامی

تاریخ و تمدن اسلامی

فلسفه و اندیشه اسلامی

تاریخ و تمدن اسلامی

سال انتشار: از بهمن ۱۳۸۵ تا بهمن ۱۳۸۷

مهلت ارسال آثار: ۲۰ اسفند ۱۳۸۷

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۷۷۴۴
WWW.FALAKZAN.IR

داوری مستدل شعر جوان

چنانچه می‌دانید قرار بود جایزه قیصر امین پور را سالانه برگزار کنیم، اما از آنجا که کیفیت کار برای دفتر شعر جوان بسیار مهم است تا میسر شدن شرایط لازم و مناسبیت، ترجیح می‌دهیم این جشنواره و معرفی کتاب‌های شعر جوان سال به صورت دوسالانه برگزار شود. هر چند برای برگزاری یک جایزه ملی با سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران به توافق رسیده بودیم اما با تغییر مدیریت این سازمان برنامه‌هایمان تا حدودی متوقف ماند.

دفتر شعر جوان نهادی با سابقه بیست ساله است که حدود هفتاد درصد از چهره‌های ادبی صاحب نام کشور با آن در ارتباط هستند؛ بنابراین، این نهاد توجه بیشتری را می‌طلبد. خوشبختانه با اهتمام و عنایت رسانه‌های خبری نخستین دوره کتاب سال جوان بازتاب گسترده و قابل توجهی در سطح کشور داشته است؛ به طوری که این رویداد در سال جاری به عنوان یکی از رویدادهای مهم فرهنگی تلقی شد.

در دومین دوره کتاب سال قیصر امین پور از میان کتاب‌های منتشر شده در سال هشتاد و پنج و هشتاد و شش، کتاب‌های برگزیده انتخاب و معرفی شدند که با پیگیری‌های دبیر خانه این جایزه، ۱۷۶ عنوان کتاب به دبیرخانه ارسال شد. داوری این کتاب‌ها مراحل متعددی داشت.

ادامه در صفحه ۵

«کتابشناسی ایران شناسی و اسلام شناسی» در کتابخانه ملی رونمایی شد

۴۰ هزار پژوهش در یک جلد

آرزوی سلامتی کرد.

در ادامه این مراسم معاون پژوهشی بنیاد ایران شناسی بر ضرورت انتشار کتاب شناسی‌ها به صورت ادواری تاکید و خاطر نشان کرد؛ سایر کتابشناسی‌ها از جمله کتاب‌های عربی و کتاب‌هایی که از سوی نویسندگان فارسی زبان به سایر زبان‌ها نوشته شده‌اند نیز باید به این مجموعه اضافه شوند و این مجموعه را تکمیل کنند.

سید حسن شهرستانی به کم‌لطفی برخی از ایران شناسان و شرق شناسان به ایران نیز اشاره کرد و افزود: این افرادی گاهی ایران را همانند اشیای باستانی و از منظر باستان شناسی ارزیابی کرده‌اند و فرهنگ و هنر ایران را متعلق به سال‌های گذشته دانسته‌اند، در حالی که ایران هم اکنون نیز به لحاظ فرهنگ، سرآمد بسیاری از کشورهای جهان است.

در ادامه این مراسم نیز کامران فانی، تالیف این کتاب را گام نوینی در پژوهش کشور عنوان کرد و گفت: تهیه و تنظیم این کتاب همانند سایر کتابشناسی‌ها نبود و به لحاظ گستردگی و اهمیت کار از سایر کتاب‌شناسی‌ها متمایز است.

کتاب کتابشناسی ایران شناسی و اسلام شناسی هفته گذشته با حضور علی اکبر اشعری، مدیران بنیاد ایران شناسی و جمعی از اهل قلم در کتابخانه ملی رونمایی شد.

علی اکبر اشعری در این نشست با اظهار امیدواری از انتشار نسخه دیجیتال این اثر گفت: کتاب کتابشناسی ایران شناسی و اسلام شناسی با تکیه بر اطلاعات ۴۰ هزار کتاب با موضوع ایران و اسلام موجود در کتابخانه ملی، پاسخگوی مناسی برای محققان و پژوهشگران این حوزه است که می‌تواند عطش ایران شناسان را سیراب کند.

وی با اشاره به وجود نامهربانی‌ها نسبت به فرهنگ و تمدن ایران از سوی برخی ایران شناسان و شرق شناسان اظهار داشت: در حال حاضر مباحث مهمی در غرب درباره ایران و اسلام مطرح است که کتاب‌هایی نظیر کتابشناسی ایران شناسی و اسلام شناسی می‌تواند به روشنگری در این باره کمک کند.

اشعری در عین حال از زحمات دکتر حسن حبیبی، بنیانگذار بنیاد ایران شناسی قدردانی و برای وی

فانی همچنین به تفصیل مراحل مختلف کار و دشواری‌های تنظیم این مجموعه را توضیح داد. کتاب کتابشناسی ایران شناسی و اسلام شناسی از سوی کامران فانی و پوری سلطانی و با حمایت بنیاد ایران شناسی در شمارگان دو هزار نسخه از سوی سازمان اسناد و کتابخانه ملی منتشر شده است.

چشم انداز ۱۴۰۴ کتابخانه‌ها

در قالب یک سند تدوین می‌شود

گذشته ۶۰ درصد افزایش داشته است. نهاد کتابخانه‌های عمومی ۱۶۰۰ باب کتابخانه عمومی و یک میلیون و ۳۰۰ هزار عضو در سراسر کشور دارد. به گفته واعظی، نهاد کتابخانه‌های عمومی طی یک سال اخیر توانسته ۱۰ میلیارد تومان از شهرداری تهران دریافت کند.

بر اساس ماده ۵ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور، منابع مالی برای اداره امور این نهاد، کمک‌های دولتی در بودجه سالیانه وزارت ارشاد، موقوفات، هدایا و کمک‌های مردمی سازمان‌ها و نیم درصد از بودجه سالیانه شهرداری‌ها است.

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی از تدوین سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور خبر داد. واعظی همچنین گفت که هدف این نهاد از ترویج کتابخوانی تنها افزایش کمی مطالعه نیست، بلکه هدف اصلی افزایش کیفی آن است.

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی در سخنان خود بر قید «مطالعه مفید» تأکید کرد و گفت این مطالعه موجب ارتقای اطلاعات فرد و تقویت گرایش صحیح او می‌شود. وی آذر سال گذشته نیز در مراسم تقدیر از خادمان کتاب، کتابخوان‌های برتر و کتابخانه‌سازان نمونه گفته بود هدفش در نهاد کتابخانه‌ها تنها ترویج کتابخوانی نیست. واعظی همچنین می‌گوید درآمدهای این نهاد طی ۱۵ ماه

پدیده‌های انتشارات بین‌المللی حافظ

سرمای زرمستان را با کتابهای بافتنی دنیای هنر گرم و مطبوع نمائید.

فروشگاه مرکزی:
تهران، خیابان دماوند (تهران نو)، ایستگاه منصور آید پلاک ۷۷۷
فروشگاه شماره ۱: تلفن: ۷۷۷۲۲۶۶۱ - ۷۷۷۲۳۱۵۵

تهران، تهران نو، خیابان بلبل حشی، چهار راه حافظ پلاک ۱۰۸
تلفن: ۷۷۷۲۳۱۵۸ - ۷۷۷۲۴۶۰۳ - ۷۷۲۱۳۰۰۲ - ۷۷۲۳۱۵۸

صندوق پستی: ۷۷۴۵ - ۴۴۴
E-mail: info@hafezainternatpuls.com

۲۵ عنوان کتاب دنیای هنر بافتنی

ایجاد سامانه رشد دانش در آموزش و پرورش

هفته گذشته ۳۲ عنوان از بهترین کتاب هایی که طی سال گذشته در حوزه آموزشی و کمک آموزشی منتشر شده اند، معرفی و تجلیل شدند. مدیر کل دفتر انتشارات کمک آموزشی و دبیر هفتمین جشنواره کتاب های آموزشی رشد، در اختتامیه این جشنواره در تالار حرکت گفت: یکی از عرصه های تحول در نظام آموزش و پرورش کشور، ایجاد سامانه ای مناسب برای رشد و توسعه دانش و ترویج ارزش های دینی و بهره مندی از علم با نگاه توحیدی است. علیرضا حاجیان زاده، افزود: این تحول عمیق در سایه رویکرد برنامه محوری در نظام آموزشی اندیشه مدار و خردورز و رویکرد فرهنگی- تربیتی مصون ساز با تقویت هویت دینی و ملی میسر است. در این راستا، توسعه رسانه های آموزشی و توجه به نقش و کارکرد همه ابزارها و منابع در قالب بسته آموزشی ضروری به نظر می رسد. وی افزود: اگر کتاب های آموزشی در بازار نشر، طی فرایندی برنامه ریزی شده و مطابق با معیارها و موازین علمی و آموزشی در جهت اهداف آموزشی و تربیتی منتشر شوند و مورد حمایت قرار گیرند، می توانند نقش به سزایی در تامین منابع مطالعاتی مورد نیاز دانش آموزان و معلمان داشته باشند. وی تصریح کرد: وجود نیازهای کاذب موجب تقاضای کاذب شده و برخی ناشران را به سمت و سوی پاسخگویی به این نیاز سوق داده است. بنابراین برای ساماندهی حوزه نشر، علاوه بر استانداردها و معیارها، مبادی تولید نیازهای کاذب که از جمله آن ها روش های سنجش برای ورود به آموزش عالی و موارد مشابه است، نیاز به اصلاح و تحول دارد. دبیر هفتمین جشنواره کتاب های کمک آموزشی رشد افزود: هیات داوران در ۲۷ حوزه درسی، بررسی

و داوری کتاب ها را بر اساس آیین نامه مصوب، طی چهار ماه فعالیت فشرده به انجام رساندند و نتایج نهایی را اعلام کردند. در هر حوزه درسی، رتبه های اول به عنوان کتاب های برگزیده معرفی شدند و علاوه بر پنج عنوان کتاب که در رتبه برگزیده امتیاز لازم را کسب کردند، ۲۷ عنوان کتاب نیز شایسته تقدیر تشخیص داده شدند که در این مراسم در مجموع پدید آورندگان ۳۲ عنوان آثار برگزیده و تقدیری مورد تشویق قرار می گیرند. وی افزود: علاوه بر عناوین یاد شده، از میان ۲۱۶۶ عنوان کتاب ثبت شده در دبیرخانه جشنواره، ۶۱۶ عنوان کتاب، مناسب تشخیص داده شد و به کتابنامه های رشد راه یافت و فهرست آن ها در پایان کتاب های درسی نیز معرفی خواهند شد.

داوری مستدل شعر جوان

ادامه از صفحه ۴

در مرحله اول ۲۰ اثر از آثار رسیده به خاطر نداشتن شرایط لازم؛ یعنی بیشتر بودن سن شاعر از سی سال، حذف شدند.

پس از آن هر کتاب بر اساس رای مثبت یک داور به مرحله بعدی راه یافت و اگر داوری به کتابی رای منفی می داد برای بررسی به داور دیگری سپرده می شد و اگر داوری دوم هم در مورد کتاب منفی بود، این کتاب از راه یافتن به مرحله دوم بازمی ماند.

جزئیات این داوری ها بسیار مستدل است و قرار است این جزئیات در قالب مجموعه داوری های کتاب سال قیصر امین پور منتشر و در اختیار همگان قرار گیرد.

طی آخرین بخش انتخاب کتاب شعر برتر که در خانه شاعران برگزار شد، از میان هفت اثر برگزیده سه مجموعه شعر انتخاب شدند.

این انتخاب ها در جلساتی که در روزهای ۲۱ تا ۲۶ آبان ماه با حضور شاعران هفت اثر برگزیده و منتقدان ادبی کشورمان برگزار شد، صورت گرفت و کتاب های "رنگ ها و سایه ها" اثر مهدی مظفری ساوجی، "من گرگ خیالبافی هستم" سروده الیاس علوی و "من زندانی توام یونس" نوشته فاطمه حق وردیان به عنوان برترین آثار شعر جوان برگزیده شدند.

افزافه کنم که امسال قصد داریم اگر جشنواره بازتاب خبری خوبی داشته باشد، از خبرنگاران و رسانه های برگزیده که در انعکاس اخبار جشنواره بیشترین سهم را داشته اند، تقدیر کنیم. همچنین برنامه ای مبنی بر برپایی نمایشگاهی از کتاب های شعر جوان در خانه شاعران داریم که می تواند گامی دیگر در جهت تقدیر از شاعران جوان و معرفی آنها به جامعه ادبی باشد.

برگزیدگان سومین جشنواره طنز مکتوب

برگزیدگان سومین دوره جشنواره سراسری طنز مکتوب معرفی شدند. در مراسم پایانی سومین جشنواره سراسری طنز مکتوب که یکشنبه گذشته در تالار اندیشه حوزه هنری برپا شد، برگزیدگان در چهار رشته شعر، داستان کوتاه، نثر و فیلم نامه کوتاه و در بخش ویژه با موضوع تروریسم معرفی شدند. در بخش فیلم نامه کوتاه با داوری حسین معززی نیا، سیدناصر هاشم زاده و محمود عبداللهی، "مرگ بازی" نوشته عباس صادقی زرینی اصل برگزیده نخست، "یک عاشقانه آرام یا گردو بخور عزیزم" نوشته حامد تأملی برگزیده دوم و "جرم خنده" نوشته ایرج افشاری اصل برگزیده سوم شد. آگه میتونی اونو بگیر" نوشته مهرداد صادقی نیز برگزیده بخش ویژه با موضوع تروریسم شد. در بخش داستان با داوری منوچهر احترامی، محمدرفع ضیائی و مسعود کیمیگر، برگزیدگان به ترتیب از نفر اول تا سوم عبارت بودند از: تو آدم بشو نیستی" سمیه رشیدی، اتوبوس مهدی ضیغمی نژاد و مجموعه داستان های مینی مال عباس حسینی نژاد. برگزیده ویژه این بخش نیز فرزین پورمحبی با داستان "نجیب ترین تروریست های علمی" بود. در بخش نثر با داوری مهدی مجردزاده کرمانی، رضا رفیع و شهرام شکیبیا، برگزیده نخست حامد تأملی با اثر "کارگاه آموزشی"، برگزیده دوم "دعاهای برگزیده" نوشته مهدی کریمی و برگزیده سوم امید مهدی نژاد با اثر "معرفی کتاب" بود. در بخش ویژه نیز تروریست را تعریف کنید از ارزنگ حاتمی برتر اعلام شد. همچنین بخش شعر با داوری ابوالفضل زرویی نصرآباد، اسماعیل امینی و سیدعلی میرافضلی، برگزیده ای در بخش ویژه نداشت و برگزیده نخست "باندنامه" سروده محمدمجتبی احمدی، برگزیده دوم مهدی استاداحمد و برگزیده سوم مشترکا جواد زهتاب و سعید نوری معرفی شدند. از مینو حائری نیز به عنوان کم سن و سال ترین شرکت کننده در جشنواره تقدیر شد. او نیز در سخنانی گفت: خوشحالم از این که داوران اجازه دادند به عنوان کم سن ترین پایه سن بگذارم. از برگزیدگان با حضور حسن بنیانیان، ناصر فیض - دبیر سومین جشنواره سراسری طنز مکتوب - و داوران هر بخش تقدیر شد.

سازمان آگهی ها در کتاب ماه
آگهی می پذیرد
تلفن: ۲۲۲۵۵۲۴۶

موسسه امام صادق (علیه السلام)
سیره پیشوایان
تألیف:
استاد مهدی پیشوایی
آدرس: قم - میدان شهدا - انتشارات توحید
تلفن: ۷۷۴۵۴۵۷ (۰۲۵۱)
۰۹۱۲۱۵۱۹۲۷۱

قابل توجه
ناشرین محترم
تحویلی نو در عرصه چاپ کتاب
با خدمات چاپ و انتشارات کتاب شمس
انجام کلیه امور کتاب از مجوز و حروفچینی تا صحافی را بصورت کامپیوتری (بدون لیتوگرافی)
با بالاترین کیفیت و کمترین قیمت
یکجا تجربه کنید
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۲۹۷۴۱
۰۹۱۲۲۱۵۹۰۷۲

مجموعه کتابهای کاربردی
کلید
آموزش بیش از چهل نرم افزار کاربردی بصورت قدم به قدم، مصور و پروژه ای
انشارات کلید آموزش
تلفن: ۶۶۹۵۲۰۷۲۳
www.Kelid.ir

به شهبوی هنر مندانه
به تلسب آیات و موضوعات از شاعران و ادیبان شیرین گفتار فارسی زبان
گزیده هایی به تصیر لطافت و شادمانی
در هفت مجلد
فهرست آموخته گامی
تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۲۴۰۳

دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی چندی پیش در گفت و گو با خبرگزاری فارس با اشاره به ضرورت حرفه ای شدن صنعت نشر کشور بر لزوم ایجاد اتحادیه ای مستقل برای ناشران تاکید کرده بود. دکتر پرویز همچنین با اشاره به آمیختگی صنف های لوازم التحریر، فروشان، کتابفروشان و ناشران تصریح کرده بود: اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران ۷۰۰ عضو دارد که تنها ۱۰۰ نفر از آنها ناشرند و این در حالی است که تولید کنندگان و فروشندگان کارت پستال نیز در این اتحادیه عضویت دارند. در پی این گفت و گو اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران نامه ای از طریق خبرگزاری فارس منتشر کرد. انتشار این نامه، پاسخ روابط عمومی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را در پی داشت. متن نامه اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران و پاسخ روابط عمومی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عینا در پی می آید.

از سوی روابط عمومی معاونت فرهنگی منتشر شد

پاسخ ارشاد به اتحادیه ناشران تهران

نامه اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران

این گفت و گو دارای دو محور اصلی است:
۱. به دلیل آمیختگی صنفی کتابفروشی ها با دیگر صنف ها، از جمله لوازم التحریری ها، ممیزان مالیاتی بسیاری از آنان را واجد شرایط معافیت مالیاتی نمی دانند.

۲. یکی دیگر از مشکلات حوزه نشر و کتاب، عدم عضویت همه ناشران و کتابفروشان در اتحادیه های صنفی است به طوری که در پی ارجاع پرونده های اختلافی که بین ناشران و مؤلفان یا ناشران به اتحادیه صورت می گیرد، اتحادیه در پاسخ می گوید یک طرف دعوا عضو ما نیست و قابل احضار نیست و سپس چنین نتیجه گرفتند که اتحادیه ناشران باید از اتحادیه کتابفروشان جدا شود!

در مورد محور نخست این گفتار باید گفت که پس از تصویب ماده واحده معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان در بهار سال ۱۳۸۰ و ابلاغ آن به دولت، تمامی کتابفروشان سراسر کشور برای عملکرد مالی آن سال خود از پرداخت مالیات معاف شدند؛ با توجه به این که در آن سال نیز این آمیختگی صنفی - به زعم مصاحبه شونده - وجود داشت.

از سوئی دیگر، با وجود آن که اکثریت قریب به اتفاق حدود ۱۵۰ کتابفروش عضو این اتحادیه در مقابل دانشگاه تهران جز کتاب کالای دیگری عرضه نمی کنند، هر ساله مجبور به پرداخت مبالغ هنگفتی مالیات هستند.

نتیجه آن که به نظر ما مشکل از جای دیگری است و اگر در این هفت سالی که از تنظیم قانون جدید مالیات های مستقیم و حذف نام کتابفروشان از بند ل

ماده ۱۳۹ این قانون می گذرد، مسئولان ذیربط بهای لازم را به این امر مهم می دادند و به جد در پی حل این مسأله بودند، امروز کتابفروشان نیز مانند ناشران از پرداخت مالیات معاف و نیازی به بیان این قبیل سخنان نبود. در مورد محور دوم این مصاحبه، موضوع بسیار روشن است.

همانند هاتحادیه دیگر مجمع امور صنفی صنوف تولیدی و خدمات فنی که در هر یک از این اتحادیه ها، هم تولید کنندگان و هم فروشندگان کالاها عضویت دارند، اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران از شروع کار خود در سال ۱۳۳۷ تاکنون، در چارچوب قانون نظام صنفی، هم ناشران و هم کتابفروشان را پوشش داده است.

هدف قانونگذار از این کار، تلاش برای نزدیکی هر چه بیشتر این رسته ها به یکدیگر و پیشگیری از بروز هرگونه اختلاف درون صنفی میان دست اندرکاران مشاغل مختلف و کاهش بوروکراسی اداری است.

ماده ۱۲ این قانون صراحت دارد که تمامی واحدهای صنفی، پیش از شروع به کار باید از اتحادیه های مربوطه جواز فعالیت خود را دریافت کنند و ماده ۲۷ قانون اتحادیه ها را ملزم به شناسایی واحدهای صنفی بدون جواز کرده و این اختیار را به آنها داده است تا در صورت عدم تمکین، نسبت به پلمب این اقدام کنند. در مورد ارجاع پرونده های مورد اختلاف به اتحادیه نیز واقعیت چیز دیگری است.

اعضای کمیسیون حل اختلاف اتحادیه به طور نمونه از بهمن ماه سال گذشته تا مهر ماه امسال، بر اساس اسناد موجود بدون توجه به این که شاکی یا

متشاکی عضو اتحادیه هست یا خیر، با صرف زمان زیاد و تشکیل جلسات متعدد موفق شدند برای ۲۹ پرونده ارجاعی از سوی وزارت ارشاد رأی صادر کنند.

از این تعداد پرونده تنها چهار ناشر عضو اتحادیه بوده اند و تنها در چند موردی که پرونده ها خارج از قواره قانونی نظام صنفی بوده و یا نشانی متشاکی با نشانی قید شده در سوابق وزارت ارشاد همخوانی نداشت و رسیدگی به پرونده امکان پذیر نبود، پرونده ها به وزارت ارشاد برگشت داده شد.

در این بخش مشکل از آنجایی شروع شد و ادامه یافت که وزارت ارشاد بدون توجه به قانون نظام صنفی و آیین نامه اجرائی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب توسط اتحادیه های صنفی در شهرها، از یک مقطع زمانی بر مبنای ضوابط دیگری اقدام به صدور مجوز فعالیت برای ناشران کرد.

در این صورت حتی اگر اتحادیه ناشران از کتابفروشان جدا شود به دلیل همین مغایرت و عدم رعایت روابط و ضوابط حاکم بر صنوف که در قانون نظام صنفی تعریف شده، تعداد زیادی از ناشران کنونی امکان (و شرایط) عضویت در اتحادیه جدیدالتأسیس را نخواهند یافت.

برای حل این مشکل نیز باید راه دیگری را جست و جو کرد و پیشنهاد ما، التزام عملی به اصل ۴۴ قانون اساسی در سپردن اداره امور به نهادهای خصوصی، احترام به قانون نظام صنفی و همراهی با صدور پروانه نشر توسط اتحادیه ناشران و کتابفروشان است.

پراکنده کردن اعضای صنف، گرهی از بی شمار گره های موجود در کار کتاب نخواهد گشود و دردی

از کسی کم نمی کند.

پیشنهاد ما این است که مسئولان با دادن فراهوان از صاحب نظران و دست اندرکاران باتجربه و صدیق صنف، خواستار نقد و در پی آن اصلاح سیاست های نظارتی و حمایتی وزارت ارشاد شوند تا به حقایق امر از منظر صنف، آن گونه که هست، پی ببرند.

در این گفت و گو آمار مغلوطنی از تعداد اعضای رسته های مختلف این اتحادیه ارائه گردیده است که ارقام صحیح آن به شرح زیر است:

۱. ناشر و کتابفروش ۲۳۵ واحد صنفی

۲. دفتر نشر ۲۳۴ واحد صنفی

۳. کتابفروش ۶۴۴ واحد صنفی

۴. تهیه و چاپ کارت و پوستر ۴۴ واحد صنفی

جمع کل: ۱۱۵۷ واحد صنفی

این آمار نشان می دهد در آبان ماه سال جاری تعداد ۴۶۹ تن که از فعال ترین ناشران تهرانی می باشند عضو این اتحادیه بوده اند.

پاسخ ارشاد به اتحادیه ناشران و

کتابفروشان تهران

در خصوص نامه اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران (که ظاهراً واژه تهران به سهواً از تیترو متن خبر درج شده افتاده است) که در آن رسانه منتشر شده است موارد زیر را به اطلاع می رساند:

۱- متأسفانه در نامه مذکور همه واقعیات مطرح شده و لذا موجب سردرگمی و ایجاد اغتشاش فکری در مخاطب می شود.

خوب بود دوستان عزیز تهیه کنند پاسخ مذکور که به برخی مواد قانونی به طور مشخص اشاره کرده اند به بیان این نکته که پس از تصویب ماده واحده معافیت

ضمن آنکه نزدیکی عدد واقعی کتابفروشان با عدد ذکر شده در آمار رئیس اتحادیه مذکور به خوبی نشانگر گرایش به سمت یکی از ۳ صنفی است که اتحادیه مدعی پوشش دادن ایشان است. ضمناً معلوم نیست چرا از ارائه آمار تهیه و چاپ کنندگان کارت و پوستر خودداری شده است. اشاره به این نکته نیز ضروری است که طبق آخرین مکاتبه رسمی اتحادیه مذکور با معاونت امور فرهنگی که در تاریخ مرداد ماه ۸۵ انجام شده تعداد اعضای اتحادیه ۶۵۴ عضو شامل ۴۴۸ کتابفروش، ۱۷۴ ناشر کتابفروش و ۳۲ تولیدکننده کارت و پوستر اعلام شده بود که مبنای سخن معاون محترم امور فرهنگی قرار داشت.

در آماري که به طور تقریبی در پاسخ به یکی از پرسش کنندگان اعلام شده است تعداد اعضای اتحادیه ۷۰۰، تعداد ناشران و ناشر کتابفروشان حدود ۲۰۰، تعداد کتابفروشان حدود ۴۰۰ نفر ذکر شده است که به ارقام فوق بسیار نزدیک است.

ضمناً خوب است پاسخ نویس اتحادیه مذکور تکلیف تعداد زیاد موزعین، ناشرین، کتابفروشان و کارت فروشان غیر عضو اتحادیه را نیز معین می کرد و برای آنها نیز نسخه ای می پیچید.

البته توجه به آمار امروز اعضای اتحادیه و آماري که در سال ۱۳۸۵ به صورت رسمی توسط اتحادیه اعلام شده است حاکی از افزایش تعداد اعضای این اتحادیه می باشد و تصدیق اعضای صنفی آن صرفاً راه به همراه خواهد داشت که این افزایش نتیجه تشویق و ترغیب ناشران به عضویت در صنف از سوی معاونت امور فرهنگی بوده است.

ایشان می باید بررسی کند چه عاملی غیر از این تشویق و ترغیب معاونت امور فرهنگی طی ۲ سال گذشته آماري را که ۴۸ سال رشد محسوسی نداشت به یکباره و طی ۲ سال افزایش داده است؟

در پایان معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آمادگی کامل خود را برای دریافت پیشنهادات عملی و اساسی قابل اجرا اعلام می دارد.

به سوال مراجعه کنندگان. هدف معاون محترم امور فرهنگی اشاره به غلبه تعداد کتابفروشان بر تعداد ناشران در بین اعضای اتحادیه تهران بوده است که طبق آمارهای دقیق ارائه شده در این پاسخ نیز می توان به آن پی برد.

همانطور که در این عدد و رقم نیز مشخص می شود ۸۷۹ کتابفروش در این اتحادیه عضویت دارند که ۲۳۵ واحد آن دارای پرونده و فعالیت نشر نیز هستند و ۲۳۴ ناشر نیز عضو اتحادیه مذکورند و ۴۴ واحد صنفی به امر تهیه و چاپ کارت و پوستر اشتغال دارند. (ب) رئیس هیأت مدیره اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران در مصاحبه ای که حدود ۱۰ روز از آن می گذرد و به شماره خیر ۸۷۸۱۸۰۷۸۸ در خبرگزاری فارس منتشر شده است، آماري ارائه کرده اند که نگاه بر آن و مقایسه با دو آمار منتشره طی ۱۰ روز و از یک مآخذ (اتحادیه تهران) نیز خالی از لطف نیست. ایشان تعداد ناشران عضو اتحادیه را ۱۸۰ ناشر، کتابفروشان را ۶۳۲ و تعداد واحدهای صنفی دارای پرونده نشر و کتابفروشی را ۲۸۸ عدد خوانده اند و هیچ اشاره ای نیز به ۴۴ واحد صنفی تهیه و چاپ کارت و پوستر نکرده اند. با توجه به آنکه قاعدتاً باید رئیس هیأت مدیره اتحادیه حضور ذهن بهتری نسبت به معاون محترم امور فرهنگی (با آن همه مشغله و آمار مختلف و صنوف متعدد تحت نظارت) داشته باشد توجه به تناقض آمار مذکور با آمار منتشر شده فعلی، گویا و پاسخگوی بسیاری از مسائل است.

با مقایسه ۲ آمار پی می بریم که نامبرده به جای عدد ۲۳۴ واحد صنفی نشر، از ۱۸۰ ناشر یاد کرده اند.

یعنی اختلافی نزدیک به ۳۰ درصد و به جای عدد ۶۴۴ کتابفروش، ۶۳۲ را ذکر نموده اند به جای ۲۳۵ ناشر و کتابفروش از عدد ۲۸۸ یاد کرده اند یعنی قریب ۲۰ درصد اختلاف.

وقتی ایشان با اختلاف ۲۰ و ۳۰ درصدی آمار را ذکر نموده اند و هدف مصاحبه گر نیز صرفاً اعلام آمار و ارقام بوده است نه چیز دیگر به کارگیری لفظ (آمار مغلوط) در پاسخ مذکور جز یک بی ادبی آشکار نیست.

بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکت ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می شود. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می شود که مکمل فعالیت اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این ۳ بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابقت باشد و از محدود قوانین اسلام خارج شود و موجب رشد و تداوم اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تصویب ضوابط و قلمرو و شرایط هر ۳ بخش را قانون معین می کند.

همانطور که مشاهده می شود موضوع این اصل قانون اساسی فعالیت های اقتصادی در ۳ بخش دولتی، تعاونی و خصوصی است و هیچگونه اشاره به سپردن اداره امور فرهنگی و نظارت بر آن به نهادهای خصوصی در این اصل نشده و اساساً بحث نظارت دولت بر چگونگی فعالیت های فرهنگی قابل واگذاری نیست. اینکه برخی عزیزان تحت تأثیر شنیده های رایج در مورد اصلاح امور جامعه و واگذاری فعالیت های اقتصادی قابل واسپاری به بخش خصوصی قرار گرفته و تصور کرده اند دولت باید از سیاستگذاری هدایت و نظارت بر فعالیت های فرهنگی نیز چشم پوشی کند و وظایف قانونی خود را فراموش نماید دور از انتظار نیست.

همچنین ظاهراً پاسخ نویس محترم اتحادیه به این نکته توجه نموده که بر اساس همان قانون امور صنفی مورد اشاره ایشان اتحادیه های صنفی از فعالیت اقتصادی منع شده اند و اساساً معلوم نیست به چه دلیل اصل ۴۴ را که مرتبط با تقسیم بندی حوزه های اقتصادی است با فعالیت های اتحادیه صنفی مرتبط دانستند.

۵- خوب بود پاسخ نویس محترم به این موضوع نیز اشاره می کرد که برای اولین بار موضوع حل اختلاف بین ناشران با ناشران دیگر و مؤلفان در دوره اخیر به اتحادیه واگذار شده است و اگر مشکلی در سخنان معاون محترم امور فرهنگی مطرح شده به منظور طرح در جامعه و یافتن راه حلی برای آن بوده است.

اینکه از ۲۹ پرونده ارجاعی تنها ۴ ناشر عضو اتحادیه بوده اند خود گویای مشکل بزرگی است که در این عرصه وجود دارد و ظاهراً پاسخ نویس محترم به سادگی از کنار آن گذشته اند.

افزون بر این امر برخی مؤلفان معترضند که چرا باید شکایت خود را نزد اتحادیه ای برند که متشاککی عضو آن اتحادیه و ذینفع است؟ و خوب است پاسخ نویسان پاسخ این سوال را معین کنند.

۶- پیشنهاد فراخوان از صاحب نظران و دست اندرکاران باتجربه و صدفی صنف، پیشنهاد مناسبی است و در کنار آن معاونت امور فرهنگی به طور مداوم در حال انجام رایزنی با صنوف مختلف (نه یک صنف) و تهیه راهکارهای مناسب برای بهتر کردن وضعیت نشر کشور است.

انجام اینگونه رایزنی ها از سوی ۳ صنف ناشر، کتابفروش، فروشنده کارت و پوستر نیز مطلوب است و معاونت آماده دریافت پیشنهادات از اتحادیه این ۳ صنف در تهران نیز هست.

۷- در خصوص ارائه آمار مغلوط از تعداد اعضای رسته های مختلف اتحادیه تهران ۲ نکته حائز اهمیت است:

الف) بدیهی است پاسخگویی شفاهی به سوال خبرنگاران با مراجعه کنندگان محترم در شرایطی که آمار پیش رو قرار ندارد و توقع اینکه آنچه گفته می شود دقیقاً مطابق با عدد و رقم احصاء شده باشد مورد توقع هیچ کس نیست و هم دست اندرکاران خبر و رسانه می دانند که آمار دقیق به صورت رسمی و توسط روابط عمومی ها ارائه می شود نه در پاسخ های گذری

مالیاتی ناشران و کتابفروشان در بهار سال ۸۰ تمامی کتابفروشان از پرداخت مالیات معاف شدند بسنده نمی کردند و عین ماده واحده را نیز می آوردند.

همچنین به مکاتبات و جلسات متعدد فی مابین معاونت امور فرهنگی و مسئولان وزارت امور اقتصادی و دارایی و درخواست های اتحادیه های کتابفروشان کشور و خلأهای قانونی موجود نیز اشاره می کردند. این اتهام زدن به مسئولان ذیربط که ۷ سال گذشته بهای لازم را به پیگیری امر مالیات ناشران و کتابفروشان نداده اند سخن گراف و خارج از قاعده است و تهیه کننده پاسخ مذکور بهتر از هر کسی می داند که هم مسئولین فعلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و هم مسئولین قبلی در چارچوب ضوابط و قانون به وظیفه خود عمل کرده اند و اگر سایرین نیز به وظایف خود عمل می کردند شاهد پاسخ های این چنینی در مورد یک طرح اساسی نبودیم.

۲- عجیب است که پاسخ نویس محترمی که اذعان می دارد اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران از سال ۱۳۲۷ تاکنون در چارچوب قانون نظام صنفی مشغول فعالیت بوده است به این نکته توجه نمی کند که با گذشت نیم قرن از تاریخ مذکور و گسترش تعداد ناشران و کتابفروشان و تفکیک کامل این دو شغل از یکدیگر در همه جای دنیا، لازم است در میهن ما نیز تجدیدنظری در این مهم انجام شود.

نکته عجیب تر آن که هدف قانونگذار در نیم قرن پیش از کنار هم قراردادن ناشران و کتابفروشان و کارت فروشان و در برخی موارد صنف لوازم التحریر، تلاش برای نزدیکی هر چه بیشتر این رسته ها به یکدیگر و پیشگیری از بروز هرگونه اختلاف درون صنفی شمرده شده است نه تعداد اندک صاحبان هر یک از مشاغل مذکور در آن روز و آمیختگی فراوان مشاغل در نیم قرن پیش!

اگر بپذیریم که هدف قانونگذار از کنار هم قراردادن صنوف مستقل تلاش برای نزدیکی رسته های مختلف به یکدیگر باشد بسیاری از مشاغل باید با هم ادغام شوند تا بُر و کراسی اداری کاهش یابد.

ظاهراً پاسخ نویس محترم از تخصصی شدن رشته های مختلف طی نیم قرن گذشته و علمی شدن فعالیت های گوناگون اطلاع چندانی ندارد و همچنان مانند ۵۰ سال پیش به امور می نگرد.

۳- اشاره به ماده ۱۱۲ قانون نظام صنفی و اتهام زنی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که بی توجه به قانون مذکور از یک مقطع زمانی بر مبنای ضوابط دیگر اقدام به صدور مجوز فعالیت برای ناشران کرده است تعجب برانگیز است.

اول آنکه خوب بود در این مورد نیز مشخصاً به قوانین مربوطه در سال های انجام اقدامات مذکور اشاره می شد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نه در گذشته و نه در حال هیچ اقدامی خلاف قانون انجام نداده است. اگر قانون نظام صنفی معتبر است به واسطه تصویب آن در مجلس و تأیید شورای نگهبان و به موجب ابلاغیه جناب آقای خاتمی رئیس جمهور وقت در تاریخ ۷۷/۷/۲۲ است و مقدم بر آن قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تاریخ ۶۵/۱۲/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و در تاریخ ۶۶/۲/۲۹ توسط ریاست محترم جمهور وقت ابلاغ شده است که بر اساس این قانون صدور مجوز نشر کتاب و نظارت بر فعالیت آن در چارچوب ضوابط و مقررات مربوطه به این وزارتخانه واگذار شده است و انجام وظیفه قانونی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (در دولت های گذشته و دولت حاضر) نباید آغازگر مشکل و تلویحاً خلاف قانون شمرده شود.

۴- پیشنهاد التزام عملی به اصل ۴۴ قانون اساسی از نکات دیگر اعجاب آور پاسخ مذکور است.

به نظر می رسد پاسخ نویس محترم در خصوص اصل ۴۴ قانون اساسی حضور ذهن نداشته است. برای آگاهی ایشان مجدداً اصل ۴۴ قانون اساسی را مرور کنیم: نظام اقتصادی ج.ا.ایران بر پایه ۳ بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر،

انتشارات خیام

راز موفقیت روابط زناشویی و تربیت فرزندان

تألیف:
دکتر علی نافسپور

این کتاب، معرفی رموز و تکنیکهای عملی و قدم به قدم در جهت برقراری روابط زناشویی موفق و تربیت فرزندان می باشد.

خ انقلاب - خ دانشگاه - کوچه آشتیانی - پ ۳۱ - ط اول
مرکز پخش ۶۶۹۷۴۰۸۱ - ۶۶۹۵۷۵۴۱

قدرت شما در اختیار شما

هر مقاله این کتاب در جوی کاملاً متمرکز و با شوق و هیجان نوشته شده است. هر موضوع بنا به شرایط مشخص و در ارتباط مستقیم با افرادی که در جستجوی جواب برای مشکلات روزمره زندگی شخصی و اجتماعی بوده اند، خلق و ترسیم گردیده است.

لزوم آموزش نقد علمی

تردید نیست که فرهنگ نقد و گفت و گوی بین هنرمند و منتقد هنوز در کشور ما به طور کامل رایج نشده است و برای توسعه آن به ابزارهایی نیاز داریم.

مهم ترین ابزار توسعه نقد، آموزش دانش آموزان است. ما آموزش رابه انتقال اطلاعات محدود کرده ایم، بنابراین انتقاد در این وضعیت، ثمری به جز نمره درسی ندارد. اما وقتی از یک فرهنگ صحبت می کنیم و انتظار داریم از مراحل ابتدایی زندگی در ذهن بچه ها جایفتند، باید از همان ابتدا، فرهنگ آموزش را اصلاح کنیم. به این معنی که دانش آموزی را هر چه بیشتر به دانش جویی نزدیک کنیم و به جای نمره، از کار دانش آموزان انتقاد کنیم تا با فرهنگ نقد آشنا شوند. در این مکانسیم، معلم همچون منتقد و دانش آموز به مثابه مورد نقد قرار گرفته، با هم روبرو می شوند و دانش آموز یاد می گیرد با منتقد به دیالوگ بنشیند و نظرات او را بپذیرد.

ابزار دیگری که در رواج نقد می توان به آن توجه کرد، آموزش نقد علمی است. امروز در دنیا با نقد به صورت کاملا تخصصی و علمی برخورد می شود و یکی از توصیه های خوب می تواند ایجاد رشته نقد علمی در دانشگاه های ایران باشد؛ اما متأسفانه شیوه های نقدی که به خصوص در رشته ادبیات فارسی رایج است، کاملا سنتی و لغوی است و در برابر شیوه های روز جهان، آنچه در واحد نقد ادبی مورد توجه قرار می گیرد، کافی و وافی نیست.

از طرف دیگر نقد در جامعه ما به عنوان یک حرفه مورد توجه قرار نمی گیرد و بسیاری از هنرمندان ما هم متأسفانه آن را جدی نمی گیرند. وضعیت ما در زمینه نقد ادبی نامتوازن است. به این معنی که تولیدات ادبی ما زیاد است و نقد از نظر کمی، توان رویارویی با فوج و موج این آثار را ندارد. البته این نامتوازنی فقط در کمیت است و در یکی دو دهه گذشته، منتقدان ما از طریق نهضت ترجمه نقد و نظریه های ادبی و فلسفی، با روش های روز نقد مواجه شده اند و سطح کیفی نقد ما پایین نیست. اما متأسفانه چون نقد ما دانشگاهی و آکادمیک نیست، از پشتیبانی سنت ادبی ایران بهره مند نیست. اما اگر از این همراهی برخوردار شود، کار به نقاط مطلوب تری می رسد.

در چنین شرایطی، فعالیت هایی مانند برگزاری جشنواره نقد کتاب، می تواند زمینه را برای ایجاد فرهنگ نقد فراهم آورد. به این معنی که هنرمند در مرحله اول توان شنیدن و رویارویی با نقد را داشته باشد و در مرحله دوم اگر آن را به سامان دید، بپذیرد و در ویرایش کارهای قبلی و نوشتن کارهای بعدی، به کار بندد.

بنابراین جشنواره نقد را با سطح و نمودی که دارد، می توان به عنوان یک گام مثبت پذیرفت.

با برگزاری جشنواره نقد در سرای اهل قلم

منتقدان نقد شدند

مراسم پایانی پنجمین دوره جشنواره نقد کتاب دوشنبه ۲۷ آبان ماه با حضور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی و جمعی از اهالی قلم در سرای اهل قلم برگزار شد.

در ابتدای این مراسم علی شجاعی صائین مدیر عامل موسسه خانه کتاب ضمن خیر مقدم به شرکت کنندگان در پنجمین دوره جشنواره نقد گفت: در کنار مراسم مختلف خانه کتاب، جشنواره نقد یکی از شریف ترین برنامه هاست. چون موضوع این برنامه، از مهم ترین حلقه های صنعت نشر محسوب می شود. وی افزود: در چنین مراسمی از نقد سخن گفتن، زیره به کرمان بردن است. قطعاً نقد زمینه ساز پدید آمدن آثار فاخر است و امیدوارم در سایه نقد متعالی به جایی برسیم که چشم ها به جای نگاه کردن به تعداد عناوین منتشره، به محتوای کتاب ها بنگرند.

شجاعی صائین ضمن قدردانی از اهالی نقد، داوران گروه های ۱۱ گانه و همکاران دبیرخانه جشنواره، بویژه علی اوجبی دبیر این جشنواره، افزود: آن شاء الله کتاب های فاخر مابرای معرفی فرهنگ ایرانی و اسلامی در ایران و جهان ارائه شود و از کمیت ها به کیفیت برسیم.

ضرورت تدوین «اخلاق نقد»

دکتر غلامعلی حداد عادل رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی نیز از سخنرانان این مراسم بود. وی با اشاره به نقش نقد خوب در انتخاب کتاب ها برای خواندن گفت: سال ها پیش به نظرم رسیده بود که می شود کتابی تحت عنوان اخلاق نقد نوشت، اما هیچ وقت نه درباره آن نوشتم و نه صحبتی کردم و فکر می کنم چنین جمعی جای طرح این مسئله باشد.

وی افزود: در این کتاب مسلماً باید به این موارد توجه شود: ناقد یا نقاد چه اخلاقی را باید رعایت کند؟ کسی که اثرش مورد نقد قرار می گیرد، چه اخلاقی را باید رعایت کند؟ و نقد باید چه خصوصیتی داشته باشد؟ این مساله ارزش فکر کردن دارد و اهمیت آن در این است که اگر اخلاق نقد نداشته باشیم، نقد شایسته هم نخواهیم داشت و نقد به ابزاری برای تسویه حساب، عقده گشایی و دشمنی یا نان قرض دادن و تملق مبدل می شود. وای به وقتی که نویسنده ای جایگاه سیاسی داشته باشد. آن وقت است که مسائل خلط می شود و پای اختلاف مشرب ها و مرام ها به نقد باز می شود. یعنی اگر کسی در عالم سیاست چیزی بنویسد که بشود از طریق آن او راهو کرد، فوراً در جامعه نقد، معرکه ای برپا می شود. اینها مفاسدی است که سبب می شود نقد نتواند اثر بخش باشد.

حداد عادل افزود: این بحث دامنه درازی دارد و مادام که اخلاق نقد تدوین نشود نقد نمی تواند در جهات تکامل، موثر واقع شود. خیلی ساده است که درباره نقد صحبت کنیم و حسن های آن را بگوییم. حرف زدن آسان است، اما اگر در میدان عمل هم این را نشان دادیم، مهم است. یعنی اگر کسی کتابی نوشت و من در نقد، حب و بغض را کنار گذاشتم و به قصد خراب کردن او دست به قلم نبردم، آن موقع معلوم می شود که چقدر به نقد اعتقاد دارم.

وی تصریح کرد: باید در جهت رسیدن به اخلاق نقد حرکت کنیم و مجلات ما عرصه قلم دریدگی ها و عریده جویی های قلمی نباشد. اگر در این جهت حرکت کنیم و فضای نقد را معتدل، منطقی و اخلاقی کنیم، نقد عادی می شود و جامعه هم کسی را که کارش نقد شده، مطرود نمی کند. آن وقت است که نقد به مسیر می افتد و اگر جان بگیرد، هر کسی به خود اجازه

نمی دهد در هر موضوعی کار کند و از این رهگذر، علم رونق می یابد. چون هر کس دست به قلم ببرد، می داند که نکته سنجان زیادی هستند که کار او را می بینند. این فایده نقد است؛ به شرط آنکه مرز بین اخلاق و بی اخلاقی در آن شناخته شود.

چنان که باید در نقد کار نکرده ایم

دکتر رضا دوری اردکانی برگزیده پنجمین جشنواره نقد کتاب در حوزه فلسفه غرب، نیز طی سخنانی به معنای فلسفی نقد پرداخت.

وی در بخشی از سخنان خود گفت: ما در نقد چنان که باید کار نکرده ایم. البته نقد کار مشکلی هم هست، اما نام بحث ها را نقد نگذاریم چون نقد اشراف می خواهد. برای نقد باید اثر را هضم و درک کنیم و به نوعی همدلی و همزبانی با اثر برسیم. اگر من نقاد این همزبانی را پیدا کردم، می توانم بگویم چه ارتباطی با اثر دارم و جامعه چه ارتباطی می تواند با آن داشته باشد. بنابراین نقد عبارت است از تعیین مقام، موقع و اصلت یک اثر.

نقد را با ویرایش اشتباه نگیریم

دکتر احمد سمیعی گیلانی نیز که یکی از تقدیر شدگان بخش جنبی پنجمین جشنواره نقد کتاب بود نیز در این مراسم درباره نقد به سخنرانی پرداخت.

وی در بخشی از سخنان خود گفت: مفهومی که ما از نقد داریم با مفهومی که امروز درباره ادبیات پیشرفته غرب وجود دارد، تفاوت های زیادی دارد. نقد در نظر منتقدان معاصر جهان، غیر از آن چیزی است که ما از آن مراد می کنیم چون آنچه که ما از نقد مراد می کنیم، ویرایش است!

مسئولیت های منتقد

سیاوش جمادی مؤلف و مترجم آثار فلسفی و منتقد شایسته تقدیر در بخش ادبیات داستانی آخرین

سخنران این مراسم بود.

وی گفت: اخلاق نقد بویژه در دنیای بسیار پیچیده امروز و عصر اطلاعات، امری صرفاً فردی نیست. یعنی منتقد و نویسنده هر دو در یک فرهنگ قرار دارند و تا این فرهنگ دگرگون نشود و فرهنگ شنیدن، سعه صدر و گفتگو به وجود نیاید، نتیجه نقد و نقادی همین آشفته بازاری است که می بینیم.

جمادی افزود: برخی اساتید نقد را تشخیص سره از ناسره گفتند که یک تعریف کانتی است. درد کانت در نقد عقل محض، نقد عقل عملی و نقد حکم، تعیین حدود است که همان تشخیص سره از ناسره است. فرد عادی وقتی فیلمی را می بیند، می گوید خوب بود یا بد. اما منتقد کسی است که برای هر کلامش مسئول است و باید آن را توجیه، اثبات و تبیین کند.

وی در پایان گفت: بسیاری از نویسندگان بزرگ یک شاهکار خلق می کنند و پس از آن دهها اثر بی مایه هم دارند. منتقد نباید از نام ها بترسد و جرئت از نو اندیشیدن را داشته باشد.

گزارش دبیر جشنواره

پیش از بخش اهدای جوایز، علی اوجبی دبیر پنجمین دوره جشنواره نقد کتاب به ارائه گزارش اجمالی از این دوره جشنواره نقد پرداخت.

در بخشی از این گزارش آمده بود: نقد در جامعه علمی کنونی مبادا دشواری های فرهنگی، روان شناختی، جامعه شناختی و حتی سیاسی از یک سو و معرفت شناختی و روش شناختی از سوی دیگر روبروست و راههای برون رفت از این بحران و فائق آمدن بر این مهم، بسیار صعب، دشوار، پیچیده و ناشناخته می نماید.

در بخش دیگری از این بیانیه آمده بود: نحو شبختانه متولیان فرهنگی در سال های اخیر، تلاش های درخوری را برای بالا بردن شمارگان کتاب ها، تنوع بخشیدن به

داوران جشنواره نقد

داوران جشنواره نقد معرفی شدند. به گزارش خبرنگار کتاب هفته داوران این جشنواره که در حوزه های فلسفه، دین، علوم اجتماعی، ادبیات فارسی، ادبیات داستانی، تاریخ و نیز بخش جنبی برگزار شد، عبارتند از: مصطفی رحماندوست، حسین فتاحی، محمدرضا بیرامی، علی شیرخانی، مهدی مطهرنیا، امیر مسعود امیرمظاهری، سیدرضا نقیب السادات، محمدکاظم رحمتی، علی بهرامیان، سید هدایت جلیلی، عبدالعلی دستغیب، کامران پارسی نژاد، مهدی کاموس، پرویز بیگی حبیب آبادی، حسین اسرافیلی، احمد نامدی، فرید قاسملو، نوید باصری، یونس کرامتی، جعفر آقایانی چاوشی، محمد سعیدی مهر، فاطمه فنا، محمدرضا اسدی، حبیب الله لزگی، سید مصطفی مختاباد، یعقوب آژند، محمدعلی بنی اسدی، بهروز ثروتیان، علیرضا قوجه زاده، بهروز ایمانی، سید سعید میرمحمدصادق، سید علی آل داوود، علی شجاعی صائین، صادق سجادی، سید عبدالله انوار، روزبه زرین کوب، عسگر بهرامی کھیش نژاد، عباس حرّی، حافظیان رضوی، فریبا افکاری.

دعوت اهل قلم به ارائه طرح های فرهنگی

آثار مکتوب تولیدی، تسهیل در خرید کتاب، معرفی آثار فاخر و پدید آوردن دگان اندیشمند، و رشد و توسعه فرهنگ کتابخوانی مبدول داشته اند.

اوجبی در بخش دیگری از این بیانیه به گزارش پنجمین دوره جشنواره نقد کتاب پرداخت و گفت: نزدیک به ۶۵۰ مقاله از سوی ۷۹ عنوان نشریات و مجلات و روزنامه‌ها به دبیرخانه واصل شد. مقالات در دو مرحله داوری شد. در مرحله نخست در قالب ۱۱ گروه تخصصی مقالات از سوی سه داور ارزیابی گردید. مقالاتی که از معیارهای اولیه مقاله خوب برخوردار بودند (مجموعاً ۱۰۲ مقاله) به مرحله دوم راه یافته و این بار از سوی دو داور در قالب فرم‌هایی که از سوی خبرگان فن نقد طراحی شده بود، امتیازبندی شدند و با بحث و بررسی‌ها و جلسات گفت‌وگو از سوی هیئت‌های داوری، مقالات برگزیده و شایسته تقدیر در هر حوزه انتخاب شدند.

برگزیدگان پنجمین جشنواره نقد

در این مراسم ۱۵ منتقد در ۱۲ حوزه، عناوین منتقد برگزیده و شایسته تقدیر را از آن خود کردند و جوایز خود را از دستان معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رییس فرهنگستان زبان و ادب فارسی و دبیر پنجمین جشنواره نقد دریافت کردند.

در حوزه فلسفه دکتر رضا داوری اردکانی به خاطر مقاله «کاش می‌توانستیم چشم‌ها را بشویم» در کتاب ماه فلسفه، به عنوان منتقد برگزیده در حوزه فلسفه غرب معرفی شد و محمد مشهدی نوش آبادی و جعفر امشامفند به خاطر مقاله «تصحیح مرات از زمان در آینه نقد از مجله آینه میراث» به طور مشترک در حوزه فلسفه اسلام، عنوان منتقد شایسته تقدیر را کسب کردند. در حوزه دین نیز سید لطف‌الله جلالی و علی نقی خدایاری به خاطر مقاله «روافضی چون اشعری، ابن حزم و اسفرائینی از مجله آینه پژوهش» به طور مشترک عنوان منتقد شایسته تقدیر را از آن خود کردند.

در حوزه علوم اجتماعی نیز در دوره ششم جامعه‌شناسی و علوم سیاسی به ترتیب مقالات نقد و بررسی کتاب جامعه‌شناسی معرفت نوشته دکتر حمید عبداللهی و «جان فورن و نظریه پردازی انقلاب‌ها» نوشته دکتر عباس خلجی از مجله نامه علوم انسانی عنوان مقالات شایسته تقدیر را به خود اختصاص دادند.

در حوزه ادبیات فارسی نیز دکتر حمید غلام‌رضایی و آکرم السادات حاجی سید آقایی به خاطر مقاله «نثر شیوای فارسی در خدمت قرآن از کتاب ماه ادبیات» به عنوان منتقدان برگزیده معرفی شدند.

در حوزه ادبیات داستانی نیز دو منتقد شایسته تقدیر معرفی شدند: سیاوش جمادی و مریم غفاری جاهد به ترتیب به خاطر مقالات آنکار حضور دیگری از مجله «خوانش» و گذری بر سال‌های ابری از مجله ادبیات داستانی. سپس عبدالعلی دستتیب به خاطر مقاله «آه تا ماه از مجله آلبا» در بخش شعر به عنوان منتقد شایسته تقدیر معرفی شد.

در حوزه تاریخ نیز سید رضا حسینی به خاطر مقاله تلاش در جنگ‌های ایران و روس از کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، به عنوان منتقد برگزیده دست یافت و سرانجام در حوزه ادبیات کودک و نوجوان و داستان نیز سید مهدی یوسفی از پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان و سید امین حسینیون از کتاب ماه کودک و نوجوان به ترتیب به خاطر مقالات نوعی وزن در ادبیات کودک و مته به خشخاش پارسیان به عنوان منتقد شایسته تقدیر معرفی شدند.

بخش جنبی

در بخش جنبی این جشنواره نیز یک منتقد پیشکسوت، یک منتقد جوان و دو نشریه شایسته تقدیر در حوزه نقد معرفی شدند.

دکتر مصطفی ذاکری به پاس تلاش مجدانه در گسترش فرهنگ نقد، به عنوان منتقد پیشکسوت معرفی شد و عبدالله صلواتی نیز به خاطر ورود موفق در عرصه نقد، به عنوان منتقد جوان شایسته تقدیر شناخته شد.

مجله نامه فرهنگستان به سردبیری دکتر احمد سمیعی‌گیلانی و مجله آینه میراث به سردبیری جمشید کیان فر نیز به عنوان نشریات شایسته تقدیر پنجمین جشنواره نقد کتاب معرفی شدند.

یوسف نگاریان: مراسم بزرگداشت شعر و ادب پارسی با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت‌الاسلام محمد ابهری، رئیس سابق کتابخانه مجلس، احد فرامرزی قراملکی، مدیر گروه اخلاق حرفه‌ای دانشگاه تهران، علی موسوی گرم‌رودی، جواد محقق، پرویز بیگی حبیب‌آبادی و جمعی از نویسندگان و هنرمندان انقلاب در هتل لاله برگزار شد. در این نشست که به شکلی صمیمانه و با اجرای جواد محقق برپا شد، نویسندگان در مواجهه با معاون فرهنگی وزارت ارشاد، به بیان مشکلات حرفه‌ای خود پرداختند و وی نیز در سخنانی بر لزوم تشکیل انجمن صنفی ناشران و حمایت از نویسندگان و اهل قلم تأکید کرد.

دکتر محسن پرویز در ابتدای سخنان خود به نقد کثرت ناشران پرداخت. وی کثرت ناشران در کشور را یکی از مشکلات صنعت نشر عنوان کرد و نبود تناسب میان کتابفروشان و ناشران و ناشران غیرفعال را به عنوان دو عامل منفی نام برد و گفت: «در جوامع دیگر، تعداد ناشران بسیار کمتر از تعداد ناشران ماست. اکنون ۹ هزار ناشر داریم که از این میان چهار هزار ناشر به فعالیت مشغول و بقیه کاملاً راکندند.»

دکتر پرویز سپس به اعطای نادرست مجوز نشر در دوره‌های گذشته اشاره کرد و گفت: «آن زمانی که برای افزایش آمار ناشران مجوز داده می‌شد، راهکاری برای ابطال مجوز دیده نشده بود و این موجب شده که صنعت نشر کشور ما با مشکلاتی جدی مواجه شود.»

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، سپس به راهکارها و مصوبه‌های جدید این معاونت اشاره کرد. به گفته وی این معاونت به دنبال آن است تا ناشران پروانه دائمی نداشته باشند و حداکثر پروانه‌های نشر به صورت یک، سه، پنج و ۱۰ ساله تمدید شود. وی در ادامه گفت: «مشکل اساسی‌تری که در دنیای نشر داریم و کسی به آن فکر نمی‌کند آن است که ما به واقع اتحادیه ناشران نداریم بلکه اتحادیه کتابفروشان داریم که حدود ۱۵۰ ناشر هم به آن ملحق شده‌اند.» معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان این که این مشکلات باید حل شود و زمینه فعالیت‌های صنفی صنوف مختلف کشور هر چه زودتر از بلاتکلیفی خارج شود، گفت: «وزارت ارشاد همواره از انجمن‌های صنفی و همه‌انحالی که

باندیشه آزاد به عرصه فرهنگ می‌اندیشند، کمک خواهد کرد و در این مسیر همیشه پیشقدم بوده‌ایم.» وی در بخشی دیگر از سخنان خود در پاسخ به پرسشی انتقادی در رابطه با صدا و سیما گفت: «به اعتقاد من، صدا و سیما در طول چند سال اخیر زحمات‌های بسیاری را برای ارتقای فرهنگ کشور متقبل شده است.» وی افزود: «نمی‌توان از صدا و سیما انتظار داشت که با حجم کاری فراوان خود، فقط شاهکار تولید کند و فعلاً هم آثار بسیار ارزشمندی در صدا و سیما ساخته می‌شود.» وی در ادامه به عنوان یک نویسنده، اقدامات چندساله اخیر صدا و سیما را در رابطه با فرهنگ مورد تقدیر قرار داد و فعالیت‌های این سازمان را روبرو رشد دانست.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی سپس با بیان این که صدا و سیما گاه نقدهای غیرمنصفانه‌ای نسبت به معاونت فرهنگی وزارت ارشاد صورت داده گفت: «در عین حال باید همه جوانب کار را در نظر گرفت. من که از نظر کتاب و کتابخوانی به فعالیت‌های سال‌های اخیر صدا و سیما نگاه می‌کنم، حس می‌کنم فضای کاری این سازمان متحول شده و معرفی و نقد کتاب در این رسانه گسترش پیدا کرده است. الان در بسیاری از برنامه‌ها کتاب به عنوان یک عامل اصلی حضور دارد و بنده به عنوان یک مسئول فرهنگی در حوزه کتابخوانی با قاطعیت از اقدامات صدا و سیما تشکر می‌کنم.»

دکتر پرویز سپس به ارزیابی قیمت کتاب در ایران پرداخت. به عقیده این مدیر فرهنگی که همخوان با آرای بسیاری از کارشناسان کتاب در سطح کشور است، قیمت کتاب در ایران بسیار ارزان است و نمی‌توان به هیچ وجه آن را گران دانست. وی با مقایسه قیمت کتاب میان آلمان و ایران که به طور متوسط ۲۶ یورو و ۲۵۰۰ تومان است، گفت: «من در این مقایسه مقدار درآمد شهروندان ایرانی و آلمانی را نیز در نظر گرفته‌ام. ایرانی‌ها با مقدار درآمدی که دارند، بسیار راحت‌تر می‌توانند کتاب بخرند. از سویی قیمت کتاب در ایران نسبت به کشورهای همسایه نیز بسیار ارزان‌تر است.» معاون فرهنگی وزیر ارشاد در عین حال خواستار ارائه کتاب بر مبنای قیمت عادلانه شد و گفت: «گاهی قیمت پشت جلد کتاب، غیراز هزینه‌ای است که صورت گرفته و این عادلانه نیست.»

وی همچنین در پاسخ به پرسشی از شهرام شفیع، نویسنده کودک و نوجوان در مورد اعزام نویسندگان و شاعران به خارج از کشور نیز گفت: «افراد اعزام شده برگزیدگان کتاب سال یا افرادی بودند که دارای درجه یک هنری از وزارتخانه هستند. اما درباره نوع دیگر اعزام که مربوط به بخش بین الملل وزارتخانه است که در حال حاضر با عنوان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت می‌کند، باید از این نهاد سوال شود.»

دکتر پرویز سپس با اشاره به پرسش یکی از حاضران درباره ملاقات حضوری با معاون فرهنگی وزارت ارشاد گفت: «گاهی بعضی از دوستان اهل قلم بدون هماهنگی تشریف می‌آورند که چون جلسه داریم شرم‌نده می‌شوم. بخصوص که ترک جلسه هم توهین به اهل جلسه است. وی ادامه داد: «این روزها روش منطقی‌تری برای پاسخ به تقاضای دیدار در پیش گرفتیم و از دوستان و اصحاب قلم خواستیم که طرح، برنامه و خواسته‌هایشان را به صورت مکتوب ارائه کنند. از فواید این اقدام آن است که هم وقت کمتری از ما می‌گیرد و هم امکان ارجاع سریع خواسته متقاضی به بخش مربوطه میسر می‌شود. تشخیص اهل قلم واقعی را هم برای ما آسان‌تر می‌کند چون در برخی از این نامه‌ها کسانی خود را اهل قلم معرفی می‌کنند که غلط‌های فاحش املائی و انشایی دارند.» وی سپس به ساعات محدود کار در شبانه‌روز اشاره کرد و گفت: «من در طول سه سال کار در معاونت فرهنگی تنها سه روز به مرخصی رفته‌ام و همواره خود را در خدمت اهل قلم می‌دانم.»

در این مراسم همچنین احد فرامرزی ملکی، برگزیده کتاب سال و مدیر گروه و اخلاق حرفه‌ای دانشگاه تهران و علی آقاغفار، سردبیر خبرگزاری ایبنا به سخنرانی پرداختند.

یادداشت

محمد سلگی

دبیر پانزدهمین دوره کتاب سال دانشجویی

نویسندگان فردا

جشنواره کتاب سال دانشجویی اهداف خود را در دوره پانزدهم دنبال کرد. نخستین هدف این جشنواره شناسایی استعداد های برتر دانشجویی و معرفی این عزیزان به جامعه و فراهم کردن شرایطی برای استفاده جامعه از نخبگان دانشجویی است. ایجاد انگیزه برای دانشجویان نخبه در جهت پژوهش و تسهیل دسترسی آنها به ناشران و اصحاب نشر از دیگر اهداف این جشنواره بوده است که در طول پانزده دوره گذشته تعقیب شده است. در طول این پانزده سال تعداد چهار هزار و هشتصد و پنجاه و سه اثر از دانشجویان مولف میهمان این جشنواره بوده که در مجموع سیصد و پنجاه اثر از بین کل آثار به عنوان آثار برگزیده معرفی شده اند. در مسیری که طی سال های پیشین دنبال شد، تجربه هایی کسب شده که در این دوره تلاش کردیم با استفاده از این تجربیات بر ضعف هایمان چیره شویم و در جهت ادامه مسیر کتاب سال دانشجویی با قوت بیشتری گام برداریم. تشکیل انجمن برگزیدگان این جشنواره با هدف کمک به دانشجویان مولف و مترجم و تلاش برای ارتباط با جامعه نخبه کشور از فعالیت هایی است که دبیرخانه این جشنواره را دنبال خواهد کرد تا دانشجویانی که به عنوان افراد برگزیده این جشنواره معرفی می شوند از مزیت نخبگی برخوردار شوند و همچنین شرایطی برای آموزش و تسهیلاتی برای چاپ کتاب های بعدی در اختیار ایشان گذاشته شود.

جشنواره پانزدهم، مانند دوره های گذشته در شش گروه اصلی دانشگاهی به بررسی ۵۴۱ اثر پرداخت و بخش ویژه امسال با سه عنوان علوم قرآنی، کارآفرینی و اشتغال و نوآوری و شکوفایی پذیرای آثار دانشجویان بوده است. بخش «مولف جوان» نیز مانند دو دوره پیش حفظ شد که طی آن جوان ترین مولف دانشجویی معرفی می شود. از حیث آمار و ارقام جشنواره امسال در بخش تالیف جلوتر از ترجمه است به طوری که آثار تالیفی دانشجویان ۶۸ درصد کل آثار را تشکیل می دهند و باقی آثار به حوزه ترجمه مربوط می شود که به زعم من این آمار قابل قبولی است. امسال دانشجویان دانشگاه های دولتی آثار بیشتری را ارائه کردند و تنها ده درصد از آثار متعلق به دانشگاه های غیر دولتی بود. علاوه بر اینها، آقایان با هشتاد و دو درصد آثار در برابر هجده درصد از خانم ها پیشی گرفته اند. نهایتاً پس از بررسی های شانزده گروه داوری، از بین ۵۴۱ اثر شانزده اثر به عنوان آثار برگزیده انتخاب و ۲۲ اثر نیز شایسته تقدیر دانسته شد.

در برگزاری جشنواره کتاب سال دانشجویی وزارتخانه ها و نهادهای بسیاری با انتشارات جهاد دانشگاهی همکاری داشتند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان ملی جوانان، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان فعالیت قرآنی دانشجویان کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها و پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهادها و وزارتخانه هایی بودند که هر یک نقشی بسزا و قابل تقدیر در برگزاری پانزدهمین دوره کتاب سال دانشجویی داشتند.

دانش

ساسان کشاورز

در اختتامیه پانزدهمین دوره کتاب سال دانشجویی

پایان نامه ها میهمان کتاب شدند

پژوهشی جایگاه در خوری یافته اند، آمار دانشجویان افزایش چشمگیری یافته و به این ترتیب هم آمار مصرف کنندگان کتاب و آثار پژوهشی بالا رفته و هم تعداد تولید کنندگان آثار مکتوب رشد قابل توجهی داشته است. جهاد دانشگاهی نیز که در طول حیات خود تمایزش را در ایفای نقشی پررنگ در حوزه عمومی فرهنگ نشان داده، تلاش می کند تا از پیشرفت های جامعه عقب نماند و روند کتاب و کتابخوانی تاثیر بگذارد. جشنواره کتاب سال دانشجویی خود از اهتمام های جهاد دانشگاهی است که می تواند نشانگر تلاش این نهاد در جهت ترویج فرهنگ کتابخوانی در فضای فرهنگ عمومی باشد.

دکتر محمد سلگی دبیر جشنواره پایان نامه های برتر دانشگاهی سپس به جایگاه سخنرانان دعوت شد و سخنران کوتاه خود را به ارائه گزارشی از پانزدهمین دوره جشنواره کتاب سال دانشجویی اختصاص داد.

اصلی ترین هدف معرفی کتاب سال دانشجویی را تقدیر از اصحاب علم عنوان کرد و علاوه بر آن تاکید کرد که این جشنواره باید بتواند شرایط تولید آثار را برای برگزیدگان کتاب سال تسهیل کند. آخرین سخنران برنامه اختتامیه این دوره جشنواره نیز رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها بود.

حجت الاسلام والمسلمین محمدیان در ابتدا به توجه و اهمیت بی نظیری که در دین اسلام نسبت به دانش و دانشمند روا داشته شده است اشاره کرد و سپس خشنودی خود را به خاطر تبدیل شدن علم گرایان به گفتگمانی جدی و فراگیر ابراز کرد که دانشگاه های ما در این زمینه حرکتی افتخار آمیز را آغاز کرده اند و جشنواره کتاب سال دانشجویی یکی از آنهاست. محمدیان استفاده از دانش دیگران را امری پسندیده توصیف کرد اما تاکید کرد که نباید به استفاده از این دانش دل خوش کرد و اندیشمندان ما خود باید منبع جوش دانش باشند. او همچنین از داوران چنین جشنواره هایی خواست تا میان کسانی که با تقلب کتابسازی می کنند و دانشجویانی که عمر خود را صرف تولید علم می کنند تفاوت قائل شوند و مسیر های میانبر تقلب را مسدود کنند. محمدیان زمینه سازی برای جنبش نرم افزاری را تنها با ترویج کتاب و فرهنگ مطالعه میسر دانست.

پانزدهمین دوره کتاب سال دانشجویی با قرائت بیانیه هیئت داوران به سوی آخرین بخش خود، یعنی معرفی آثار و نفرات برگزیده رفت در این بیانیه از بهبود نشانه های رشد کیفی به عنوان یکی از ویژگی های جشنواره پانزدهم نام برده شده بود. مراسم اختتامیه پانزدهمین دوره جشنواره کتاب سال دانشجویی با معرفی نویسندگان برتر دانشجو به کار خود در سال ۸۷ پایان داد.

دانشجویان حتی در بسیاری از پژوهش های استادان دانشگاه نقش عمده دارند.»

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد در ادامه به یکی از اصلی ترین دغدغه های خود و دیگر مسئولان فرهنگی کشور پرداخت و گفت: «از مهم ترین دغدغه های ما آگاهی نسبت به میزان موفقیتمان در ایجاد زمینه های مساعد برای انتشار نتیجه فعالیت های فکری جوانان است. در حالی که بسیاری از کشورها سرمایه های انسانی چندان در زمینه های پژوهشی ندارند، اندک سرمایه خود را تقویت می کنند و نتیجه فعالیت های فکری شان را در ابعاد وسیع به نمایش می گذارند.» به عقیده او ما باید به نقطه ای برسیم که اگر کار پژوهشی شایسته ای از سوی اندیشمندان جوان و دانشجو صورت گرفت، تولید کنندگان کتاب زحمات و مشقات چاپ و نشر را متحمل نشوند. دکتر پرویز در راستای رسیدن به این مقصود پیشنهاد کتاب های الکترونیکی را مطرح کرد که در آنها ضمن کاهش هزینه و دسترسی راحت تر می توان شرایط حفظ حقوق نویسنده را نیز فراهم آورد.

پس از وی نوبت به پورعلی نماینده جهاد دانشگاهی رسید تا به ایراد سخن بپردازد. معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی گسترش کتاب و کتابخوانی را از مهم ترین زمینه های فعالیت جهاد دانشگاهی دانست و این نهاد را به عنوان مرکزی پیشین در زمینه گسترش فرهنگ کتابخوانی معرفی کرد. به باور پورعلی این پیشینازی به خاطر توجه جهاد دانشگاهی به اهمیت فعالیت های علمی و پژوهشی، حاصل شده است. به گفته وی در سال های اخیر، علم و فعالیت های

از سال ۱۳۷۳ تاکنون، همه ساله همزمان با ایام هفته کتاب جمهوری اسلامی، مراکز علمی و دانشگاهی، نقش مهمی در اشاعه و ترویج فرهنگ کتابخوانی و ارج نهادن به این هفته ایفا کرده اند. هر ساله در هفته کتاب، یک روز با عنوان «کتاب، دانشگاه و دانشجو» اختصاص داده شده که سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی متولی اجرای بخش قابل توجهی از برنامه های این روز در دانشگاه های سراسر کشور است. یکی از مهم ترین برنامه های جهاد دانشگاهی در روز «کتاب، دانشگاه و دانشجو» برگزاری جشنواره کتاب سال دانشجویی است که طی آن بهترین مولفان و مترجمان دانشجویی معرفی شده و مورد تقدیر قرار می گیرند. هفته گذشته پانزدهمین دوره جشنواره کتاب سال دانشجویی در دانشگاه تربیت مدرس و با حضور تعداد کثیری از مسئولان فرهنگی کشور برگزار شد. دکتر پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمدیان، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دکتر فتح الهی، معاون پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس و دکتر طیبی مدیریت جهاد دانشگاهی و محمد سلگی دبیر پانزدهمین دوره جشنواره کتاب سال دانشجویی از جمله میهمانان و سخنرانان برنامه های اختتامیه پانزدهمین دوره جشنواره کتاب سال دانشجویی بودند. در ابتدای این جلسه مجری برنامه با قرائت بخش هایی از سخنان مقام معظم رهبری به اهمیت کتاب و کتابخوانی در رهنمودهای ایشان اشاره کرد. دکتر محسن پرویز در این مراسم سخنرانی خود را با ذکر نکاتی در زمینه قدرشناسی وقت و توان در دوران جوانی آغاز کرد. دکتر پرویز که همچنان با فضاهای دانشگاهی در ارتباط است تاکید کرد که دانشجویان باید تلاش کنند که سال های دانشجویی را با تمام توان به آموختن بپردازند تا در سال های بعد که امکان یادگیری و آموختن دشوار تر به چنگ می آید، دچار احساس حسرت و پشیمانی نشوند. او که خود در سال های پیش یکی از داوران انتخاب کتاب سال دانشجویی بوده است با تاکید بر نقش دانشجویان در پیشبرد فضای علمی و فرهنگی گفت: «در همه جای دنیا، دانشجویان، اساس فعالیت های تحقیقاتی و پژوهشی هستند و فعالیت های علمی جوانان و دانشجویان به عنوان نقطه اتکای پیشرفت های فکری به شمار می رود. دیگر اندیشمندان و صاحب نظران بیشتر نقش نظارتی و هدایتی بر فعالیت های علمی دانشجویی دارند اما حقیقت آن است که هسته توانمند و پیش برنده را دانشجویان تشکیل می دهند.» وی بخش عظیمی از بار تالیف و به ویژه ترجمه کتاب را برعهده دانشجویان دانست و یادآوری کرد که

برگزیدگان پانزدهمین جشنواره

در این مراسم در گروه علوم انسانی و اجتماعی کتاب های «مدیریت اسلامی»، تالیف مسعود احمد، «چکیده پایان نامه های حوزه زبان و زبان شناسی» به اهتمام محمد امین ناصح، «فرقه های اسلامی در ایران سده های میانه»، تالیف محمد کاظم رستمی، «سیطره خیر»، ترجمه شیرین طالقانی و «آبوه خلق»، ترجمه رضا نجف زاده به عنوان آثار برگزیده انتخاب شدند.

همچنین در گروه علوم پایه کتاب آشنایی با روش های شبیه سازی در فیزیک از مولفان مهدی نیک عمل، امین الله واعظ و امیر سهرابی، در گروه هنر و معماری کتاب «سیر اندیشه های معماری»، تالیف محمد جواد مهدوی و در گروه کشاورزی و منابع طبیعی کتاب اصول پرورش گوسفند و بز، تالیف مجید خالداری به عنوان آثار برگزیده انتخاب شدند.

در گروه فنی و مهندسی نیز در شاخه تالیف کتاب «محیط جدید انتقال حرارت»، نوشته محمد نصیری و محمد حجت و کتاب «سه گانه مواد مرکب»،

تالیف حامد پاکدل و در شاخه ترجمه کتاب «نانو فناوری نگرشی بر روش های نانو ساختار»، ترجمه محمود علی اف خضرائی به عنوان برگزیدگان پانزدهمین جشنواره کتاب سال دانشجویی انتخاب شدند.

در گروه علوم پزشکی و دامپزشکی در شاخه تالیف کتاب های «یک کلید برای هزار قفل»، تالیف حمیدرضا اشتیانی و نیاز اولیازاده و کتاب نکات کاربردی بیماری های قلبی، نوشته حمیدرضا صالحی به عنوان برگزیدگان تالیف انتخاب شدند و نیز در شاخه ترجمه در این گروه کتاب اصول پرستاری تایلور، علم و هنر مراقبت پرستاری، ترجمه مریم عزیزی و کتاب فیزیولوژی پزشکی گایتون، ترجمه سید علیرضا تولیت به عنوان برگزیده انتخاب شدند.

در بخش ویژه معرفی آثار برگزیده دومین دوره جشنواره کتاب سال قرآنی دانشجویی نیز کتاب ارتباط عملکرد انسان با حوادث از دیدگاه قرآن، تالیف محمدعلی طاهری نژاد به عنوان اثر برگزیده شناخته شد. در بخش جوان نیز هیئت داوران از سینارضا زاده مولف کتاب «۱۷۸ پرسش جامع علوم پایه داروسازی و میلاد خواجه پور، مولف کتاب «موفقیت نامحدود» تقدیر به عمل آورد.

تصویرگران در اولین روزهای هفته کتاب گردهم آمدند

نگاه تازه به زندگی

تصویرگری کتاب در ایران به قرن‌ها پیش بازمی‌گردد اما تصویرگری نوین کتاب‌های کودک و نوجوان در این سرزمین، عمری پنجاه ساله دارد. در این دوران، تلاش‌های تصویرسازان کتاب کودک از چنان گسترده‌گی برخوردار بوده که در سایر رشته‌های هنری، نظیرش را کمتر می‌توان یافت. فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان و چند ناشر بخش خصوصی، آغازی بر تصویرسازی نوین کتاب کودک ایران بود و امروز با گسترش تولید و نشر کتاب کودک، مجموعه‌ای بزرگ از هنر تصویرسازی شکل گرفته و بر غنای تصویرسازی دنیا افزوده است. در این سال‌ها تصویرگرانی چون فرشید مثقالی، علی اکبر صادقی، نیکزاد نجومی، بهمن دادخواه، پرویز کلانتری و ده‌ها هنرمند دیگر، تعداد زیادی از کتاب‌های ویژه کودک و نوجوان را به زیبایی تصویر کرده‌اند. بر اثر تلاش هنرمندان تصویرگر در سال‌های پس از انقلاب اسلامی، جریان تصویرگری کتاب کودک بارشد گسترده‌ای روبه‌رو شده است.

برپایی نخستین نمایشگاه تصویرگران کتاب کودک در سال ۱۳۶۸ نشان داد که بسیاری از تصویرگران با ذهنیات و نگاه‌های متفاوت و گوناگون در جهت رشد و توسعه این هنر گام برمی‌دارند.

انجمن فرهنگی و هنری تصویرگران، ۱۵ دی ماه ۱۳۸۲ با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کار خود را به عنوان موسسه‌ای حرفه‌ای، غیرانتفاعی و غیر دولتی آغاز کرد تا مقدمات لازم برای برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی تصویرگری را فراهم آورد. تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی برای جذب تصویرسازان جوان و بهره‌گیری از تجارب هنرمندان پیشگام، انتشار آثار علمی و پژوهشی به منظور اطلاع‌رسانی و تقویت بنیه علمی دست‌اندرکاران تصویرگری، فراهم کردن امکانات رفاهی برای اعضا، برپایی موزه آثار تصویرگران، راه‌اندازی کتابخانه تخصصی و... از وظایف انجمن تصویرگران است؛ انجمنی که در هفته کتاب و کتابخوانی به برپایی نمایشگاه ۱۰۰ تصویر، ۱۰۰ کتاب در نگارخانه لاله پرداخت و جشن تصویرگران را در آغازین روزهای این هفته در سرای اهل قلم برگزار کرد.

در ابتدای این مراسم، دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انسان‌ها را به سه دسته تقسیم کرد و گفت: بعضی آدم‌ها، سیاهی‌ها را نمی‌بینند یا حداقل سبیدی‌ها را بیش از بدی‌ها و تاریکی‌ها می‌بینند، دسته دوم کسانی هستند که هم خوبی‌ها و هم بدی‌ها را درک می‌کنند و به اصطلاح

واقع بین هستند اما دسته سوم، آنانی هستند که تنها سیاهی‌ها و بدی‌ها را می‌بینند و تصویر می‌کنند. وی هنرمندان را در گروه نخست جای داد و افزود: اگرچه بعضی هنرمندان، بیشتر زشتی‌ها را تصویر می‌کنند، اما بسیاری از آنان زیبایی‌ها را می‌بینند و تصویر می‌کنند، علاوه بر آن، مردم را نیز به دیدن زیبایی‌ها، مهمان می‌کنند.

دکتر پرویز، رها شدن از قید تفکرات بدبینانه را عامل موثری در رشد فرهنگ و هنر جامعه دانست و گفت: اگر بخواهیم بدبینانه بیندیشیم باید بگوییم تاکنون ارتباط چندانی میان وزارت ارشاد و انجمن تصویرگران نبوده اما در حالت خوش بینانه و جدا از اندیشه‌های منفی، می‌توان به تعامل خوبی که اکنون میان وزارت ارشاد و هیات مدیره انجمن تصویرگران کتاب کودک ایجاد شده اشاره کرد؛ برای نمونه امسال، برای نخستین بار، امتیاز حضور در نمایشگاه بولونیا به خود انجمن سپرده شد.

معاون فرهنگی وزارت ارشاد، تصویر را کامل‌کننده متن برشمرد و افزود: تصویر، زینت صفحه نیست، بلکه مکمل آن است و به کودک کمک می‌کند تا درک بهتری از داستان داشته باشد و باید ارتباط خوبی میان انجمن تصویرگران و انجمن نویسندگان وجود داشته باشد چراکه هدف این دو انجمن، کمک به رشد و گسترش فرهنگ کتابخوانی در میان کودکان و نوجوانان است.

وی در پاسخ به این که آیا وزارت ارشاد می‌تواند فضایی را به موزه تصویرگری اختصاص دهد، بیان کرد: طبیعی است که این کار به حفظ سرمایه‌های ملی می‌انجامد و فی‌نفسه، اقدام بسیار ارزشمندی است اما تاکنون ساخت این مکان یا اختصاص دادن فضایی به موزه تصویرگری در دستور کار ما نبوده اما اگر هیات مدیره انجمن تصویرگران، تقاضای داشتن چنین فضایی را به صورت مکتوب برای معاونت فرهنگی ارسال کند، ما همه تلاش خود را به کار می‌بریم تا اگر به لحاظ حقوقی، سدی وجود نداشت، سازوکاری برایش تعریف کنیم.

محمدعلی بنی‌اسدی، تصویرگر کتاب کودک و نوجوان از دیگر افرادی بود که درباره تصویرگری و انجمن تصویرگران سخن گفت. او سخنان خود را با این پرسش آغاز کرد: فکر می‌کنید، دلیل وجود هنرمندچیسست؟ آن‌گاه ادامه داد: باید به دلایل وجودی آدم‌ها پی برد. هنرمندان در روند کلی جامعه، ایفاگر چه نقشی هستند؟ تا چه اندازه می‌توانند به رشد فرهنگ و اندیشه در سرزمین خود کمک کنند؟ تصویرگران تلاش می‌کنند تا در تصاویر خود، چه

چیزی را به مخاطبان خود، انتقال دهند؟... بنی‌اسدی سپس به چگونگی شکل‌گیری انجمن تصویرگران اشاره کرد و افزود: پنج سال پیش، انجمن تصویرگران، کار خود را با تعدادی عضو آغاز کرد و حالا پس از پشت سر گذاشتن مشکلات بسیار، توانسته ۲۷۰ عضو پیوسته و وابسته داشته باشد و خود را به دیگران بشناساند و امید می‌رود تا با تلاش اعضای انجمن و حمایت‌های مالی و معنوی سازمان‌های دولتی مرتبط، شاهد گسترش فرهنگ کتابخوانی و انتشار آثار خواندنی و درخور برای کودکان باشیم.

سهم تصویرگران در معرفی ایران به جهان
هدی حدادی، رئیس انجمن تصویرگران کتاب کودک و نوجوان نیز هفته کتاب را بهانه خوبی برای قدردانی از کسانی دانست که در سال‌های اخیر، گام‌های بلندی برای ترویج فرهنگ کتابخوانی برداشته‌اند و گفت: علاوه بر نویسندگان، تصویرگران ایرانی، سهم بزرگی در شناساندن فرهنگ، هنر و کتاب‌های ایرانی به جهانیان داشته‌اند و بسزاست که از هنرمندان تصویرگر به خاطر این حرکت روبه‌رشد، قدردانی شود.

وی، انجمن تصویرگران را خانه آن دسته از هنرمندانی دانست که دغدغه کودکان و نوجوانان ایرانی را دارند و فاصله کودکی تا بزرگسالی را با ریسمان کتاب به هم دوخته‌اند و افزود: انجمن تصویرگران، مفتخر است که سه نسل پیاپی از تصویرگران موفق ایرانی را در فهرست اعضای خود دارد؛ هنرمندانی که هر کدام به سهم خود، گامی در جهت رشد این هنر برداشته و در این خاک حاصلخیز، دانه‌ای کاشته‌اند.

حدادی، تصویرگری امروز ایران را حاصل تلاش طولانی برشمرد و گفت: بی‌شک، آنچه امروز از آن به عنوان تصویرگری ایرانی، نام برده می‌شود، محصول نه یک سال و ۱۰ سال که ثمره سده‌هایی است که پشت سر گذاشته‌ایم و نتیجه تلاش تمام

جناب علی اوجبی مصاحبه را با عکس منتشر کردند، بلکه پیش از اخذ تاییدیه من نسبت به متن حرف‌فچینی شده، آن را به چاپ رساندند و در نتیجه مطالبی به نام من منتشر شد که روح من نیز از آن خیر نداشت مثل این که من هیجده سال در حوزه علمیه قم تحصیل کرده‌ام یا این که مشاور دایره‌المعارف بزرگ اسلامی هستم یا این که به موازات واحدهای دانشگاهی هجده سال دروس حوزه‌ای را دنبال کرده‌ام (مگر واحدهای دانشگاهی چند سال وقت می‌خواهد؟) و عنوان مغلق که به جای مغلق (شگفتی‌آفرین، حاذق) به یکی از استادان بزرگوارم داده‌اند و ضیاءالدین برنی را پرنی ضبط کرده‌اند و...

به هر حال خواهشمند است امر به درج این یادداشت در آن نشریه گرامی بفرمایید تا دانسته شود که اینجانب مسئولیتی در مورد مطالب یادشده ندارم و در عین حال به همه زحمتمکشان مطبوعات احترام می‌گذارم و مشکلات آنان را درک می‌کنم و به همه خلاقوت می‌گویم.

توضیح کتاب هفته: از محضر استاد به جهت اشتباهی که در تنظیم و تایپ مطالب رخ داد پوزش می‌خواهیم.

نگارگران این سرزمین است که اکنون در قالبی تازه تعریف و در شاخه‌های گوناگون، تکثیر شده است و به همین خاطر، تصویرگری نوین ایرانی به خود می‌بالد که تکیه به کهنگی هزاره‌ها و نگاه به تازگی ثانیه‌ها دارد.

رئیس انجمن تصویرگران از پنج ساله شدن این انجمن خبر داد و افزود: لحظه‌ها، پنج سالی است که در هم تنیده و انجمن نوپای تصویرگران را به پنج سالگی رسانده‌اند و در این مدت، آنچه بیش از هر چیز خودنمایی می‌کند، تلاش برای استقرار جامعه تصویرگر در میان جامعه بزرگ هنری و مهم‌تر از آن، جامعه شهروندی است.

حدادی به برپایی نمایشگاه‌های گوناگون تصویرگری، شرکت در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی کتاب، انتشار کتاب سال تصویرگری و برگزاری کلاس‌های آموزشی و کارگاه‌های مختلف تصویرگری اشاره کرد و گفت: با توجه به این که یک سالی است رسیدگی به امور تصویرگری در دستور کار مسئولان فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گرفته، امید می‌رود که هنرمندان تصویرگر بتوانند در این آشفته‌بازار گرفتاری‌های روزمره به کتاب، کشف و کودکی بیشتر توجه کنند.

هر متن، یک معنا

سیروس آقاخانی نیز یکی از تصویرگران حاضر در مراسم جشن تصویرگران بود که با اشاره به این که هر متن یا تصویر، دارای یک موضوع و معناست، گفت: اگرچه تصویر خلق شده به لحاظ موضوعی، با متن اثر هماهنگ است اما از نظر معنا و مفهوم با نوشته یکی نبوده و کامل کننده آن است.

تصویرگر کتاب «سیمغ و آفتاب» بر این باور است که اگرچه تصویرگری کتاب کودک و نوجوان در ایران، حرکت روبه جلویی داشته اما ضعف‌هایی نیز در این زمینه وجود دارد که از آن جمله می‌توان به نبود هماهنگی میان متن و تصویر اشاره کرد؛ به این معنی که تصویرگران چندان به متن وفادار نبوده و گویی چیز دیگری را به تصویر می‌کشند، در صورتی که باید در عین وفاداری به متن، کامل‌کننده آن باشند. آقاخانی از جمله کسانی است که دوست دارد خود، نویسنده تصویرهایش باشد تا کاستی‌هایی که در متن کتاب‌های کودک و نوجوان می‌بیند، جبران کند.

تصویرگر کتاب «هر قاصدکی، یک پیامبر است» به ضرورت آشنایی تصویرگر با نشانه‌ها اشاره کرد و افزود: ما در تصویر با نشانه‌هایی سروکار داریم که مستقیم و غیرمستقیم بر چیزی دلالت می‌کنند. برای مثال اسپانگنی، ما را به طور ضمنی به یاد ایتالیا، فرهنگ و آداب و رسوم آن می‌اندازد و بهتر است تصویرگر از بیان ضمنی استفاده کند تا هنرش همان گونه که عین القضاات می‌گوید به آینه‌ای تبدیل شود که هرکس، تصویر خود را در آن می‌بیند.

یادداشت

سید محمد میرکاظمی

استانداردسازی کتاب های دفاع مقدس

جشنواره کتاب سال دفاع مقدس یکی از خاص ترین جشنواره های فرهنگی کشور محسوب می شود. این جشنواره که حدود ربع قرن تولید کتاب دفاع مقدس را رصد و ارزیابی کرده است، اکنون از جایگاه ویژه ای در عرصه های علمی و فرهنگی برخوردار است. تولید حدود ۴۰۰ عنوان کتاب چاپ اول در سال ۸۶ در گونه های مختلف علمی و ادبی با موضوع دفاع مقدس امری مبارک و درخور توجه است و می توان زنده بودن و نشاط تولید کتاب در این عرصه را تا حد زیادی مرهون ایجاد و استمرار این جشنواره دانست؛ ولی آنچه امکان دارد به جایگاه تاثیر گذار و مهم این جشنواره آسیب برساند، کلیشه شدن و سالمگرگی آن است. به عبارت دیگر لازم است در هدف گذاری جشنواره و نحوه ارزیابی آثار تجدید نظر شده و همچنین به ارائه خروجی های متنوع و متعدد جشنواره اندیشید.

آنچه عامل این تحرک قلمداد می شود، نگاه نوگرایانه و مشارکت جدی مدیران بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس به عنوان متولیان اصلی برگزاری این جشنواره است.

در این راستا لازم است به دو کارکرد جدید دوازدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس یعنی 'جریان سازی' و 'استانداردسازی' اشاره ای داشته باشیم.

در حوزه جریان سازی، این جشنواره به سویی می رود که می توان پیش بینی کرد در سال های آتی، تولید کتاب های دفاع مقدس در شکل و محتوا از تحول چشمگیری برخوردار خواهد شد و ناشران، نویسندگان، پژوهشگران و هنرمندان این عرصه به تکاپوی تازه و اندیشیدن در موضوعات جدید بپردازند.

ناشران کتاب دفاع مقدس به ویژه ناشران خصوصی از جایگاه ویژه و مهمی برخوردارند و پرداختن به این گروه در حاشیه یک جشنواره، به صلاح فرهنگ دفاع مقدس نیست و ضروری است که کار ویژه ای برای تقدیر از تلاش آنها صورت گیرد. ایجاد گروه داوری ترجمه نیز می تواند عامل محرکی برای ایجاد انگیزه تولید و ترجمه کتاب های دفاع مقدس به زبان های خارجی باشد از این رهگذر، کمک فراوانی به توزیع آثار در کشورهای دیگر و شناخت فرهنگ مکتوب دفاع مقدس خواهد شد.

در عرصه استانداردسازی لازم بود گروه های داوری آثار دفاع مقدس به تعیین معیارهای علمی و دقیق گونه های ادبی، هنری و علمی پرداخته و فرم های ارزیابی آثار بازنگری شود و این اتفاقی بود که در سال جاری مد نظر قرار گرفت. لازم به ذکر است که شیوه های جدید در تولید محتوای آثار مثل 'باز آفرینی خاطرات دفاع مقدس'، 'آفرینش های ادبی'، 'خاطرات داستانی' و ... ایجاد فضای توسعه یافته تر را ضروری ساخته است.

از سوی دیگر ارائه الگوها و روش های دقیق و اعلام سیاست ها و رویکردهای علمی و فرهنگی جشنواره و ارائه تحلیل های واقعی از روند تولید گونه های مختلف اثر می تواند سیر انتشار کتاب های دفاع مقدس و نقاط ضعف و قوت آن را برای ناشران، نویسندگان، مدیران دولتی و سازمان های متولی کتاب در حوزه دفاع مقدس مشخص کند. امید است هر روز شاهد توسعه فرهنگ مکتوب دفاع مقدس به عنوان مقوله ای ارزشمند و پرجاذبه باشیم.

دوازدهمین

محسن فراهانی

برگزیدگان دوازدهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس معرفی شدند

رویش قلم های زرین از سنگر

«خروش لاجوردی» تالیف مرتضی اکبری، «شکوه مقاومت» نوشته بیژن کیانی، «شاهدان زمان» اثر مجتبی آقایی و «منتخب آثار مینو امامی» به دلیل توجه ویژه به وضعیت جانبازان در آثار نقاشی تقدیر به عمل آمد.

گرافیک و طراحی جلد

در این گروه، در بخش تصویرگری از کتاب «و این صدای جنگ...» اثر علی نامور تقدیر به عمل آمد و در بخش طراحی نیز کتاب های «گوساله سرگردان» اثر مسعود نجابتی و «وطنم ابراهیم» اثر فرزاد ادیبی تقدیر شدند.

شعر

هیئت داوران پس از ارزیابی ۵۲ اثر در این بخش هیچ اثری را در حوزه شعر مستقل درخور رتبه اول نشناخت و کتاب های «سرفه خونین در باد» نوشته مرتضی حیدری آل کثیر و «قطاری از جمهوری شهریور» سروده اسماعیل محمدپور مشترکا رتبه دوم شدند. در همین بخش کتاب «پابرهنه تا ماه» سروده رضا کاظمی عنوان سوم را کسب کرد و کتاب «وطنم ابراهیم» سروده محمدرضا سهرابی نژاد نیز حائز تقدیر شناخته شد. در بخش کتاب های گردآوری شده شعر کتاب «ئی باغه سرخه گولان» به اهتمام اسماعیل محمدپور رتبه اول را کسب کرد و کتاب های «در صلاه باران» به اهتمام رحیم زریان و «یوسف نامه» به اهتمام علی رستمی شایسته تقدیر شناخته شدند.

شعر کودک و نوجوان

گروه داوری پس از بررسی ۱۷ اثر در این حوزه، هیچ اثری را حائز رتبه نخست ندانست و مجموعه سه جلدی «بوی هلو و باروت»، «کتاب و آب ممنوع» و «ساعت هفت و ربع» سروده محمد کاظم مزینانی را شایسته کسب رتبه دوم دانست.

داستان کودک و نوجوان

هیئت داوران پس از ارزیابی ۱۱ اثر در این گروه، کتاب های «کاش کمی بزرگ تر بودم» نوشته اکبر صحرایی، «نخلی برای تو» تالیف جمال الدین اکرمی، «فرشته های زمینی» اثر مسلم ناصری و «خورشید زمینی» تالیف سید ابراهیم حسینی را شایسته تقدیر دانست.

ترجمه

گروه ترجمه با توجه به این که برای نخستین بار به جشنواره افزوده شده بود بیشتر رویکردی غیررقابتی را دنبال می کرد. در این حوزه از کتاب «الجسر» ترجمه زهرا یزدی نژاد تقدیر به عمل آمد.

بخش ویژه

- هیئت داوران با تایید شورای سیاستگذاری دوازدهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس از افراد ذیل تجلیل و تقدیر به عمل آورد:
  - از زنده یاد داوود بختیاری دانشور به پاس اهتمام به نگارش آثار متعدد در موضوع دفاع مقدس تجلیل شد.
  - از زحمات کوروش پارسا نژاد به پاس اهتمام هنری در طراحی و گرافیک آثار دفاع مقدس در سال های متممادی قدردانی شد.
  - از زحمات خانواده بزرگوار شهید قنوتی به پاس تلاش در جهت جمع آوری و ارائه اطلاعات در تولید سه عنوان کتاب در سال ۸۶ درباره زندگانی و مبارزات شهید قنوتی قدردانی شد.
  - از زحمات آیت الله غلامحسین جمعی، امام جمعه آبادان در هشت سال دفاع مقدس تقدیر به عمل آمد.

زنده یاد داوود بختیاری دانشور، «بر سر پیمان» تالیف محمد عامری و «هان شماها نامتان جاوید» به اهتمام مهدی دادجو به طور مشترک شایسته تقدیر شناخته شدند.

داستان

هیئت داوران در گروه داوری داستان پس از ارزیابی ۳۹ اثر، هیچ کدام از آثار را حائز رتبه نخست ندانست و کتاب های «ما از دو کوه آمدیم» نوشته مجید پورولی کلشتری و «همین جاست» تالیف مهدی دهقان نیری به ترتیب حائز رتبه های دوم و سوم شدند و همچنین کتاب های «راز ناشناس» تالیف نورالدین آزاد و «یاسر یاسر احمد» تالیف بیژن کیا به طور مشترک به عنوان شایسته تقدیر انتخاب شدند.

زندگینامه داستانی

در این بخش هیئت داوران پس از ارزیابی ۵۱ عنوان اثر، اثری را شایسته دریافت رتبه اول و دوم ندانست و تنها کتاب «پای گلدسته کوهستان» تالیف نصرت الله محمودزاده را به لحاظ مستند نگاری و پژوهش و همچنین ساختار مناسب و وقایع نمایی حائز رتبه سوم تشخیص داد.

جنگ و زندگینامه غیرداستانی

هیئت داوران در بخش مذکور با ارزیابی ۳۴ اثر، کتاب «شیخ شریف» تالیف جواد کامور بخشایش را به دلیل مستند سازی، توجه به ابعاد شخصیت شهید، ارائه الگوی مناسب برای نگارش زندگی نامه و تعدد منابع و قوت کتابسازی حائز رتبه اول دانست. در این گروه هیچ کتابی حائز رتبه دوم و سوم شناخته نشد و کتاب «مشق بیداری» تالیف طاهره علمی و حسین غفاری نیز مورد تقدیر قرار گرفت.

تحقیق ادبی

در بخش تحقیق ادبی، پس از ارزیابی ۱۰ اثر، هیچ کتابی حائز رتبه نشد و کتاب های «جنگ از سه دیدگاه» نوشته محمد حنیف و «حاک و خاطره» تالیف احمد دهقان شایسته تقدیر شناخته شدند.

تحقیق نظامی، سیاسی و امنیتی

هیئت داوران پس از ارزیابی ۱۲ اثر در این بخش هیچ کتابی را حائز رتبه اول و دوم ندانست و کتاب «ضربت مقابل» تالیف گلعلی بابایی را حائز رتبه سوم معرفی کرد. همچنین کتاب های «گزینه های راهبردی جنگ» تالیف محمد درو دیان به خاطر نگاه تازه و نگرش کلان به مسائل جنگ و «اچ ۳» نوشته عزت الله معظمی گودرزی به دلیل شرح و ماندگار ساختن یکی از عملیات های نیروی هوایی ارتش شایسته تقدیر شناخته شد.

تحقیق اجتماعی

در این بخش پس از بررسی ۱۴ اثر، کتاب «روان شناسی اسارت» تالیف ابوالقاسم عیسی مراد و «راهکارهای حفظ و نشر ارزش های دفاع مقدس» تالیف محمد خطیبی کوشکی به ترتیب عناوین دوم و سوم را کسب کردند.

همچنین کتاب «سرزمین مقدس» نوشته جواد شفیعیان با توجه به موضوعات مورد بررسی و نگاه ویژه به دفاع مقدس شایسته تقدیر شناخته شد.

هنر

هیئت داوران گروه آثار هنری پس از ارزیابی ۲۰ عنوان کتاب در این حوزه در بخش هنرهای نمایشی، نمایشنامه «ترانه ای برای آید» نوشته حمیدرضا نعیمی را به دلیل مضمونی نو و تفکربرانگیز درباره شهادت و شخصیت پردازی شایسته شناخت. در بخش هنرهای تجسمی نیز از کتاب های

مراسم اختتامیه دوازدهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس، سه شنبه گذشته در تالار اندیشه حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی برگزار شد.

در این مراسم که با حضور محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، سردار حسین همدانی جانشین نیروی مقاومت بسیج، دریابان علی شمخانی، رئیس مرکز مطالعات راهبردی دفاعی، دکتر حسن بنیانیان رئیس حوزه هنری، سردار احمد سوداگر رئیس پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، برگزار شد، امیر دریابان علی شمخانی گفت: «جنگ محل تولید ایده است و برخی کتاب های تولید شده آنقدر غنی و تاثیر گذارند که باید در ملح نویسدگانش شعر سرود. جنگ و دفاع ملت ایران ابعاد مختلفی دارد که در هر بعد آن می توان کتاب های زیادی نوشت. ایده های عاطفی، احساسی، عقلی، دینی و قومی زیادی وجود دارد که می توان آن را برای گروه ها و سنین مختلف به فضایی تاسی پذیر تبدیل کرد.»

او افزود: «میدان جنگ، حوادث بزرگی را به وسیله مردان و زنان به وجود آورد که کشف تک تک آنها می تواند به مطالب گسترده ای تبدیل شود و هر ثانیه از این حوادث می تواند دستمایه تولید گونه های مختلف ادبی شود. البته این مسیر مدت هاست که به وسیله متولیان حوزه دفاع مقدس در حال شناسایی است و همین اندازه همت هم کار بزرگی است که باید آن را ارج نهاد.»

گزارش دبیر علمی

محمدرضا سنگری دبیر علمی دوازدهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس نیز در ابتدای مراسم طی سخنانی گفت: «خدا را شاکریم که دوازدهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس را برگزار می کنیم و در این راستا گام های موثری در بازشناسی عظیم ترین قطعه این روزگار که از آن می توان به عنوان بزرگ ترین حادثه و میراث فرهنگی هزاره دوم یاد کرد، برداشته شده است که این حادثه را باید به بهترین شیوه شناخت و پیام آن را به نسل های آینده منتقل کرد. دکتر سنگری تصریح کرد: «اگر کسی صدای این نسل را بشنود و قلم داشته باشد و از آن سخن نگوید، جبهه خود را مقابل این عرصه انتخاب کرده است؛ زیرا نسل های آینده محتاج و تشنه شنیدن حادثه های هشت سال دفاع مقدس هستند و من تمام قلم هایی که در این عرصه گام برداشتند را بوسه می زنم.»

وی با اشاره به رشد کمی آثار در جشنواره دوازدهم، بیان داشت: «امسال وضعیت کتاب ها از لحاظ کمی بهتر از سال گذشته بود و ۳۹۸ جلد کتاب در ۱۳ شاخه مورد ارزیابی قرار گرفت و خوشبختانه داوران بسیار مجربی نیز به انتخاب پرداختند که در مجموع ۵۰ داور با حدود ۳۵۰۰ ساعت فعالیت مستمر، انتخاب و ارزیابی کتاب ها را بر عهده گرفتند.»

خاطره

در حوزه خاطره، هیئت داوران پس از ارزیابی ۱۱۰ اثر کتاب های «نوشتم تا بماند» اثر محسن کاظمی، «جاده های خلوت جنگ» نوشته محسن مطلق و «حماسه مجید» تالیف مجید عرب زاده را به ترتیب حائز رتبه های اول تا سوم در بخش خاطرات خود نوشت انتخاب کردند.

در بخش خاطرات دیگر نوشت هم کتاب «دسته یک» به اهتمام اصغر کاظمی رتبه اول، کتاب های «اهتراز در زنجیر» تالیف مرتضی سلطانی و «آخرین شلیک» نوشته سیدقاسم یاحسینی مشترکا رتبه سوم و کتاب های «ما همه سرباز بودیم» تالیف

پنجمین نمایشگاه کتاب استان کرمان با حضور ۶۰۰ ناشر برگزار شد

جشن کتاب در شهر ستاره ها

همزمان با شانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، اتفاقات قابل توجهی در سراسر کشور رخ داد تا هر کدام از آنها نقش موثری در توسعه فرهنگ کتابخوانی داشته باشند. در این ایام مردم استان کرمان شاهد شکل گیری برنامه های متعدد و قابل توجهی بودند که مهم ترین و البته پرمخاطب ترین آنها برگزاری پنجمین نمایشگاه بزرگ کتاب استانی با حضور ۶۰۰ ناشر بود. نمایشگاه امسال استان کرمان، علاوه بر آن که مانند دیگر نمایشگاه های کتاب استانی از حضور چندصد ناشر از سراسر کشور، فروش جدیدترین عناوین منتشر شده با تخفیفی ۴۰ درصدی و اجرای برنامه های جنبی بهره گرفت، با وجود بخش ویژه کتاب های کودک و نوجوان تبدیل به نمایشگاهی متفاوت شد.

در پنجمین نمایشگاه کتاب استان کرمان که از ۲۵ آبان ماه فعالیت خود را آغاز کرد، بیش از ۴۰ ناشر فعال در عرصه کتاب های کودک و نوجوان حضور داشتند و در فضای وسیع نمایشگاه که در مصلاهی شهر کرمان دایر شده بود، فضایی به صورت اختصاصی به این ناشران اختصاص یافت تا این حرکت در امتداد برگزاری اولین نمایشگاه بین المللی کتاب های کودکان و نوجوانان در کرمان و تأکیدی بر اهمیت عادت و آموزش به مطالعه از دوران کودکی و خردسالی باشد.

پنجمین نمایشگاه کتاب کرمان و یکصد و سی و چهارمین نمایشگاه کتاب استانی در حالی فعالیت خود را از پنجمین روز هفته کتاب به مدت یک هفته آغاز کرد که اولین نمایشگاه بزرگ کتاب کرمان، پانزده سال قبل در سال ۱۳۷۲ شکل گرفت و دومین نمایشگاه کتاب استان کرمان مصادف با سی و ششمین نمایشگاه کتاب استانی در سال ۱۳۷۷ برگزار شد.

سومین و چهارمین نمایشگاه کتاب این استان در سال های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۶ برپا شد تا امسال در دومین سال متوالی، برگزاری این رویداد مهم فرهنگی را شاهد باشیم.

در نخستین روز برگزاری نمایشگاه، نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه کرمان، استاندار، نماینده مردم کرمان در مجلس شورای اسلامی و جمعی از مسئولان محلی در مصلاهی شهر حضور یافتن تا اشاره ای به اهمیت موضوع کتاب و کتابخوانی داشته باشند. وی همچنین در محل برگزاری نمایشگاه کتاب به خبرنگاران گفته بود: آنچه در چاپ کتاب اهمیت دارد، جامعیت، سازنده بودن و روشنگری آن برای جامعه و جوانان است.

در همین حال دهمرده استاندار کرمان نیز ضمن بیان این مطلب که مردم کرمان اهل مطالعه هستند گفت: استقبال از نمایشگاه های فرهنگی و کتاب نشانه علاقه مندی مردم به کتاب و کتابخوانی است.

استقبال از اولین روز

همزمانی برگزاری نمایشگاه کتاب استان کرمان با ایام هفته کتاب و تبلیغات و اطلاع رسانی گسترده در خصوص کتاب و کتابخوانی از طریق رسانه های مختلف باعث شد تا این نمایشگاه از اولین روز برگزاری با استقبال گسترده مردم مواجه شود هر چند که مهدی مجبان مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان در این باره می گوید: اصولاً پیگیری برگزاری پنجمین نمایشگاه کتاب استان برای دومین سال متوالی، علاقه مندی مردم استان به مقوله کتاب و استقبال آنها از نمایشگاه سال گذشته بود.

تا افرادی که کارت خرید الکترونیک کتاب داشتند بتوانند از امکان خرید در این نمایشگاه استفاده کنند.

۵۰ ناشر کودک

و ۲۰۰۰ عنوان کتاب دفاع مقدس

گرچه حضور ۶۰۰ ناشر در نمایشگاه کتاب کرمان و معرفی بیش از ۷۰ هزار عنوان در این محل باعث شد تا نمایشگاه بسیار پرمخاطب و ویژه باشد اما در این حال وجود دو بخش متفاوت در نمایشگاه بر ویژگی های آن منحصر به فرد آن افزود که یکی از آنها زمینه استقبال و حضور گسترده خانواده ها را فراهم کرد. حضور بیش از ۵۰ ناشر کودک و نوجوان در نمایشگاه کتاب کرمان و تخصیص فضایی مستقل به این بخش به عنوان یک حرکت جالب توجه باعث شد تا این بخش از نمایشگاه مخاطبان زیادی داشته باشد. البته حضور کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان و فعالیت جنبی متنوع و متعدد در این محل از جمله برپایی کارگاه های نقاشی، قصه گوئی، کاردستی و... برای کودکان از جمله این موارد بود. نمایش ۴۸ فیلم پویانمایی از دیگر فعالیت های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در محل نمایشگاه بود که این فیلم ها در جشنواره های بین المللی موفق به کسب رتبه های برتر شده بودند.

اما بخش دیگری که با استقبال مردم و مخاطبان مواجه شد، غرفه بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس بود که در آن بیش از دو هزار عنوان کتاب با موضوع دفاع مقدس در معرض دید قرار گرفت.

گفتنی است در این غرفه ۲۵ عنوان کتاب با موضوع دفاع مقدس که اخیراً از سوی ناشران استان منتشر شده بودند در معرض دید علاقه مندان قرار گرفت. کتاب های این غرفه به سه موضوع سیره شهدا، خاطرات رزمندگان و تاریخ جنگ می پرداختند.

توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت، معرفی و نمایش آثار مرحومه طاهره صفارزاده بود.

به منظور گرامیداشت یاد و خاطره او و آشنایی هر چه بیشتر علاقه مندان به تالیفات وی، ۲۲ عنوان کتاب از آثار ادبی این نویسنده، شاعر و مترجم متعهد در نمایشگاه ارائه شد. البته در نمایشگاه کتاب کرمان علاوه بر نمایش آثار این شاعر سیرجانی، در غرفه کرمان شناسی کتاب های نویسندگان دیگری از استان نیز در معرض دید و استفاده علاقه مندان قرار گرفته بود که از آن جمله می توان به مجموعه ای از تالیفات باستانی پاریزی و همچنین هشت عنوان از آثار دکتر فرزام ازسوی مرکز کرمان شناسی اشاره کرد.

برگزاری نشست های مختلف ادبی از دیگر برنامه های جنبی نمایشگاه کتاب بود که برپایی جلسه داستان خوانی و نقد داستان با حضور اعضای انجمن داستان جزئی از آن برنامه ها بود.

در همین راستا برپایی و راه اندازی غرفه سال شکوفایی و نوآوری، پاسخگوئی به سوالات شرعی و تازه های نشر از دیگر فعالیت های جنبی نمایشگاه کتاب به شمار می رفت.

۴۰۰ میلیون تومان بن کتاب

سال گذشته در نمایشگاه کتاب استان کرمان، مبلغ ۳۵۰ میلیون تومان یارانه در قالب بن خرید کتاب از طرف معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در نظر گرفته شده بود که امسال این رقم با توجه به استقبال مردم از نمایشگاه سال گذشته و اتمام بن هادر پنج روز نخست به ۴۰۰ میلیون تومان افزایش یافت تا مراجعان به نمایشگاه کتاب ها را با تخفیف ۴۰ درصدی خریداری کند. البته علاوه بر امکانات یاد شده در نمایشگاه کتاب کرمان برای دومین بار در برگزاری نمایشگاه های کتاب استانی، پس از نمایشگاه کتاب استان سیستان و بلوچستان در سال گذشته، شاهد نصب دستگاه کارتخوان بودیم

۴۰۰ غرفه و برنامه های جنبی

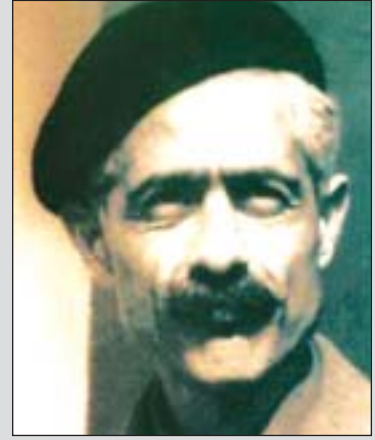
از جمله نکات قابل توجه در خصوص نمایشگاه کتاب کرمان، برگزاری آن در فضای وسیع مصلاهی شهر بود، به صورتی که برای برپایی آن ۱۲ هزار متر مربع در اختیار مسئولان امر قرار گرفت تا بیش از ۴۰۰ غرفه را در اختیار ناشران و مراکز شرکت کننده در نمایشگاه قرار دهند. نکته دیگری که در خصوص این نمایشگاه قابل ذکر است و همین مقوله باعث شد تا نمایشگاه بتواند با کیفیت بالا و متفاوت برگزار شود، اجرای برنامه های جنبی و متنوع بود که از جمله آنها می توان به رونمایی از سه عنوان کتاب اشاره کرد. در ایام برگزاری نمایشگاه کتاب سه عنوان کتاب "جغرافیای استان کرمان، بررسی احوال هراتی و سیری در گل نوروز خواجه" ازسوی مرکز کرمان شناسی رونمایی شد. این مرکز که غرفه ای پرمخاطب در نمایشگاه داشت ۱۷۰ عنوان کتاب در حوزه های تاریخ، جغرافیا، دفاع مقدس، شعر و ادب، فرهنگ و همچنین معرفی مفاخر استان کرمان در این نمایشگاه شرکت کرد.

یادمان طاهره صفارزاده

از دیگر فعالیت های جنبی نمایشگاه که مورد

همزمانی برگزاری نمایشگاه کتاب استان کرمان با ایام هفته کتاب باعث شد تا این نمایشگاه از اولین روز برگزاری با استقبال گسترده مردم مواجه شود هر چند که مهدی مجبان مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان در این باره می گوید: اصولاً پیگیری برگزاری پنجمین نمایشگاه کتاب استان برای دومین سال متوالی، علاقه مندی مردم استان به مقوله کتاب و استقبال آنها از نمایشگاه سال گذشته بود.

گزارش دبیر جایزه جلال آل احمد

ذهن، زبان و واقع از جمله موضوعاتی است که حوزه های مختلف دانش بشری از تعامل میان آنها سرچشمه گرفته است. از این میان، معرفت شناسی، منطق، فلسفه ذهن و فلسفه های تحلیلی در دهه های اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته اند. اما این عرصه آن گاه که رنگ هنر به خود می گیرد، سرمنشأ پیدایش ادبیات به معنای خاص می شود. در سراسر تاریخ پرتلاطم و غرور آفرین میهن عزیز ماطبع لطیف ایرانی به همراه نگرش معنوی و معارف پرپاراسلامی موجب آفرینش آثاری بی بدیل و ماندگار در عرصه ادب و فرهنگ این کشور شده است و در این فرایند مردان بزرگی نقش آفرینی کرده اند که تاریخ نام آنان را برای همیشه در گنجینه خاطرات خود حفظ خواهد کرد.

یکی از این مردان اندیشه و قلم، زنده یاد مرحوم جلال آل احمد است. جلال در دوره سیطره سیاهی و ستم، رسالت اهل اندیشه و قلم را در بازگشت به خویشستن و بالندگی هنر و ادب پارسی وجه همت خود قرار داد. وی ضمن همراهی نه چندان دیرپا با کسانی که به ظاهر داعیه وطن دوستی داشتند و در باطن مذهب ستیز و همراه بیگانگان بودند، سرانجام در دوران پختگی و نخبگی به تأسی از خلیل حق ندای آئی لآحبّ الافلین سرداد و به جلال جبلت حقیجوی خود بازگشت و با آفرینش آثاری کم نظیر، نقش خود را در روشنگری میان آثار واقعی تجدد و پیشرفت و استعمار و استثمار پنهان زیر نقاب تجددگرایی و غربزدگی به خوبی ایفا کرد.

جلال در آثار خود صاحب سبکی رسا و روان است و شاید بتوان گفت همین سادگی بیان و روانی قلم جلال، خود سبکی نوین را آغاز کرد که پس از او و تا امروز نیز رهروان و دوستداران ویژه خود را دارد. از اینرو شورای عالی انقلاب فرهنگی در پانصد و پنجمین جلسه خود بر آن شد تا همه ساله به نام و یاد جلال آل احمد از مقام اهل ادب، تاریخنگاران و مستندنویسان تجلیل کند و جایزه ادبی جلال آل احمد به همین منظور طراحی و تصویب شد.

دایره داوری

در نخستین دوره، تمامی آثار در موضوعات داستان کوتاه و بلند، نقد ادبی، تاریخ نگاری و مستندنگاری مورد ارزیابی و داوری قرار گرفت؛ آثاری که برای نخستین بار تألیف و چاپ شده و افست و کمک درسی نبودند. در این دوره از مجموع آثار منتشر شده در سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، بالغ بر ۳۵۱۷ عنوان، مورد ارزیابی قرار گرفت. از این میان ۳۴۴۱ عنوان که امتیاز لازم را برای راهیابی به مرحله دوم کسب نکردند، در مرحله اول حذف و مابقی یعنی ۷۶ عنوان به مرحله دوم راه یافت که از میان آثار یاد شده، پس از ارزیابی دقیق و علمی هر اثر از سوی دو داور در مجموع پنج عنوان کتاب، که از سوی داور سوم نیز مورد ارزیابی مجدد قرار گرفت، شایسته تقدیر شناخته شد.

گفت و گو

بهارک شیران پور

دکتر صادق آیینه وند از جایزه جلال آل احمد در حوزه تاریخ می گوید

جای خالی تک نگاری ها

شاید بتوان مدعی شد که یکی از جنبه های فکری و ادبی جلال آل احمد نگاه خاص و ویژه او به تاریخ بوده و به تعبیری می توان گفت جلال آل احمد از معدود نویسندگانی است که روایتی دقیق از سیر روشنفکری و غرب زدگی در ایران ارائه کرد که هنوز هم مورد توجه و استناد تاریخ پژوهان است. امسال برای نخستین بار دبیرخانه جایزه جلال آل احمد در تدارک است تا این بخش از شیوه نگارش جلال و نوع نگاه او به تاریخ را در گروه مجزایی مورد بررسی قرار دهد و برای همین هدف دو بخش جدید به این حوزه اختصاص داده است. در این دو بخش یعنی مستند نگاری و تاریخ پژوهی، هیئت داوران و اعضای هیئت علمی در صدند تا از پژوهش های برتری که به این حوزه اختصاص دارد تقدیر کنند. بر همین اساس دکتر صادق آیینه وند عضو هیئت علمی دانشگاه تهران به عنوان یکی از اعضای هیئت داوران جایزه جلال به تشریح رویکردهای آل احمد به تاریخ و نوع تاریخ نگاری او می پردازد.

جناب دکتر آیینه وند! برای آغاز سخن درباره شیوه های تاریخ نگاری جلال آل احمد، می خواستم ابتدا رویکرد او به تاریخ را بر ایما و اشکافی کنید.

قرائت جلال آل احمد از تاریخ، تاریخ پژوهی و تاریخ نگاری به باور من مختص خود اوست به این معنی که نگاه او را نه می توان صرفاً ژورنالیستی دانست و نه آکادمیک. به تعبیری می توان رویکرد او را رویکردی میانه دانست. برای نمونه کتاب «در خدمت و خیانت روشنفکران» او یا کتاب «غربزدگی» اش سوای داشته ها و کاستی های پژوهشی به خوبی بیانگر شیوه تفکر روشنفکران ایرانی در دوره ای از تاریخ معاصر است. عموماً نگاه آکادمیک به شکلی روشمندانانه بر روایت تمرکز دارد و تاریخ پژوهی که با نگاه و رویکرد آکادمیک به تاریخ نگاری روی می آورد پیش از هر چیز بر اسناد تکیه دارد و تحلیلی که او ارائه می کند اساساً از یک سری چارچوب های علمی تجاوز نمی کند. از سوی دیگر تاریخ نگار و تاریخ پژوه ژورنالیست، بیش از آن که به اسناد تکیه داشته باشد سعی می کند تحلیل مدنظر خود و یا به تعبیری موضع خود را نسبت به یک واقعه تاریخی ارائه کند. شاید بتوان مدعی شد که ارزش کار جلال آل احمد در این بود که سعی داشت ضمن استفاده از رویکردهای هر دو طیف، به شکلی مستقل به تاریخ بنگرد. از سویی گاه سند می آورد و از سوی دیگر سعی می کند تحلیلی جامعه شناختی از تاریخ ارائه کرده و رویکرد آسیب شناسانه اتخاذ کند.

در آثار جلال آل احمد، تاریخ به معنای آکادمیک وجود ندارد بلکه از منظر یک نویسنده مستقل با آن مواجه شده و سعی دارد نظر خودش را با اسناد به وقایع و اسناد موجود نسبت به یک واقعه بخصوص بیان کند.

نگاه جلال آل احمد نسبت به وقایع تاریخی چه مولفه هایی دارد و آیا می توان این آسیب شناسی را ذیل تاریخ نگاری قرار داد؟

شاید بتوان گفت که نگاه جلال آل احمد چیزی بین تاریخ نگاری معاصر، علوم سیاسی و علوم اجتماعی است. من رویکرد او را یک رویکرد میان رشته ای می دانم و می بینم.

اینکه گفتیم رویکرد جلال آل احمد آسیب شناسی است به

این معناست که برای نمونه در کتاب «غربزدگی» او از منظر ورود غرب به ایران و آسیب هایی که از این میهمان ناخوانده نصیبش شده است به تحلیل این مسئله می پردازد.

به نظر شما جایزه جلال آل احمد تا چه حد می تواند این شیوه از تاریخ پژوهی را که به تعبیر بسیاری از منتقدان تاکنون رهروی نداشته، در میان نویسندگان جامعه، نهادینه کند؟

فراموش نکنید که جلال آل احمد فرزند زمانه خود بود. او در آن برهه از تاریخ معاصر بر این نکته تاکید داشت که ما نتوانسته ایم شخصیت فرهنگی-تاریخی خودمان را در قبال تمدن غرب وهجوم جبری اش حفظ کنیم. اما در پاسخ به سوال شما باید بگویم قطعاً این جایزه می تواند موضوع یا شخصیت خاصی را در کانون توجه مردم و اهالی قلم قرار دهد. نمونه بارز این مدعای من جوایز برجسته ای است که در تمام نقاط جهان به نام نویسندگان و پژوهشگران حوزه های مختلف به برگزیدگان داده می شود. اما این که این جایزه حتماً بتواند چیزی را نهادینه کند، نه هیئت داوران و نه اساس جایزه چنین هدفی را دنبال نمی کنند. چرا که اساساً فلسفه جایزه جلال آل احمد تشویق است تا نهادینه سازی. البته جامعه فکری ممکن است عکس العملی کاملاً متفاوت با این نظر داشته باشد و حتی بسیاری از پژوهشگران و نویسندگان ما را ترغیب کند تا به تأسی از جلال بنگرند و بنویسند و عنایتی به تاریخ معاصر داشته باشند. هدف جایزه جلال آل احمد این است که در سه رشته نقد، داستان و تاریخ استعدادهایی که ممکن است بعدها به جلال آل احمدهایی جدید بدل شوند را شناسایی و معرفی کرده و آنها را به حرکت و پویایی بیشتر تشویق و ترغیب کنیم.

مولفه های شما برای داوری آثار رسیده چیست؟

بنده تاکنون داور بسیاری از جشنواره ها نظیر خوارزمی، فارابی و ... بوده ام و به جرئت می توانم بگویم که دقت در داوری این جایزه بسیار قابل تحسین بود و کمتر جایزه یا جشنواره ای با این مقیاس می توانید نام ببرید که تا این حد در داوری دقیق باشند. طبعاً مولفه ها همان مولفه های همیشگی نظیر رویکرد بدیع، ابداع در نحوه پرداخت موضوع، انسجام مطالب و ... است اما به هر حال نباید فراموش کرد که در این

دوره باتوجه به افزوده شدن بخش تاریخ و مستند نگاری، جشنواره گامی جدید برداشته و نمی توان انتظار زیادتز از حدی از آثار رسیده داشت.

داوری ها به چه شکلی بود؟

از میان آثار رسیده به دبیرخانه، چند اثر در حوزه های مورد نظر انتخاب و به مرحله دوم راه می یابند و آثار قابل اعتنا ابتدا برای سه داور ارسال می شود و پس از داوری آثار مرحله دوم، در مرحله سوم آثار غربال شده مورد داوری نهایی قرار می گیرند و سرانجام آثار برگزیده معرفی می شوند.

در حوزه تاریخ چند اثر برای داوری برگزیده شده اند؟

تا جایی که به خاطر می آورم نزدیک به چهل عنوان به مرحله دوم راه یافته اند اما باید منتظر نتیجه نهایی بود.

آثار رسیده در حوزه تاریخ را چگونه ارزیابی می کنید؟

به گمان بنده جمهوری اسلامی تاکنون در ارگجزاری به زحمات پژوهشگران گام های شایسته ای برداشته است اما این مسئله تنها یک وجه قضیه است. نویسندگان ما تا چه حد سعی داشته اند به ابداع و نوآوری بپردازند؟ این سئوالی است که باید از خودمان پرسیم طبعاً در طی ده سال گذشته از حیث تألیف رشد قابل توجهی داشته ایم اما مسئله کمیت نیست، تصور می کنم اهداف جوایز چندان از سوی نویسندگان ما جدی گرفته نمی شود چرا که اساساً هدف هر جشنواره ای ایجاد انگیزه برای ابداع و نوآوری است تا از این رهیافت در حوزه فرهنگ عمومی حرف جدیدی زده شود.

امسال برای نخستین بار جایزه ای به بخش تاریخ و مستند نگاری اختصاص داده شده است. وزن علمی آثار رسیده چگونه بود و آیا می توان اثر شاخصی در این دوره یافت؟

طبعاً قضاوت کردن در مورد جشنواره و این بخش زود است. هر چند که من انتظار معرفی اثر شاخصی در این دوره را ندارم و بر این باورم که باید امتیاز و اعتبار جلال آل احمد در معرفی اثری است که بتواند حاکی از رشد و بالندگی باشد. از این حیث سعی داشته ایم به جای نگرانی در مورد معرفی یک اثر شاخص، یک داوری دقیق و در عین حال بدون حب و بغض داشته باشیم.

پای صحبت راضیه تجار، عضو هیأت علمی جایزه ادبی جلال آل احمد

جایزه‌های برای چهره‌های دیگر

این جایزه ادبی - فرهنگی خواهد بود.

به نظر شما جایزه جلال آل احمد تا چه اندازه می‌تواند به تقویت جریان‌های پژوهشی کمک کند؟ این جشنواره‌ها دقیقاً شبیه چراغ‌هایی است که بر پهنه فرهنگ و ادب کشور می‌تابد و زوایای پنهان و آشکار آن را به ما نشان می‌دهد. به طور حتم جایزه جلال آل احمد که خود پژوهشگری نستوه بود، این عرصه را با رونق مضاعفی روبه‌رو خواهد کرد. این جایزه سبب می‌شود تا این مقوله بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. نام جلال وقتی بر تارک این جشنواره می‌درخشد، به هر حال توجه ویژه اهل قلم و خواص را برمی‌انگیزد. علاوه بر نام جلال که می‌تواند به هر نویسنده‌ای اعتبار ببخشد و دریافت جایزه آن، اعتباری مضاعف به شمار می‌آید. نفع مالی این جایزه نیز مشوق پژوهشگران خواهد بود. به هر حال چنان که می‌دانید، رقم مادی این جایزه، یعنی ۱۱۰ سکه بهار آزادی، بیشترین مبلغی است که یک جایزه فرهنگی به برندگان خود اهدا می‌کند.

بسیاری از کشورهای دنیا به نام مفاخر خود جایزه‌هایی را برگزار می‌کنند و برگزاری جایزه جلال آل احمد که نویسنده‌ای ارزشمند به شمار می‌آید فتح بابی در این عرصه به شمار می‌آید. شما نقش این جایزه و تقدیر از اهل قلم را به طور کلی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

همان‌طور که شما هم اشاره کردید، برپایی جایزه جلال آل احمد، فتح بابی است تا ما به بزرگداشت دیگر مفاخر فرهنگی خود توجه و اهتمام بیشتری داشته باشیم و به گمان من این مسئله که سابقه‌ای طولانی دارد، فتح باب خوب و ارزشمندی داشته است. همیشه برای برپایی اولین مراسم‌ها، دشواری‌هایی را باید به جان خرید تا راه برای فعالیت‌های بعدی باز شود. به گمان من جایزه جلال آل احمد که با توجه به شخصیت این نویسنده شکل گرفته، شروع بسیار خوبی است. آرزوی من این است که این حرکت خوب تداوم داشته باشد و علاوه بر آن ما جوایز دیگری به نام مفاخر خود داشته باشیم.

شما به عنوان یکی از اعضای هیات علمی جایزه، آن را در گام اول چطور ارزیابی می‌کنید؟ به هر حال این اولین تجربه و گام اول جایزه است. هیچ وقت نمی‌توان از اولین دوره جوایز ادبی یا هر گونه فعالیت فرهنگی دیگر انتظار داشت که بدون نقص برگزار شود. باین همه معتقدم که جایزه جلال آل احمد، جایزه‌ای معتبر با ارزش علمی بالا و

یکی از خصوصیات جوایزی که به نام شخصیت‌های مطرح فرهنگی برگزار می‌شود، پاسداری از ارزش‌هایی است که این چهره‌ها همواره به آن توجه داشته‌اند. به عنوان نمونه، برپایی جایزه شکسپیر می‌تواند تجلیل از آثار نویسندگانی باشد که به صیانت زبان و ادبیات کشور خود بها می‌دهند. جایزه جلال آل احمد نیز می‌تواند دستاوردهایی چنین داشته باشد. این جایزه که در سه بخش ادبیات داستانی، پژوهشی و مستندسازی و نقد ادبی برگزار می‌شود، می‌تواند اندیشه‌های جلال آل احمد را در این مسیرها به نمایش بگذارد. راضیه تجار، دبیر علمی جایزه جلال آل احمد در گفت‌وگوی اختصاصی با کتاب هفته به این مسئله پرداخته است.

جایزه‌ای که به نام جلال آل احمد برگزار می‌شود، می‌تواند دستاوردهای فراوانی داشته باشد. به عنوان نمونه این جایزه می‌تواند مشوق منتقدان ادبی، نویسندگان صاحب سبک جوان و در نهایت کسانی باشد که می‌خواهند مسیری درست را طی کنند. نظر شما در این مورد چیست؟

جلال آل احمد، شخصیتی شناخته شده است. او همواره و به ویژه در سال‌های پایانی زندگی خود، برای نویسندگان نقشی محوری داشت. در شرایطی که خفقان جامعه ایران را فرا گرفته بود، نقش جلال آل احمد و جسارت وی غیر قابل انکار است. آل احمد نه تنها در عرصه ادبیات قاطع و تاثیرگذار بود بلکه در مسائلی همچون پژوهش و نقد ادبی نیز حرف‌های زیادی برای گفتن داشت. مقاله‌ها، فعالیت‌های سیاسی و حرکت‌های این نویسنده بیانگر حرکت اوست که از جوانی آغاز کرده بود. او که روحانی زاده بود، با درایت مسیر دشواری را طی کرده و در نهایت بازگشت به خویشتن داشت. او روشنگری متعهد بود که صدای خاص را داشت.

به این ترتیب شما حمایت از نویسندگان جدی و مستقل را یکی از اهداف جلال آل احمد می‌دانید. بله، یکی از شاخص‌های جلال آل احمد، حرکات مناسب او در مقابله با روشنفکرانمانا بود. علاوه بر این، او در نثر و شیوه نگارش نیز صاحب سبک بود. نثری که او به کار می‌برد به زبان مردم نزدیک بود و در عین حال جاندار، کوبنده و موجز هم بود. آل احمد ارکان نحوی زبان فارسی را به نفع ساختار و محتوای اثرش به هم می‌ریخت، اما ساختاری که بنا می‌نهاد، منحصر به او بود و از ارزش‌های ویژه‌ای بهره می‌برد. به نظر شما وجه شخصیتی جلال، چگونه در این جایزه می‌تواند متبلور شود؟

شخصیت آل احمد به چند شکل در این جایزه تجلی می‌یابد؛ اول آن که سه بخش از فعالیت‌های او؛ یعنی فعالیت‌هایی که در عرصه ادبیات داستانی، نقد ادبی و فرهنگی و در نهایت پژوهش و مستندسازی داشته، به عنوان سه بخش اصلی این جایزه طرح شده و برای یادبود جلال آل احمد، از کسانی که در چند عرصه به فعالیت مشغولند، تقدیر خواهد شد. از سوی دیگر، چنانچه همگان می‌دانیم، این چهره فاخر دارای گرایش‌های مذهبی بود. او به ریشه‌ها و مذهب خیلی اهمیت می‌داد و این نوع نگاه سبب خلق آثاری مانند "غریب‌دگی" و "خدمت و خیانت روشنفکران" شده بود که این مسئله سبب می‌شود شخصیت وی به عنوان یک الگو مطرح شود. یعنی توجه به نویسندگان و پژوهشگرانی که همواره دغدغه بازگشت به خویشتن دارند یکی از محورهای اصلی

یادداشت

عبدالعلی دستغیب

پیوند جوایز با نام مشاهیر

جایزه‌های ادبی در همه کشورهای دنیا، نقش بسزایی در پیشرفت و رشد ادبیات دارند. اگر نگاهی به آمار و ارقام رسانه‌های جهان بیندازیم این نکته را به وضوح خواهیم دید که

این جوایز چه نقشی در معرفی نویسندگان نوگرا دارند و تا چه اندازه از نویسندگان مستقل حمایت می‌کنند. حمایت‌های این نویسندگان تجربی و جدی گاه چنان است که آنها می‌توانند با استفاده از جایزه‌هایی که از این جشنواره‌ها دریافت می‌کنند بخش مهمی از مشکلات مالی خود را مرتفع کنند، چرا که این دسته از نویسندگان برخلاف نویسندگان عامه پسند، از درآمد چندانی برخوردار نیستند.

اگر دست کم از این دو جنبه به جایزه جلال آل احمد نگاه کنیم، خواهیم دید که این جایزه در برادرانه نکات مثبت و دستاوردهای بسیاری خواهد بود. جایزه‌ای که به نام یکی از چهره‌های ادبی مطرح معاصر برپا شده، به طور حتم چهره‌هایی را جذب خواهد کرد و از سوی دیگر سبب بهبود جریان ادبی در ایران خواهد شد. چنانچه پیش تر آمد، جایزه‌های ادبی نقش مهمی در جریان‌سازی‌های ادبی دارند، جایزه جلال آل احمد از دو حیث می‌تواند به ایجاد چنین فضایی منجر شود، چرا که علاوه بر نام جلال گروه داور و متفاوت و سلیقه‌های ادبی حاضر در این جایزه قطعاً به بخشی از جامعه ایران می‌پردازند که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بر این افزون کنیم که بخش‌های پژوهشی تاریخ نگاری و نقد ادبی این جایزه نیز می‌تواند سبب ثمرات بسیاری شود به ویژه بخش نقد ادبی که معمولاً در ایران با بی‌مهری همراه بوده است و جدا از چند جشنواره‌ای که در یکی دو سال اخیر برگزار شده معمولاً کسی به منتقدان ادبی توجهی نداشته است. از همین روست که من جدا از آن که اندیشه‌های جلال آل احمد را در حیطه نقد ادبی قبول داشته باشم یا نه برپایی این بخش را بسیار مفید ارزیابی می‌کنم.

یکی دیگر از محسنات جایزه جلال آل احمد وجه نقدی آن است. من بر این گمانم که جایزه‌های ادبی علاوه بر آن که می‌توانند وجه فرهنگی داشته باشند می‌توانند جوایز مناسبی به لحاظ ارزش مادی را به برگزیدگان خود ارائه کنند. جایزه‌های ادبی جهان نیز جدا از آن که ارزش فرهنگی آن ممکن است مورد قبول ما نباشد، جوایز ارزشمندی را در اختیار برگزیدگان خود قرار خواهند داد. به عنوان نمونه ارزش مالی جایزه نوبل ادبی چنان است که برنده آن تا پایان عمر از وضعیت مالی خوبی برخوردار باشد با این همه کسی به دلیل ارائه جایزه نقدی را این جایزه مخالف نیست بلکه به دلیل سیاست نادرست، نویسندگان آن را همواره به چالش کشیده‌اند.

به گمان من در کنار جایزه جلال آل احمد که به هر حال نویسنده‌ای مطرح بوده است، باید به دیگر چهره‌های ادبی معاصر نیز توجه داشته باشیم. برپایی جوایزی به نام مفاخر ادبی ایران، علاوه بر آن که نام بزرگان را دوباره مطرح می‌کند و سبب بازخوانی مجدد اندیشه‌های آنان می‌شود، می‌تواند شور و شوقی را نیز در میان نویسندگان و پژوهشگران ایجاد کند. جایزه جلال آل احمد می‌تواند سرفصل خوبی برای این دسته از فعالیت‌های فرهنگی باشد.

در خور نام این نویسنده خواهد بود. تا آنجایی که من شاهد بوده‌ام داوری‌ها خوب، بدون غرض و علمی بوده است. از سویی دیگر، آثار ارزشمندی به دفتر جایزه ارسال شده است که از میان آنها منتخبان برگزیده شده‌اند. من شاهد تلاش‌ها و زحمات گروه داور و در شاخه‌های مختلف بودم. تلاش گروه داوران در انتخاب آثار اصیل به گونه‌ای بود که ما راضی بودیم و امیدواریم با تبلیغ‌هایی که صورت می‌گیرد و اهتمامی که رسانه‌های جمعی به خرج می‌دهند، گام اول جایزه جلال هر چه محکم‌تر برداشته شود، چرا که جلال یک شخصیت ملی است و جایزه او می‌تواند به تقویت جریان‌های فرهنگی کشور کمک شایانی کند. ما از نویسندگان، صاحب‌نظران و منتقدان می‌خواهیم که نگاهی ملی به جایزه جلال آل احمد داشته باشند و با نقدهای دلسوزانه خود، مسئولان برگزاری را برای دومین دوره این جایزه یاری دهند. نویسندگان و پژوهشگران. آنچنان که امسال نیز شاهد آن بودیم. می‌تواند با ارسال کتاب‌های خود، سهم بزرگی در گرامیداشت نام جلال داشته باشند.

شما به وجه ملی جایزه جلال آل احمد اشاره کردید. چه وجوهی سبب می‌شود تا این جایزه وجه ملی نیز به خود بگیرد؟

مسائلی که می‌توان در این مورد مطرح کرد، از شخصیت خود این نویسنده باید آغاز شود. او اندیشمند و پژوهشگری بود که همواره مسائل ایران را در آثارش مورد توجه قرار می‌داد. او در نوشته‌هایش نشان می‌دهد که دلسوز مملکتش است. از سوی دیگر، نگاه مذهبی و آرمان‌گرایانه جلال به مسائل نشان می‌دهد که او به خوبی ریشه‌های خود را شناخته و می‌تواند مسیر را به ما نشان دهد. همین دو نکته کافی است تا ما او را به عنوان یک نویسنده ملی نگاه کنیم و جایزه‌ای را که به نام او برگزار می‌شود، دارای ارزش ملی بدانیم. افزون بر این توجهی که جلال آل احمد به زبان و ادبیات فارسی داشت، او رانزد همه کسانی که به این مرز و بوم و فرهنگ ایرانی عشق می‌ورزند، متصل می‌کند. این نگاه به زبان فارسی در کنار اندیشه‌های مستقل و مذهبی جلال، از او نویسنده‌ای مطرح می‌سازد که حتی می‌تواند در اندازه‌های فراملی، جایزه‌ای به نام خود داشته باشد.

جلال آل احمد، توجه ویژه‌ای به نسل جوان و نویسندگان کمتر مطرح شده داشت. جایزه‌ای که به نام او برگزار می‌شود، حتماً به این مسئله توجه خواهد داشت. درست است؟

بله تا آنجا که من شاهد بوده‌ام تیم داور ما هیچگاه خود را در بند نام‌ها و عنوان‌ها قرار نداده است. آثاری از سوی داوران جایزه جلال آل احمد مورد توجه قرار گرفته است که دارای ارزش‌های ذاتی بوده‌اند. از همین رو برخی از آثاری در این جایزه مطرح شدند که نویسندگان آن چندان شناخته شده نبودند. از سوی دیگر، بسیاری از چهره‌های دانشگاهی هستند که کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند و جایزه جلال می‌تواند این دسته از چهره‌ها را نیز مورد توجه ویژه قرار دهد. اما در یک جمع بندی باید عرض کنیم که ملاحظه انتخاب بهترین آثار، ارزش ذاتی آنها بوده است و شهرت یا عدم شهرت، پدیدآورنده هیچ تأثیری در داوران جایزه نداشته است. داوران جایزه و هیات علمی کوشیده‌اند سلامت کار را حفظ کنند تا نام جلال آل احمد همراه با خوشنامی باشد. این آغاز راهی است که می‌تواند با تداوم خود، ثمرات فراوانی داشته باشد.

علیرضا سعیدی پور

با دکتر عباسعلی وفايي، عضو هیأت علمی جایزه جلال آل احمد

میراث نقد جلال

قابل اعتناست، می‌گوید: ما تاکنون جایزه‌ای به این کیفیت را در کشورمان نداشته‌ایم. علاوه بر این جایزه در خور، برندگان به طور حتم از معرفی رسانه‌ای بهره‌مند خواهند شد و به این ترتیب، جریان ادبی در ایران، رونقی دیگر باره خواهد یافت.

جوایز ادبی همواره حامی نویسندگان مستقل، پیشرو و جدی است، به طوری که بسیاری از نویسندگان مطرح دنیا، با حمایت این جایزه‌ها به کار خود ادامه می‌دهند. جایزه جلال آل احمد، قدم در راهی گذاشته است که حمایت از نویسندگان جدی و پیشرو را در پی دارد. عضو مرکز گسترش زبان فارسی با تاکید بر این نکته، می‌افزاید: «جریان اصلی ادبیات آن چیزهایی نیست که تحت عنوان عامه‌پسند مطرح می‌شود. این آثار ماندگار نیستند، اما در کوتاه مدت توجه برخی را به خود جلب می‌کند. جایزه‌های معتبر، در حمایت از آثار جدی، نقش بسزایی دارند و این نکته یکی از اهداف جایزه جلال آل احمد است. به گفته‌ی وی، این جایزه بدون توجه به نام نویسنده و آثار قبلی‌اش، به اثرهایی تعلق خواهد گرفت که فارغ از تعداد صفحات و دیگر مسائل جنبی، در خور تقدیر بوده و مسائل مهم را مطرح کرده باشند.

دکتر وفايي همچنین سطح علمی جایزه جلال آل احمد را بسیار خوب و قابل اعتنا ارزیابی می‌کند و می‌گوید: یکی از مسائلی که باید همواره مورد همه برگزارکنندگان این جایزه قرار بگیرد آن است که آثاری در حد نام بزرگ جلال آل احمد، مورد توجه قرار گیرد و از سویی داوری‌ها نیز درست و علمی باشد. من به عنوان یک عضو از هیأت علمی این جایزه معتقدم که این دو مهم انجام شده و این جایزه در گام اول، بسیار موفق بوده است. وی در ادامه با بیان این که جلال آل احمد، چهره‌ای فرهنگی و ملی به حساب می‌آید، گفت: «به گمان من، پژوهشگران و نویسندگان ما چنانچه در سال جاری نیز به این قاعده عمل کردند، باید به این جایزه به چشم یک حرکت ملی نگاه کنند و در آن حضور داشته باشند. به گمانم تداوم این راه می‌تواند ثمرات بسیاری داشته باشد و به ارج و قرب مفاخر ما و دلگرمی ایشان کمک کند.»

امروز جامعه فرهنگی می‌داند و می‌افزاید: وقتی با رمان‌های مختلف روبه‌رو می‌شویم، با این پرسش روبه‌رویم که آیا این رمان‌ها همسو هستند؟ آیا کارکرد آنها مشابه است؟ کدام یک از آنها بیشتر به درد جامعه معاصر می‌خورد؟ و کدام می‌تواند گره‌های از گره‌های جامعه را باز کند. در این شرایط نقش منتقد ادبی به هیچ وجه کمتر از مولف نیست و توجه به این موضوع، می‌تواند یکی از دستاوردهای جایزه جلال آل احمد باشد.

این پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، از نقد ادبی به عنوان نشان دهنده یک مسیر یاد می‌کند و معتقد است که نقد ادبی می‌تواند در یک جامعه آرمانگرا توجهات بسیاری را به خود جلب کند و در عین حال، خود چراغ راه باشد. وی نتیجه می‌گیرد که در فقدان نقد ادبی، آثاری که در این حوزه خلق می‌شوند، ابتر و ناموفق خواهند بود و می‌افزاید: ارائه این جایزه به نام جلال علاوه بر آن که بازار ادبیات فخیم و ارزشمند را رونق می‌بخشد، می‌تواند نقد ادبی را نیز وارد فضای تازه‌ای کند.

جوایز ادبی مطرح دنیا، همواره جهت دهنده فعالیت‌ها و جریان‌های ادبی بوده‌اند و برگزاری جایزه جلال آل احمد می‌تواند به پویایی فرهنگی در جامعه کمک فراوانی کند و از سویی می‌تواند به جریان‌سازی ادبیات فاخر و ارزشمند کمک فراوانی برساند. عباسعلی وفايي، عضو هیأت علمی جایزه جلال آل احمد با تاکید بر این که این جایزه می‌تواند خود جریان‌ساز بوده و در جریان‌ات ادبی تاثیر فراوانی داشته باشد، می‌افزاید: نمونه این تاثیر گذاری را می‌توانیم به گونه‌ای دیگر در جوایز ادبی و فرهنگی کشور مشاهده کنیم. ما در جوایز کتاب سال و فصل، شاهد آئیم که تاثیر این جوایز منجر به آن شده تا بسیاری از پژوهشگران، به طور جدی تری به کار مشغول باشند. جایزه جلال آل احمد نیز به دلیل ویژگی‌های منحصر به فردش به طور حتم دارای ارزش و معیارهای خاص خود خواهد بود و تاثیر در خوری بر جامعه فرهنگی خواهد داشت. وی برنامه ریزی این جایزه را بسیار دقیق ارزیابی می‌کند و با اشاره به جوایز آن که از نظر کمی و کیفی

می‌آید و به همین دلیل جایزه به نام او در بخش نقد، می‌تواند رونقی برای این بخش به حساب آید.

به عقیده این پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، نام جلال علاوه بر توجه مجدد به عرصه نقد ادبی می‌تواند به مطرح کردن نام‌های نو در عرصه تحقیق و پژوهش و رمان نیز منجر شود. وی نقش نقد ادبی را در این میان بسیار ارزشمند قلمداد می‌کند و می‌گوید: «رمان از زبانی غیر تصریحی بهره می‌گیرد و دارای اشارات رمز آلودی است که منتقد ادبی می‌تواند آن را به خوبی تبیین کند. جلال آل احمد در نقدهای خود - چه در عرصه نقد اجتماعی و چه در عرصه نقد ادبی - همواره صریح و روشن به اظهار نظر پرداخته است. از سویی، این نقد صریح و روشن سبب نشده است که وی از دایره عقلانیت و برخورد علمی فاصله بگیرد. عباسعلی وفايي، عضو هیأت علمی جایزه جلال آل احمد، با تاکید بر این نکته، یکی از نقش‌های جلال آل احمد را تبیین این نکته عنوان می‌کند و می‌افزاید: تاریخ نقد ادبی متاخر، دارای چندان قدمتی در دنیا نیست. بدون شک اگر ما در حوزه ادبیات و فرهنگ نقد را مورد توجه قرار ندهیم، این آثار برای بسیاری پوشیده و در خفا خواهد بود. به همین دلیل آن گونه که به رمان و آثار ادبی توجه داریم، باید به مقوله نقد نیز توجه داشته باشیم. جایزه جلال آل احمد یکی از بهترین راه‌هایی است که این توجه را در ما و جامعه ادبی شدت می‌بخشد. وی نقد ادبی را یکی از نیازهای

سنت جایزه‌های ادبی در ایران چندان طولانی نیست. اگر از معدود جرقه‌هایی بگذریم که در دهه‌های گذشته در این عرصه روی داده، عمر جایزه‌های جدی ادبی را باید حداکثر به حدود ده سال قبل برگردانیم. توجه به جایزه‌ها را می‌توان در طول این ده سال رو به جلو خواند، هر چند هنوز باید در این عرصه، تجارب بیشتری کسب کرد. برپایی مستمر و دقیق کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در کنار جایزه‌هایی همچون کتاب فصل، کتاب سال سینما، جایزه ادبی اصفهان و جایزه ادبی پروین اعتصامی نشان از آن دارد که جایزه‌های ادبی در ایران وارد فضای تازه‌ای شده‌اند. با این همه، می‌توان در این عرصه به جایزه‌های دیگری نیز اندیشید؛ جایزه‌هایی که به نام شخصیت‌های فاخر و مطرح فرهنگ و ادب ایران مطرح بوده‌اند. در کنار جایزه پروین اعتصامی، جایزه جلال آل احمد، گامی موثر در این عرصه است. کمتر کسی هست که این نویسنده روشن‌اندیش را با سبک منحصر به فردش، یکی از نمادهای ادبیات و پژوهش معاصر نداند. از این رو که جایزه‌ای به نام او، می‌تواند فتح بایی برای تاسیس جوایزی دیگر باشد که نام و اندیشه‌های نویسندگان و مفاخر فرهنگی ایران را بر پیشانی دارند. نام جلال آل احمد می‌تواند اعتباری در خور برای یک جایزه فرهنگی، ادبی و پژوهشی باشد، به طوری که هر علاقه‌مندی پس از شنیدن نام او دست کم درنگ کوتاهی خواهد کرد. اما پرسش اینجاست که جایزه جلال آل احمد در کنار این تامل اولیه، چه تاثیری بر مخاطب خواهد داشت. عباسعلی وفايي، استاد دانشگاه و رئیس مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی و یکی از اعضای هیأت علمی جایزه فرهنگی جلال آل احمد، در این مورد می‌گوید: این جایزه از چند حیث می‌تواند تاثیرگذار باشد. در وهله اول، ما به دلیل حضور نام یک نویسنده، وی را در قالب در جایزه متصور می‌شویم که این موضوع سبب تقدیر از این نویسنده است و از سویی نام او به جایزه اعتبار می‌بخشد.

این استاد زبان و ادبیات فارسی، توجه نخبگان و اهل فرهنگ و ادب را یکی دیگر از فواید بهره‌گیری از نام جلال آل احمد می‌داند و می‌افزاید: متولیان فرهنگی همواره به نخبگان جامعه توجه داشته و دارند. انتخاب نام جلال آل احمد نیز از این منظر قابل بررسی است. نام وی علاوه بر آن که نخبگان را متوجه این جایزه می‌کند، تجلیلی نیز از یک نویسنده فاخر به شمار می‌آید و به همین دلیل باید انتخاب مناسب برگزارکنندگان را ستود. به گمان وی، نام جلال آل احمد این بار نیز به تجلیل از نویسندگان و نخبگان واقعی انجامیده است. وفايي مسئله الگوسازی را از دیگر نکات مهم جایزه آل احمد عنوان می‌کند و می‌گوید: اغلب نوشته‌های جلال، از نوشته‌های نقادانه او تا پژوهش‌هایش، همواره در توجه به مردم بوده است. این آثار به همین دلیل تاکنون مانده‌اند و بعدها نیز در اذهان خواهند ماند. برگزاری جایزه جلال می‌تواند تشویقی برای نویسندگان باشد تا این مهم را مورد توجه قرار دهند. جریان‌سازی فرهنگی و توسعه فعالیت‌های جدی ادبی، از دیگر مسائلی است که پیرامون جایزه جلال آل احمد می‌توان مطرح کرد. توجه به نام آل احمد، می‌تواند برای همه نویسندگانی که به دنبال نوجویی هستند، نوعی دلگرمی و نوید به حساب آید و این نکته به طور حتم می‌تواند در پیدایی جریان‌های ادبی اصیل، گامی به پیش ارزیابی شود. وفايي با اشاره به آن که جلال آل احمد را نمی‌توان بدون توجه به وجوه ادبی‌اش مورد توجه قرار داد، می‌افزاید: «وی در نقد ادبی یکی از برجسته‌ترین چهره‌های معاصر به حساب

♦
**آثار جلال
از نوشته‌های نقادانه او
تا پژوهش‌هایش، همواره
به مردم توجه داشته‌اند
این آثار به همین دلیل
تاکنون مانده‌اند و بعدها
نیز در اذهان خواهند ماند**

دیداری از مراسم بزرگداشت دکتر رضا داوری اردکانی

تمام قد برای فیلسوف فرهنگ

این که به این تزلزل‌ها سامان داده شود، ایمان دارد. مصلح در پایان با ذکر این نکته که تجربه زندگی داوری اردکانی آموختنی است از او خواست تا خاطرات ۵۰ ساله خود را بنویسد، چرا که اساسا به باور او، این خاطرات به تهنیتی یک‌سندزنده برای مهم‌ترین جریان‌های فکری و فرهنگی برای جامعه ایران است.

داوری و نسل جدید

پس از قرائت پیام کمیسیون ملی یونسکو از سوی محمدرضا سعیدآبادی - دبیرکل این کمیسیون - دکتر محمدباقر خرمشاد - معاون فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - از تلاش داوری برای رشته علوم انسانی تشکر کرد و بر این باور بود که مقطعی از علوم انسانی امروز ایران را بدون نام داوری، نمی‌شود نام برد. او در ادامه خطاب به داوری اردکانی او را دماوند تفکر ایرانی خواند و معتقد بود که این استاد فلسفه ادامه گذشته پرافتخار و نوید آینده‌ای پرتالو است و نسل جدید با پشتگرمی داوری به آینده می‌نگرند.

اصالت فکری داوری

پس از معاون فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبر صادقی رشاد - رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی - به نقل از داوری که از سویی می‌گوید من یک طلبه فلسفه هستم و هم می‌گویم من دوستدار حکمت‌م عنوان طلبه فلسفه را تعبیر دقیق و بلندی دانست که حاکی از فیلسوف بودن اوست و بر این باور بود که دوست داشتن حکمت

باشد و جامعه از عملش برای رفاه استفاده کند نه این که کنج عزلت اختیار کرده، هیچ تأثیری بر اداره جامعه نداشته باشد. از این حیث در نظر جهانگیری دکتر داوری در سال‌های ۵۸ و ۵۹ ریاست دانشکده ادبیات و علوم انسانی را برعهده گرفت و عده‌ای در استدلال حمایت خود از دکتر داوری با اشاره به اینکه افکار آنها با دکتر داوری سازگاری ندارد یادآور شدند که ایشان فردی بی‌غرض است و شایسته‌تر از وی در دانشگاه حضور نداشت.

فیلسوف ژرف اندیش فرهنگ عصر ما

غلامحسین ابراهیمی دینانی نیز در این بزرگداشت در سخنانی گفت: فیلسوفان را باید از سخن آنها شناخت. به تعداد فیلسوف، تعریف فلسفه داریم. اساسا فلسفه به پرسش می‌پردازد و آن‌جا که پرسش نیست، فلسفه هم نیست. پرسش‌های بنیادینی مثل آغاز چیست؟ انجام کجاست؟ سرنوش چیست؟ واقعیت چیست؟ حقیقت کدام است؟ خودی چیست؟ اینها پرسش‌های فیلسوف است و فیلسوف باید به اینها پاسخ گوید. این پرسش‌ها هرچه بنیادی‌تر، فلسفی‌تر.

او بر این باور بود که داوری فیلسوف ژرف اندیش فرهنگ عصر امروز است و به خوبی می‌اندیشد، دغدغه فلسفه و فلسفه ورزی دارد.

غلبه حال بر قال

دکتر غلامعلی حداد عادل نیز از آشنایی ۴۰ ساله خود با داوری گفت زمانی که با داشتن فوق لیسانس فیزیک از دانشگاه علوم به دانشکده ادبیات آمده و دانشجوی سال اول رشته علوم اجتماعی بود.

بنا به گفته رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در این زمان درس فلسفه در برنامه درسی از سوی دکتر داوری ارائه می‌شد و حداد این اتفاق را مبارک می‌دانست که فلسفه را از زبان داوری بشنود. او از دوره‌ای گفت که روشنفکری غالب برابر با مارکسیست بودن و حداقل سوسیالیست بودن بود اما دانشجوی کلاس داوری، با روشنفکری روبه‌رو بود که از این اوصاف و برجسب‌های رایج زمانه به دور بود چرا که در عین روشنفکری از تکرار و تبلیغ شعارهای رایج مکاتبی نظیر مارکسیسم و... حذر داشت و دانشجو را به عمق تفکر دعوت می‌کرد.

به گفته حداد عادل دانشجو در کلاس درس این استاد فلسفه دانشگاه تهران، بیش از هر چیز، طعم تفکر با بیان شیرین، سخن دلنشین و متانت را می‌چشید.

به اعتقاد رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، داوری همواره نسبت به گوهر دین و معنویت تأکید داشت و در کلاس داوری اردکانی، ترکیب لطیفی از فلسفه و ادبیات و تلمیحات عرفانی به صورت یکجا وجود داشته و دارد؛ برخلاف برخی که در فلسفه اطلاعات بسیاری دارند ایشان حال فلسفی خوبی دارند. در واقع دکتر داوری حال فلسفی اش بر قال فلسفی اش غلبه دارد. دکتر داوری فقط به فلسفه به معنای اخص کلمه یعنی متافیزیک و در قالب اصطلاحات رسمی فلسفه سخن نمی‌گویند. ایشان همیشه تفکرشان معطوف به یکی از عناصر فرهنگ است، حالا یا ادبیات یا تاریخ یا اخلاق یا سیاست و ... و انتخاب عنوان فیلسوف فرهنگ برای ایشان انتخاب درستی است.

ثبت خاطرات ۵۰ ساله

دکتر علی اصغر مصلح نیز داوری را متفکر افلاطونی در دوران مابعد نیچه دانست و بر این باور بود که توصیف هگلی بودن و هایدگری بودن، برای داوری توصیف درستی نیست. به گفته این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی داوری با اذعان به این که در دوران مابعد نیچه هستیم، سخت به قدرت خرد آدمی برای

عصر روز پنجشنبه ۲۳ آبان ماه مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران میزبان مراسمی بود که به بزرگداشت دکتر رضا داوری اردکانی اختصاص داشت؛ مراسمی که تجلیل از چهار دهه تلاش فکری - فلسفی این استاد فلسفه را در راس برنامه‌های خود داشت. بهترین عنوان برای دکتر داوری - که در این سال‌ها به نسبت میان سیاست و تفکر بیش از هر متفکری در ایران معاصر اندیشیده - در نگاه کسانی که در این نشست درباره او سخن گفتند عنوان فیلسوف فرهنگ بود چرا که به باور بسیاری از این متفکر در طی سی سال گذشته دفاع از فرهنگ ایرانی - اسلامی را در راس برنامه‌های خود قرار داده است.

چرا فیلسوف فرهنگ؟

در این مراسم که به گرداندگی حسن سیدعرب، دکتر شهرام پازوکی و علی اصغر محمدخانی برگزار شد دکتر غلامرضا اعوانی - رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه - در مقام میزبان جلسه خاطراتی از دوران آشنایی اش با رضا داوری اردکانی، نقل کرد و سعی داشت عنوانی که برای دکتر داوری برگزیده شده بود را تبیین کند چرا که داوری پیش تر همین عنوان و لقب را به فارابی نسبت داده بود؛ چرا برای دکتر داوری لقب فیلسوف فرهنگ را انتخاب کردند و نگفتند فیلسوف. این انتخاب خود استاد است وقتی در سال ۱۳۵۴ کتاب فارابی را نوشت. ایشان فارابی را فیلسوف فرهنگ نامید. فارابی با اینکه یک حکیم الهی است و در قسمت‌های مختلف فلسفه، علم الهی، منطق و طبیعیات تفحص کرده با این حال دکتر داوری وی را فیلسوف فرهنگ نامید و این دلیل خاصی دارد. ما هم به همین دلیل ایشان را فیلسوف فرهنگ می‌نامیم. این البته هیچ دلالتی بر این ندارد که استاد در حکمت الهی و در مسائل دیگر فلسفه مانند فارابی تسلط نداشته باشند. او در پایان گفت: دکتر داوری در ۵۰ سال گذشته بسیار تأثیرگذار فعالیت کرده و با تمام جریان‌های فکری در ایران از نزدیک آشنا بوده و درباره آنها مطلب نوشته است. دکتر اعوانی در پایان سخنرانی خود به موفقیت دکتر داوری در تربیت شاگردان موفق اشاره کرد و بر این باور بود که در دو نسل گذشته به ندرت می‌توان استادی یافت که به طور مستقیم و غیر مستقیم شاگرد داوری یا شاگرد شاگرد وی نبوده باشد.

ادب و مدارا

در ادامه، مصطفی محقق داماد در سخنانی با اشاره به عنوان فیلسوف فرهنگ برای داوری اردکانی و نیز با اشاره به این مفهوم در زبان عربی معاصر و مفهوم ادب، به دو خطبه از نهج البلاغه اشاره کرد. به اعتقاد او هر کس می‌خواهد پیشوای جمعیتی باشد، باید پیش از هر کسی خودش را آموزش دهد و کسی که خودش را به ادب واداشته است، باید تکریمش کرد و او سزاوار بزرگداشت است.

آنچه در نظر و عمل داوری اردکانی، مورد توجه محقق داماد است، ادب، شرح صدر، حوصله و تحمل همکار قدیمی اوست که در مقابل هر توهینی، تحمل کافی داشته و پرخاش نکرده است.

نمود عینی فیلسوف

دکتر محسن جهانگیری عضو هیأت علمی دانشگاه تهران نیز در فرصتی که در اختیار داشت از آشنایی قریب به نیم قرن خود با دکتر داوری سخن گفت و مسئولیت‌پذیری را یکی از ویژگی‌های اخلاقی وی دانست.

به باور جهانگیری تصویری که فرانسس بیکن از فیلسوف ارائه می‌کند در دکتر داوری نمود یافته است، چرا که به اعتقاد بیکن فیلسوف باید در خدمت جامعه

از سوی داوری حکایت از اصالت فکری و تواضع عمیق او دارد. وی سپس با اشاره به تعبیر فیلسوف فرهنگ، بر این نکته تأکید داشت که جوهر آثار متنوع داوری، فرهنگ است.

قدردانی مدام

در بخش پایانی مراسم، با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر علی اکبر رشاد، دکتر غلامرضا اعوانی، دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، غلامعلی حداد عادل و ایرج فاضل، لوح‌های تقدیر و هدایایی از سوی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، بنیاد حکمت اسلامی صدر، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه، فرهنگستان‌های جمهوری اسلامی ایران، دانشکده طب سنتی، گروه‌های فلسفه دانشگاه‌های اصفهان، علامه طباطبایی و آزاد اسلامی تهران شمال، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، خانه کتاب، کتاب ماه فلسفه، روح‌الله عالمی، پژوهشگاه مطالعات فرهنگی وزارت علوم، کمیسیون ملی یونسکو، کتابخانه مجلس و دکتر فرهاد رهبر - رئیس دانشگاه تهران - به داوری اردکانی اهدا شد.

فراخوان

خانه کتاب در نظر دارد تکمیل بانک اطلاعات کتاب خود را به متخصصان و شرکت‌های خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی واگذار نماید.

متخصصان و شرکت‌هایی که علاقمند به همکاری هستند، برنامه و هزینه پیشنهادی خود را در دوره‌های زمانی، از ابتدای چاپ تا پایان سال ۱۳۴۴، از ابتدای سال ۱۳۴۵ تا پایان ۱۳۵۶ و از ابتدای ۱۳۵۷ تا کنون، با توجه به نکات زیر به آدرس مؤسسه ارسال فرمایند:

۱- فیلدهای اطلاعاتی مورد نیاز برای هر عنوان

○ فیلدهای اطلاعاتی عنوان کتاب، پدیدآورندگان، جنس و نقش آنها (اعم از نویسندگان، مترجمان، ویراستاران، تصویرگران و ...)، موضوع‌ها، شماره رده‌دهی دیویی، ناشران، محل نشر، سال نشر، بها، تیراژ، زبان اثر، نوع اثر، قطع، تعداد صفحه، شماره جلد، عنوان دوره، شابک، برای هر رکورد ضروری است.

○ فیلدهای تاریخ تولد و وفات پدیدآورندگان، زبان ترجمه، گروه سنی، نوع جلد، نوبت ویرایش، واژه نامه و کتاب نامه و نمایه، عنوان عطف و عنوان به انگلیسی، و عنوان روی جلد در صورت موجود بودن روی کتاب باید در نرم افزار وارد شود.

۲- برای اختصاص رده‌دهی دیویی از ویرایش ۴ رده‌بندی دیویی استفاده شود.

۳- برای آوردن مشخصات توصیفی بر اساس قواعد فهرست نویسی انگلو امریکن و قواعد فهرست نویسی کتابهای فارسی کتابخانه ملی ایران، اقدام شود.

۴- برای مستند کردن اسامی مولفان و پدیدآورندگان از «مستند مشاهیر و مولفان» از انتشارات کتابخانه ملی استفاده شود.

۵- برای اختصاص موضوع‌ها از آخرین ویرایش «سرعنوان‌های موضوعی کتابخانه ملی» و Subject Heading کتابخانه کنگره آمریکا استفاده شود.

۶- برای مستند کردن اسامی تالکان (ها) (سازمان‌ها) از «مستند اسامی سازمان و مراکز»، از انتشارات کتابخانه ملی استفاده شود.

۷- برای مستند نام ناشران از شیوه‌نامه «مستند نام ناشران» مؤسسه خانه کتاب استفاده شود.

شایان ذکر است رکورد های تهیه شده نباید در بانک اطلاعاتی مؤسسه خانه کتاب (نرم افزار ارائه شده) موجود باشد.

مهلت ارسال پیشنهاد: پایان وقت اداری ۱۰ آذر ماه

آدرس مؤسسه تهران، خیابان انقلاب، بین فلسطین و سیای جنوبی، ساختمان ۱۱۷۸، طبقه دوم، دبیرخانه مؤسسه خانه کتاب

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۱۴۹۵۰ - داخلی ۲۰۷ و ۲۰۸

www.ketab.ir   information@ketab.org.ir

دومین نشست هم اندیشی ناشران و معاون فرهنگی وزارت ارشاد به دعوت کتاب هفته برگزار شد

گام دوم در نشر حرفه ای

دومین نشست هم اندیشی ناشران برگزیده کشور با حضور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یکشنبه ۲۶ آبان ماه در سرای اهل قلم برگزار شد.

در ابتدای این نشست که همچون نشست اول به دعوت نشریه کتاب هفته برگزار شد، دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: «در چرخه تولید و توزیع کتاب نیاز به بازنگری هایی داریم».

وی افزود: «در گذشته ناشران نقش جدی در نشر کتاب ایفا نمی کردند و امروز هم برخی ناشران رویه های گذشته را ادامه می دهند اما ناشرانی که امروز به طور جدی کار می کنند، طبیعتاً در تولید کتابی که عنوان برگزیده کتاب سال و دیگر جشنواره های کتاب را از آن خود می کند، نقش اساسی ایفا می کنند و باید سازوکارهای نظارتی به گونه ای بازنگری شود که زحمات آنها هم دیده شود. از همین روی در آیین نامه ها بازنگری صورت گرفته است تا برای انتخاب ناشران برگزیده امتیاز انتشار کتاب های برگزیده نیز مورد توجه قرار گیرد».

دکتر پرویز درباره تشکیل چنین نشست هایی گفت: «هدف چنین جلساتی این است که از نظریات عزیزان ناشر بهره مند شویم. البته فرصت نیست که به صورت خصوصی در خدمت تک تک ناشران باشیم و از دیدگاه های آنها استفاده کنیم اما از طرح ها و برنامه هایی که از سوی عزیزان به دفتر معاونت فرهنگی فرستاده شود، استقبال می کنیم».

پدرام پاک آیین سردبیر نشریه کتاب هفته نیز ضمن خیر مقدم به شرکت کنندگان این نشست گفت: اولین نشست ناشران برگزیده و معاونت فرهنگی در خرداد ماه سال جاری با محورهای نمایشگاه بیست و دوم، هدفمند سازی یارانه کتاب و موضوعات و مسائل نشر کشور برگزار شد و امیدواریم دومین نشست زمینه ای برای انتقال نظرگاه های ناشران برگزیده به معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد و آگاهی ناشران از دغدغه های حوزه مدیریت فرهنگی را نیز در پی داشته باشد».

وی افزود: در این جلسات با توجه به علاقه ای که معاونت فرهنگی نشان داده اند، راهکارهای بهبود وضعیت نشر کشور دسته بندی می شود و مورد توجه و مذاکره قرار می گیرد».

پاک آیین گفت: امکان حضور تمام ناشران در این نشست فراهم نبود، لذا از ناشران برگزیده سال ۸۶ ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم و ناشرانی که در کتاب سال، دست کم سه کتاب برگزیده داشته اند و یکی از این سه اثر به ده دوره اخیر تعلق داشته، دعوت به عمل آمد».

وی دستور جلسه را بحث درباره نمایشگاه بیست و دوم کتاب، هدفمندسازی یارانه کتاب و دستیابی به شاخص های نشر حرفه ای ذکر کرد.

غرفه های نمایشگاه

زودتر تحویل ناشران شود

محمد کاظم شمس مدیر موسسه بوستان کتاب قم ناشر برگزیده سال ۸۶ در بخش دولتی، اولین ناشری بود که معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را خطاب قرار داد. وی گفت: «متأسفانه رسانه ها در طول سال فقط دو بار به یاد کتاب می افتند؛ نمایشگاه بین المللی کتاب و هفته کتاب؛ اما ما که دست اندرکار کتاب هستیم، انتظار داریم مسائل مربوط به کتاب در طول سال بیشتر مورد توجه قرار گیرد».

وی افزود: برای استفاده از نظریات ناشران برگزیده

باید کمیته های تخصصی تشکیل شود تا این گونه نشست ها از حالت تشریفاتی خارج شود».

وی با اشاره به موارد ذکر شده در دستور جلسه گفت: از معاونت فرهنگی خواهش می کنم زمان تحویل غرفه ها را از روز افتتاح نمایشگاه بیشتر کنند تا ناشران حداقل یک هفته فرصت داشته باشند که به غرفه آرای پی بردازند و از نابسامانی هایی که در غرفه ها پیش می آید، جلوگیری شود».

وی درباره رسیدن به شاخص های نشر حرفه ای نیز گفت: در بحث اطلاع رسانی کتاب های تازه منتشر شده مشکلاتی داریم که انتظار می رود وضعیت اطلاع رسانی درباره کتاب بهبود یابد و نفس انتشار یک کتاب برای رسانه ها به منزله خبر تلقی شود».

شمس با اشاره به حل شدن نسبی مشکل توزیع کتاب در کشور با برگزاری نمایشگاه های استانی کتاب، درباره شرکت در نمایشگاه های خارجی نیز گفت: اعتقاد جدی دارم که نشر نباید وابستگی دولتی داشته باشد و تسهیلات به گونه ای ارائه شود که ناشران بتوانند روی پای خود بایستند اما شرکت در نمایشگاه های کتاب خارج از کشور جزو مسائل حاکمیتی است و نباید از ناشران انتظار داشته باشیم که این نمایشگاه ها را با امکانات خودشان اداره کنند».

وی درباره روند علمی شدن نشر نیز گفت: «علمی شدن نشر از مباحث اصلی و از شاخصه های توسعه نشر است. وضعیت ما در رشته چاپ بهتر است و با وجود دانشکده صنعت چاپ، کارشناسانی در این

رشته فارغ التحصیل می شوند اما برای نشر که یک فعالیت هنری، فرهنگی و صنعتی توأمان است، کاری نشده است و باید هر چه زودتر نشر کشور از حالت سینه به سینه به نشر علمی تبدیل شود».

حذف یارانه های بخش لاتین

یدالله سعدی مدیر انتشارات دلیل ما از قم و ناشر برگزیده شهرستانی سال ۸۶، دومین ناشر برگزیده ای بود که با معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سخن گفت. وی با اشاره به حذف یارانه های بخش عربی در نمایشگاه بیست و یکم گفت: تقاضای من این است که یارانه های بخش لاتین هم مانند بخش عربی برداشته شود چون زمانی که قرار است با اعطای کارت خرید کتاب به مصرف کننده، یارانه ها را هدفمند کنید، ضرورتی در ارائه یارانه به بخش لاتین هم دیده نمی شود».

وی درباره آسیب های جدی نشر گفت: اگر می خواهید نشر ما واقعاً تخصصی شود و ناشران بتوانند پایدار بمانند، اصل ۴۴ را در حوزه فرهنگ هم پیگیری کنید. موسسات انتشاراتی دولتی که سرمایه های فراوانی در اختیار دارند، تجهیزاتی دارند که امکان رقابت را از ناشران خصوصی گرفته است و درصد پائینی از کتاب های ناشران خصوصی به نمایشگاه هایی راه می یابد که از سوی این ناشران و با سرمایه های دولتی برگزار می شود».

سعدی در پایان گفت: «مانا ناشران خصوصی صدساله داریم اما عمر مدیریت های دولتی نشر کوتاه است و

تا زمانی که بدنه نشر ما دولتی باشد، ناشران خصوصی نمی توانند به طور شایسته در عرصه نشر حضور داشته باشند».

بهبود سازی سالن کودکان نمایشگاه کتاب

عبدالعظیم فریدون مدیر انتشارات محراب قلم ناشر برگزیده کودک و نوجوان در سال ۸۶ نیز در این نشست گفت: کودکان در طول سال کمتر این امکان را می یابند که در کتابفروشی ها حاضر شوند. بنابراین در فرصت محدود نمایشگاه فضا باید به گونه ای ساخته شود که بتواند لذت بخش و تاثیر گذار باشد. اینکه کودکان سرنوشت یک مملکت را می سازند شعار درستی است اما باید به گونه ای عمل کرد که فضای فرهنگی سازنده ای برای بچه ها فراهم شود».

وی با اشاره به غیر ایمن بودن فضای سالن کودک و نوجوان در نمایشگاه بیست و یکم گفت: «در این نمایشگاه فضای سالن کودکان بسیار خشن بود و موکت های کهنه، فضای آن را آلوده کرده بود. می دانیم که بچه های سه یا چهار ساله ای که به نمایشگاه می آیند به خاطر قد کوتاهشان به منبع های آلودگی کف سالن نزدیک ترند. در عین حال فضای سالن کودکان اصلاً شادای آور نبود».

وی پیشنهاد کرد که در صورت امکان در نمایشگاه آینده جای سالن ناشران عمومی با ناشران کودک و نوجوان عوض شود.

وی افزود: اگر قرار است اقتصاد نشر رونق بگیرد، کتاب کیفی تولید شود و حداقل به لحاظ صنفی

برای چاپ کتاب از مولف پول می گیرند؟! بعد من باید ببینم که همه این ناشران حرفه ای هستند؟ وی درباره بحث های مطرح شده درباره نمایشگاه کتاب نیز گفت: نمی گویم که شرایط نمایشگاه ایده آل است اما بد نیست در قضاوت همیشه منصف باشیم. در سال گذشته از انجمن های فرهنگی ناشران دعوت کردیم که امور داخلی مربوط به حوزه کار خود را اداره کنند که البته در بعضی حوزه ها ضعف هایی دیده می شد و برخی دوستان محق هستند که اعتراض کنند. ما هم این نکات را می بینیم و تذکر می دهیم چون نه با کسی دوستی و برادری مضاعف داریم و نه دشمنی. پس با کسانی که خلاف ضوابط عمل می کنند یا با مردم رفتار خوبی ندارند، برخورد می کنیم.

پرویز در بخش دیگری از سخنان خود درباره اقتصاد نشر گفت: برخی دوستان اشاره کردند که از ناشران خصوصی حمایت شود، اما من این سوال را از شما می پرسم که کدام یک از ناشران به ظاهر دولتی، واقعا دولتی هستند. بسیاری از این موسسات خودگردان هستند و هزینه ای را بر دولت بار نمی کنند. از طرف دیگر مساله ای که واقعا مهم است، رسیدن کتاب به کتابخانه های عمومی از طریق خرید ارشاد است و فرقی نمی کند که کتاب از ناشران خصوصی خریداری شود یا از ناشران دولتی. مهم رسیدن کتاب خوب به دست مخاطب است و ما در بحث خرید کتاب هیچ حمایت ویژه ای از ناشران دولتی نداریم. وی درباره دعوت از انجمن های فرهنگی برای شرکت در نمایشگاه بیست و دوم گفت: دعوت نامه ها به زودی برای انجمن های فرهنگی ارسال می شود

اگر ثبت نام نمایشگاه به گونه ای انجام شود که تا پایان اسفند سال جاری آمار کتاب های ناشران شرکت کننده مشخص باشد، امکان ارائه درست متر از غرفه ها به ناشران نیز فراهم می شود و از بسیاری مشکلات و گلايه های بعدی جلوگیری می شود.

تثبیت مدیران نمایشگاهی

عبدالکریم جریزه دار مدیر انتشارات اساطیر نیز با اشاره به لزوم وجود فضای مطلوب تر در نمایشگاه بیست و یکم گفت: یکی از مهم ترین کارها در جهت رسیدن به نمایشگاه مطلوب تر، تثبیت مدیران است چون آنها نقاط ضعف و قدرت نمایشگاه را شناخته اند و استفاده از تجربه آنها راهگشا خواهد بود.

در پایان صحبت های ناشران نیز سعدی مدیر انتشارات دلیل ماکه در ابتدای نشست حذف یارانه های بخش لاتین را خواستار شده بود، گفت: ظاهرا پیشنهاد من باعث نگرانی برخی دوستان شده است اما در صورتی که بهای بن های الکترونیک که به دانشجویان و استادان داده می شود، افزایش یابد، می توان کتاب های بخش خارجی را با قیمت واقعی فروخت که سود حاصل از آن به مصرف کننده خواهد رسید.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی:

صنعت نشر را حرفه ای کنیم

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در پایان اظهارات ناشران گفت: بنای ما پاسخگویی به نظریات نیست، اما یکی دو نکته را برای رفع اتهام از معاونت فرهنگی باید گفت: زمانی که قرار شد نمایشگاه کتاب به مصلای منتقل شود، اظهار نظر های

باید توجه شود که حضور در نمایشگاه های بین المللی کتاب نباید تنها به برخی ناشران و کتاب های خاص محدود شود و غرفه ملی ایران، به همه ناشران اختصاص داده شود. بنابراین یارانه می تواند به طور غیر مستقیم تمام ناشران خوب را شامل شود و درها را به روی نشر فرهنگ ایران در جهان باز کند.

وی در بحث هدفمندسازی یارانه ها نیز گفت: یکی از موارد هدفمند کردن یارانه ها را باید در توجه به تولیدات داخلی و تمرکز نکردن صرف روی ترجمه جست و جو کرد. در این حوزه باید عرصه را برای جوانان پدید آورده باز کنیم تا در نشر کشور تحول به وجود آید.

توزیع عادلانه متر از غرفه ها

لطف الله ساغروانی مدیر انتشارات هرمس نیز در این نشست با اشاره به وضعیت تخصیص و تحویل غرفه به ناشران در نمایشگاه بیست و یکم گفت: مسائلی مانند فضای کم نمایشگاه و تعداد زیاد ناشران شرکت کننده درست است اما در سال گذشته شاهد بودم که ناشری با فهرست ۶۰ تا ۷۰ عنوان کتاب - ۳۰ عنوان آن یک کتاب در قطع های مختلف بود - ۱۵ متر غرفه را به خود اختصاص داده بود. حال که بحث هدفمند کردن یارانه های نشر مطرح است، گمان می کنم چنین ناشرانی بالاترین یارانه ها را گرفته اند و معاونت فرهنگی باید از کسانی که غرفه ها را تقسیم می کنند پاسخ بخواهد.

وی درباره غرفه ایران در نمایشگاه فرانکفورت نیز گفت: در سال های اخیر که در این نمایشگاه شرکت کرده ام، شاهد بودم که این غرفه کوچک ترین جلوه ای ندارد و کتاب های آن نیز معرف سیمای نشر ایران نیست. شایسته سابقه فرهنگی ایران نیست که فقط به چند کتاب عکس درباره آن بسنده کنیم. چون در حوزه تالیف و ترجمه، آثار خوب و قابل عرضه زیادی داریم. بنابراین پیشنهاد من این است که در سال آینده به گونه ای از ناشران حمایت کنید که بتوانند در نمایشگاه های خارجی غرفه بگیرند و آثار فرهنگی ایران را عرضه کنند.

پول بن های الکترونیک

هنوز واریز نشده است

محسن باقرزاده مدیر انتشارات توس نیز با ذکر خاطره ای از نمایشگاه فرانکفورت گفت: برای شرکت در نمایشگاه فرانکفورت ۲۰۰۲ از هفت ماه قبل از طریق ایمیل دعوت شدیم. در آن نمایشگاه از همان زمان دعوت، متر از غرفه و تجهیزات آن، موضوعات همایش های نشر و سخنرانان آن و زمان برگزاری نشست ها مشخص بود که امیدوارم ما هم به آن مرحله برسیم.

وی با اشاره به اینکه هنوز پول بن های الکترونیک به حساب ناشران ریخته نشده گفت: تا امروز صبح در بانک صادرات هیچ پولی به حساب ما ریخته نشده بود اما پول بن های کاغذی بانک رفاه به موقع پرداخت شده است. اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، ممکن است برخی دوستان ما در نمایشگاه آینده بن های الکترونیک را از مردم قبول نکنند.

باقرزاده تاکید کرد: این دیدارها خوب است اما طیف وسیعی از همکاران ما را در بر نمی گیرد بنابراین پیشنهاد می کنم چنین نشست هایی در سالن اجتماعات وزارت ارشاد برگزار شود.

تدوین آیین نامه های نمایشگاه بیست و دوم

یحیی دهقانی مدیر انتشارات مبتکران، ناشر کتاب های آموزشی نیز در این نشست گفت: اگر قرار است ناشران و تشکل های نشر در برگزاری نمایشگاه بیست و دوم همکاری کنند، بهتر است عزیزان وزارت ارشاد از همین حالا به فکر تنظیم آیین نامه ها باشند.

وی با اشاره به نامنظم بودن ساعات ورود و خروج ناشران به سالن های نمایشگاه بیست و یکم گفت: اگر تکلیف آیین نامه از همین حالا مشخص شود، بسیاری از مشکلات را در نمایشگاه آتی نخواهیم داشت. ضمن اینکه برای تبلیغ و اطلاع رسانی نیز باید از همین حالا چاره ای اندیشید تا توجه به معرفی کتاب بیش از دیگر کالاها در نمایشگاه اهمیت داشته باشد.

وی درباره اختصاص غرفه به ناشران نیز گفت:

مشاغل، بخشی از نیروها نظیر شاعر، مترجم، نویسنده، حرفه چین، صحاف، لیتوگراف، گرافست و... رونق بگیرد، ناشر باید محوریت داشته باشد. اگر این محوریت از ناشر گرفته شود، نشر رونق نمی گیرد اما اگر کتاب رونق پیدا کند، همه چرخه های نشر به حرکت درمی آید.

ساماندهی توزیع کتاب

سیدرضا کتابچی مدیر انتشارات کتابفروشی اسلامیه نیز در سخنان کوتاهی گفت: ناشران در کار تولید کتاب درگیرند و فرصتی برای توجه به امر توزیع ندارند. بنابراین فکر می کنم اگر ارشاد برای توزیع کاری انجام دهد، برای ناشران و نشر کشور بسیار مفید باشد.

دغدغه های متفاوت ناشران بین الملل

حامد میرزا بابایی مدیر عامل شرکت خدماتی دانش کتیبه ناشر برگزیده بخش عربی در نمایشگاه بیست و یکم نیز در این نشست گفت: فعالیت ما در حوزه نشر بین الملل است و شاید دغدغه ناشران این بخش، با دیگر دوستان متفاوت باشد. مهم ترین مساله ای که در این حوزه با آن روبه هستیم، مساله حق مولف است و به نظر می رسد پیوستن ایران به قانون حق مولف، منافع جدی برای ناشران ایرانی در پی دارد و اگر رعایت شود، دیگر نیازی به وجود یارانه در نشر نخواهیم داشت چون هم امکان نشر کتاب های خارجی در ایران به وجود می آید و هم امکان صدور تولیدات داخلی به خارج از کشور پدیدار می شود.

وی افزود: در مجموعه معاونت فرهنگی دغدغه جدی برای رسیدن کتاب به دست مخاطب وجود دارد اما نگرانی ایجاد شده این است که اگر یارانه حذف شود، دسترسی دانشجویان به کتاب سخت تر می شود و از سوی دیگر اگر یارانه هم وجود داشته باشد، نشر به دولت وابسته خواهد بود.

وی پیشنهاد کرد هم اندیشی مشابه نشست ناشران برگزیده با معاونت فرهنگی به طور جداگانه در مورد نشر بین الملل برگزار شود تا راهکارهایی برای از میان رفتن دغدغه رسیدن کتاب به دست مخاطب اندیشیده شود.

کتاب های پزشکی دور از دست مخاطب

جمشید فتاحی مدیر انتشارات تیمه در ایران و ناشر خارجی برگزیده در بخش لاتین نمایشگاه بیست و یکم نیز گفت: کتاب های بخش لاتین و خصوصا کتاب های پزشکی، گران است و بسیاری از کتابداران برای خرید آنها بودجه ندارند. از طرف دیگر با وجود اینکه در نمایشگاه بیست و یکم خیلی از کتاب ها را با تخفیف ۶۵ درصدی ارائه کردیم، بسیاری از دانشجویان قدرت خرید نداشتند. از طرف دیگر کتاب های تخصصی چاپ اول خریدار ندارد چون اول باید استادان این کتاب ها را بخوانند و به دانشجویان معرفی کنند. بنابراین پیشنهاد من این است که کمیته ای را مامور مصاحبه با استادان دانشگاه کنید تا بررسی شود که چرا کمتر به نمایشگاه کتاب می آیند. این کار برای بررسی راهکارهای رونق بخشیدن به نشر خیلی به دست اندرکاران کمک خواهد کرد.

وی همچنین به وضعیت تهویه سالن های نمایشگاه گذشته اشاره کرد و گفت: امیدوارم در نمایشگاه بیست و دوم مشکل تهویه و دیر تحویل شدن غرفه ها برطرف شود.

توجه بیشتر به صادرات کتاب

فریده خلعتبری مدیر انتشارات شبوازی (ناشر برگزیده کودک و نوجوان نمایشگاه بیست و یکم و ناشر شایسته تقدیر سال ۸۶) نیز ضمن ارائه پیشنهاد بیشتر برگزار شدن جلساتی از این دست گفت: مساله اساسی که در دنیای امروز با آن روبه رو هستیم، جایگاه ایران در جهان از نظر مسائل فرهنگی و هنری است و اینکه چقدر می توانیم خود را به دنیای شناسانیم. بنابراین نباید تنها به نشر و مخاطبان داخلی توجه کنیم. وی افزود: درست است که در وهله اول باید برای مخاطب ایرانی تولید کنیم اما باید کارهایی تولید شود که قابلیت ارائه در بازارهای جهانی را داشته باشد. بنابراین فکر می کنم در بحث هدفمند کردن یارانه ها

اما قطعا برای جزئیات کار نمایشگاه بیست و دوم باید جلساتی برگزار شود که ما به صورت جدی پیگیر آن هستیم. درباره زمان تحویل غرفه ها نیز باید بگویم که در نمایشگاه های خارجی با وجود اینکه ثبت نام ناشران زودتر شروع می شود اما غرفه ها را یکی دو روز زودتر تحویل می دهند. در ایران هم تا جایی که به یاد می آورم، غرفه ها چهار یا پنج روز قبل از نمایشگاه به ناشران تحویل شده است. بنابراین فکر می کنم فاصله زمانی فعلی مکفی است. ضمن اینکه ما در مصلای صاحبخانه نیستیم و فضا را زودتر در اختیار ما نمی گذارند.

دکتر پرویز تصریح کرد: آنچه ما می گوئیم از باب اصلاح امور است و همه مدیران کل ما هم در این جلسه حاضرند و از نظرات شما بهره مند می شوند. در عین حال باید توجه کنیم که برخی اشکالات قابل اصلاح است، بعضی امور هم اشکالاتی دارد که اصلاح حاش در اختیار ما نیست. مثلا اگر فضای بزرگ تری برای نمایشگاه در اختیار داشتیم، شاید برخی مشکلات وجود نداشت.

وی در پایان افزود: باید نکات منفی و مثبت نمایشگاه را در کنار هم ببینیم. ما هم قصد نداریم به ناشری لطمه بزنیم یا از ناشری بی جهت حمایت کنیم. هر کس که کتاب خوب منتشر می کند، قابل احترام است و قطعا مورد حمایت قرار می گیرد. کسانی هم که کتاب های خوبی منتشر نمی کنند، امیدواریم به سمت انتشار کتاب های خوب حرکت کنند.

شگرفی شنیده می شد؛ نظیر اینکه در کجای دنیا همه نمایشگاه کتاب زیر یک سقف برگزار می شود؟ من از دوستانی که به نمایشگاه های خارجی رفت و آمد دارند خواستم تصاویر نمایشگاه های خارجی را جمع آوری کنند و شاید برایتان جالب باشد که بگویم اگر زیبایی های سقف مصلای را در نظر بگیرید و تصویر نمایشگاه لندن را در کنار نمایشگاه تهران بگذارید، هیچ تفاوتی بین این دو مکان احساس نمی کنید. پس به نظر می رسد برخی حرف ها قلب واقعت است. وی با اشاره به انتقاد یکی از ناشران گفت: انتقاد من از ناشران غیر حرفه ای به معنی نادیده گرفتن همه ناشران نیست. ما حدود ۹ هزار و سیصد ناشر ثبت شده داریم که کمتر از هزار نفر آنها دفتر کار یا اتاقی در منزل خود دارند که در آن به کار نشر می پردازند. می شود گفت حدود نه تا ده درصد ناشران ما حرفه ای هستند.

اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران بر اساس آخرین آمار رسمی اعلام شده به معاونت فرهنگی در سال ۸۵، هفتصد عضو داشته است که تنها نزدیک به صد نفر آنها صرفا ناشر بوده اند. این در حالی است که فروشندگان کارت و پوستر هم در این اتحادیه عضو بوده و هستند!

دکتر پرویز افزود: باید این مسائل را مطرح کنیم تا نشر کشور حرفه ای شود. گذشتگان نگفتند و با شرایط آسانی که برای گرفتن کارت نشر وجود داشت، عده ای زیادی ناشر شدند. چند ناشر را نام ببرم که

نقشه آذرخش

پرستاری از خویش با «هند بوک آموزش به بیمار»

لحظه های شیرین نقاهت

ندارم زیرا این کتاب اشاره مختصر به درمان و داروها داشته و بیشتر بر مراقبت؛ آن هم مراقبت در منزل تاکید دارد. اما در این مورد امینیان با نصیریانی چندان موافق نیست و عقیده دیگری دارد: این مسئله چیزی است که بارها و بارها در رابطه با آن بحث شده. محث آموزش به بیمار محث بسیار مهمی است و جادارد که بیش از اینها به آن پردازیم چراکه تبعات یک آموزش نامناسب یا عدم آموزش می تواند جبران ناپذیر باشد.

این که کتابی تالیف شود که به زبان ساده در رابطه با بیماری ها به مردم آموزش داده شود عملا غیر ممکن و به نظر من کاری است که نمی تواند جوابگوی نیازهای ما در این زمینه باشد. حتی کتاب هایی مثل کتابی که ما ترجمه کردیم و کتاب هایی از این قبیل نیز به کلیات بیماری و رنوس مطالب اشاره کرده اند و این طور نیست که بیمار بتواند مستقیما خودش به آن مراجعه کرده و نیازهای آموزشی اش را مرتفع کند بلکه باید یک فرد متخصص این آموزش ها را ارائه کند. شما فرض کنید که دچار یک مشکل خاص می شوید. آیا برای این مشکل کتابی می خرید که در آن صرفا چند صفحه در مورد مشکل شما نوشته شده است و به بقیه کتاب شاید تا آخر عمرتان نیازی پیدا نکنید؟

این مسئله می تواند در رابطه با بیماری هایی مثل دیابت، نارسایی قلبی و مواردی از این قبیل که شیوع بالا و نیاز آموزشی زیادی دارند انجام شود در حالی که مشاهده می کنیم کتاب های اختصاصی در زمینه آموزش به بیماران دیابتی و قلبی زیاد است. نکته دیگری که باید به آن اشاره کنم این است که هر بیمار به لحاظ موقعیتش نیاز به روش خاص آموزشی دارد و ما نمی توانیم برای همه آنها از یک روش واحد استفاده کنیم.

به نظر من این پرستاران هستند که می توانند این خلاء آموزشی را پر کنند و با اطلاعات خود نیازهای آموزشی بیماران را مرتفع کنند.

در رابطه با بحث خوددرمانی هم باید گفت که این بیمار است که به سلامتی خودش اهمیت می دهد. ما نمی توانیم به خاطر این که ممکن است از اطلاعات مفیدی که در اختیار بیمارانی که به آن نیاز دارند سوء استفاده شود، آنها را از این اطلاعات محروم کنیم.

بوده است بنابراین به عنوان گام اول ترجمه چنین کتابی می توانست بسیار کمک کننده باشد هر چند لازم به یادآوری است که لزوم تالیف چنین کتابی بر اساس فرهنگ ایرانی لازم است چراکه استفاده از بعضی داروهای گیاهی یا غذاها و ورزش ها... در کتاب اشاره شده است که در فرهنگ ما جای ندارد و حتی یافتن معادل فارسی آن برای ما سخت بود.

یکی از مباحث مربوط به کتب علوم پزشکی این است که آیا قبلا کتابی در این مورد و به این شکل وجود داشته یا این نخستین کار انجام شده است؟ خواجه امینیان در این مورد می گوید: «به لحاظ این که محث آموزش به بیمار محث بسیار مهمی است، قطعا کتاب های زیادی در این زمینه موجود است و شاید بتوانم بگویم از دلایل انتخاب این کتاب در دسترس بودن آن، پیچیده نبودن و... است. البته دلایل دیگری هم برای انتخاب این کتاب وجود داشته که باید از دید تخصصی پرستاری به آن نگاه کرد.»

نصیریان هم در مورد تجربه ای که از کتب بازار دارد در این باره می گوید: کتاب کاملا مشابهی وجود ندارد اما فکر می کنم یک کتاب در زمینه آموزش به بیمار وجود دارد که از نظر بیماری ها و محتوا با کتاب حاضر تفاوت دارد. وی در توضیح این که اصل کتاب چگونه به دست آنها رسیده و کار ترجمه آن حدودا چقدر طول کشیده عنوان می کند: «در ابتدا ویرایش ۲۰۰۰ کتاب را در یک کتابخانه دیدیم و با مدیریت انتشارات، سالمی در مورد ترجمه آن صحبت کردیم که ایشان استقبال کردند اما بعد از ترجمه و ارائه به انتشارات ویرایش جدید آن آمد که انتشارات سالمی برای ما تهیه کردند به این ترتیب در مرحله ویراستاری کتاب متون ترجمه را با ویرایش جدید مطابقت داده و تغییرات را اعمال کردیم که در کل کار ترجمه حدود دو سال و نیم طول کشید.» آنچه به ذهن می رسد این است که آیا می شود این کتاب در مورد هر بیماری به طور جداگانه به شکل ساده تالیف شده و در مراکز درمانی در اختیار بیماران قرار گیرد؟ و از طرفی اگر اتفاق بیفتد چه می شود کرد که آثاری از این دست باعث ترویج خود درمانی در بین مردم نشود؟

نصیریانی در این باره معتقد است که با توجه به این که آگاهی بیماران از درمان و مراقبت خود باعث سرعت بهبودی و کاهش اضطراب آنها می شود لازم است بیماران ما از بیماری و سیر درمان و مراقبت و چگونگی مراقبت از خود به خصوص در منزل آگاه شوند و قسمت اعظم این کتاب به مراقبت در منزل می پردازد. اما از این که موجب خود درمانی شود، چنین استنباطی را

غذایی، درمان های جایگزین و مراقبت سالمندان شامل مراقبت های خاص سالمندان قبل و بعد از پروسیجر و در نهایت مراقبت های پیگیری ارائه شده است و بخش دوم مشتمل بر تقریبا ۲۷ مورد اقدام پزشکی مثل مراقبت در منزل از قبیل مراقبت از زخم بستر، بی اختیاری، قدم زدن با چوب زیر بغل و... است و در پایان ضمایمی ذکر شده است.

خواجه امینیان، دیگر مترجم کتاب در پاسخ به این سوال که چرا به فکر ترجمه چنین کتابی افتادید و چه خلأهایی شما را به ترجمه آن ترغیب کرد می گوید: اگر توجه کرده باشید یکی از جاهایی که بیماران با مشکل برخورد می کنند درست وقتی است که بیماری شان تشخیص داده می شود یا حتی درمان می شود، ولی درباره این که مراحل بعدی را چطور بگذرانند سردرگم می شوند. این که اصلا کلیات بیماری شان چیست؟ پیش آگهی بیماری شان چطور است؟ چه کارهایی را برای بهبود بیماری شان باید انجام دهند و چه کارهایی را نباید انجام دهند؟ در رابطه با دارو هایی که مصرف می کنند چه اقداماتی را باید انجام دهند؟ و خلاصه سوالات دیگری که برای این بیماران پیش می آید.

اینجاست که نقش یک فرد آموزش دهنده کاملا احساس می شود. همان طور که می دانید در بین افراد ارائه دهنده خدمات مراقبتی بهداشتی، نقش آموزش دهنده یکی پرستاران از دیگر افراد شاغل در زمینه مراقبت و درمان پررنگ تر است و شاید این به دلیل نزدیک بودن شغل پرستاران به بیماران است. در حال حاضر پرستاران عزیز که در بیمارستان های کشورمان در حال انجام وظیفه هستند سعی می کنند این وظیفه که اصلی ترین وظیفه آنهاست را به نحو احسن انجام دهند ولی وجود مشکلاتی که ذکر آن در این بحث نمی گنجد باعث شده نتوانند این نقش با اهمیت خود را به درستی انجام بدهند. همه این مسائل باید در جهت آموزش به بیماران اقدام شود.

نصیریانی هم دلیل ترجمه چنین کتابی را نبود کتاب های فارسی آموزشی عنوان کرده و تصریح می کند: «در زمینه آموزش به بیمار، کتاب فارسی به صورت ساده، خلاصه و جامع باشد وجود نداشت هر چند در سال های اخیر استادان و همکاران در این زمینه تالیفاتی داشته اند اما اکثرا در مورد اصول و نحوه آموزش به بیمار کار کرده و محتوای آموزشی چندان مورد توجه قرار نگرفته بود بنابراین جای چنین کتابی واقعا خالی بود. از طرف دیگر به دلایل مختلف آموزش بیمار در بین کادر درمانی مانع انجام نمی شد و شاید یکی از دلایل آن، نبود مجموعه جامع و کاملی از محتوای آموزشی

خدا نکند پیش بیاید، اما بالاخره بیماری به هر دلیلی پیش می آید و این بیماری نیاز به درمان، مراجعه به پزشک، بستری، جراحی و... دارد، اما قضیه به همین جا ختم نمی شود و دوره درمان اغلب به خانه هم انتقال پیدا می کند و این مراقبت های درمانی جزئی اساسی و مکمل برای درمان های کلینیکی محسوب می شود که اغلب آن را سرسری می گیریم و وقتی سلامت کامل حاصل نمی شود، دنبال مقصر می گردیم.

بی آن که بدانیم شاید اگر بیشتر مراقب بودیم و درمان های مکمل را انجام می دادیم و اگر کادر درمانی در مورد مراقبت های مکمل راهنمایی های لازم را با دقت و حوصله بیشتری انجام داده بودند، شاید سلامتی زودتر از اینها حاصل می شد.

به تازگی خدیجه نصیریانی، محمدرضا خواجه امینیان و علیرضا حبیبی کتاب «هندبوک آموزش به بیمار» ویرایش سوم، نوشته ماری هم، کانایورا که کتابی جامع، کامل و کاربردی است ترجمه کرده و این کتاب را از طریق انتشارات سالمی و جامعه نگر در ۱۰۲۰ صفحه به چاپ رسانده و راهی بازار کتاب کرده اند هر چند در کتاب اشاره شده که ویژه پرستاران است اما می تواند مورد استفاده افرادی که سررشته چندان از علم پزشکی ندارد هم قرار بگیرد.

خدیجه نصیریانی در حال حاضر دانشجوی دکتری پرستاری دانشگاه تربیت مدرس و بورسیه تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد است. کتاب آموزش به بیمار سومین اثر ترجمه وی بوده و پیش از آن در ترجمه و ویرایش کتاب اصول و فنون پرستاری پوتر و پری با انتشارات سالمی همکاری داشته است. محمدرضا خواجه امینیان، ۲۵ ساله تحصیلات کارشناسی ارشد را در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در گرایش پرستاری داخلی - جراحی به پایان رسانده و این کتاب اولین تجربه ترجمه وی بوده و کتاب ورزش و بهبودی سرطان را در دست انتشار دارد.

نصیریانی در توضیحی اجمالی در معرفی کتاب خود می گوید: کتاب در دو بخش اصلی تنظیم شده است؛ بخش اول شامل بیماری ها، اختلالات و درمان مشتمل بر تقریبا ۱۳۰ مورد است که در هر مورد تعریف بیماری، علت و عوامل خطرزا، علائم و نشانه ها، تست های تشخیصی، درمان طبی و درمان جراحی، آموزش هایی درباره اقدامات مختلف پزشکی شامل مروری بر مراقبت های قبل از این اقدامات و مروری بر مراقبت های بعد از این اقدامات، عوارض، مراقبت در منزل شامل اطلاعات کلی، علائم هشداردهنده، داروها، آموزش های ویژه هر بیماری، نحوه فعالیت، رژیم

معرفی کتاب

کنار آمدن با سالمندی

فاطمه صبحی: کنار آمدن با سالمندی تالیف ریچارد داس. لازاروس و برنایس ان. لازاروس با ترجمه دکتر جعفر نجفی زند که چندی پیش از سوی نشر دانژه روی پیشخوان کتابفروشی ها قرار گرفت چنان که از نام آن پیداست درصدد طرح مسائل و مشکلاتی است که افراد در دوران سالمندی به تبع تغییرات فیزیولوژیکی و روانی با آن مواجه می شوند. این کتاب به گفته مترجم آن یک اثر کلاسیک و حاصل تجربیات لازاروس و همسرش از دوران سالمندی خود آنهاست.

لازاروس یکی از بزرگان روان شناسی قرن بیستم بود که هرگز در

مقابل جنبش های نظری پیش از خود تسلیم نشد. وی در این کتاب ضمن تاکید بر مسائل محیطی و وراثتی بر اهمیت و نقش تفاوت های فردی در دوران سالمندی نیز تاکید می کند و با مطالعات و تجربیات فراوانی که در زمینه استرس و اضطراب داشته معتقد است آنچه در دوران سالمندی بروز می کند ارتباط مستقیمی با سبک زندگی گذشته فرد دارد و در مجموع ریشه هایی هستند که در دوره سالمندی تعیین کننده می شوند. این کتاب در پنج بخش تنظیم شده که نویسنده در بخش اول مروری بر روند معمول سالمندی دارد. بخش دوم با عنوان چارچوب نظری به هيجان ها و مسائل پژوهشی و کنار آمدن با سالمندی پرداخته و بخش سوم با عنوان ثبات و تغییر، دو عامل محیط و شخصیت را مورد بررسی قرار داده است. تجارب اصلی سالمندی: تاریخچه های موردی، خانواده و دوستان پزشک متفاوت برای هر اندام و از دست دادن نقش مفید در زندگی، عناوین بخش چهارم این کتاب را تشکیل می دهند و بخش پنجم نیز کاربردی های عملی، درمان روان شناختی

و اصول سالمندی موفق را مورد تحلیل قرار داده است. نویسنده در بخشی از مقدمه کتاب یادآور شده که تاکید بر سالمندی مبتنی بر آن چیزی است که افراد مختلف در شرایط زندگی ناهمگون تجربه می کنند و در واقع یک نظریه شخصی از سالمندی را به نگارش کشیده ایم که دیدگاه افراد مختلف را می رساند که با فشارهای روانی سالمندی کنار می آیند. ضرورت دارد همه ما از امروز به سالمندی و کسانی که در حال رسیدن به آن هستند توجه کنیم، زیرا جمعیت شناسان تخمین می زنند در پنجاه سال آینده تعداد سالمندان بر جوانان جهان پیشی خواهد گرفت و حتی اگر اقبال یارمان باشد که عمری طولانی داشته باشیم سرانجام همه پیر می شویم. اگر چه سالمندی می تواند منافع مهمی در برداشته باشد اما پردردسرتین وجه آن زوال های جسمی، اجتماعی، روانی، نارسایی های رایج و نزدیکی فرایند به مرگ است. رفاه و بهداشت، پیشگیری و درمان به برخی افراد کمک می کند تا بیش از گذشته عمر کنند و به اندازه کافی فعال باشند.

تینوش نظم جو از سال ۱۳۸۲ با ترجمه «داستان‌های خرس‌های پاندا» و اجرای این نمایش در سالن قشقای تئاتر شهر، مانتی ویسنی یک را به جامعه هنری ایران معرفی کرد. این کارگردان، نویسنده و مترجم جوان، آثار دیگری چون «سه شب با مادوکس» را ترجمه کرده است. او همچنین سرپرست مجموعه نمایشنامه «دور تا دور دنیا» است که تاکنون یازده نمایشنامه از نمایشنامه‌نویسان بزرگ دنیا را ترجمه و از سوی نشر نی روانه بازار کتاب کرده است. نمایشنامه «تماشاچی محکوم به اعدام» دهمین جلد از مجموعه «دور تا دور دنیا» است که تینوش نظم جو در آن علاوه بر حضور در مقام مترجم، در کار نوشتن نمایشنامه نیز همکار ویسنی یک بوده است. جالب آن که این نمایشنامه تنها به زبان فارسی منتشر شده است.

با تینوش نظم جو و «تماشاچی محکوم به اعدام» اثر مانتی ویسنی یک

شوخی با آدم‌های جدی

زیبایی شناسی آثاری مانند «تماشاچی محکوم به اعدام» بر چه عناصری استوار است؟

کارهایی مانند اثر مذکور که در قرن بیستم رواج فراوان داشته‌اند را «گروتسک» می‌نامند. گروتسک قصد دارد موقعیت‌های کاملاً جدی را به شدیدترین وجه ممکن به شوخی بگیرد و هدفش به کار گرفتن همه عناصر نمایشی برای شوخی است. این گرایش در سینمای صامت اوایل قرن بیستم نیز وجود داشته و آثار سینمایی زیادی از آن دوران باقی مانده که همه امکانات زیبایی شناسیک خود را برای شوخی با موقعیتی جدی به کار برده‌اند. مانتی نیز از این امکان استفاده کرده که موقعیت دادگاه را با تمام توان به شوخی بگیرد و از این راه تماشاچی را وادار به خندیدن و دربی این خنده، وادار به تفکر کند. حتی دیالوگی در نمایشنامه وجود دارد که کارگردان می‌گوید: «نمایش باید شما را وادار به فکر کردن کند، حتی وقتی از این سالن به خانه‌هایتان می‌روید نمایش باید در ذهن شما ادامه یابد.» اگر بخواهیم عناصر زیبایی شناسیک را در «تماشاچی محکوم به اعدام» بررسی کنیم باید به آن در زمینه تئاتر گروتسک و تئاتر مدرن نظر کنیم و با معیارها و پیش فرض‌های این گونه‌ها به بررسی نمایشنامه مذکور بپردازیم.

نقشه داستانی در این کار چه ساختاری دارد؟

تنها ساختاری که می‌توان برای خط روایی یک اثر گروتسک تصور کرد، نوعی بی‌نظمی، آشفتگی یا حتی بی ساختاری است. خط روایی در این اثر به هر سویی می‌رود و هیچ فرم و ساختاری را نمی‌توان به آن تحمیل کرد، گویی انفجاری صورت گرفته باشد و تکه‌های داستان مانند ترکش‌های حاصل از انفجار، سیل آسا و غیرقابل کنترل به هر سویی بروند و نتوان برای حرکت آنها خط و مسیر از پیش تعیین شده‌ای در نظر گرفت. تصور کنید که در این نمایش چگونه قاضی و دادستان و حتی وکیل مدافع، تماشاچی را بی دلیل متهم می‌کنند. رفتار، شخصیت‌ها و آنچه که روایت می‌شود، در نهایت پوچی و بیهودگی است. پس ساختار چنین کارهایی نباید ساختاری ایستا و مرکزیت‌گرا داشته باشد. گرچه نمی‌توان نام ساختار را بر آن نهاد اما به دنبال ترسیم وضعیتی در نمایشنامه بودیم که در آن داستان از یک امر بسیار کوچک و جزئی شروع می‌شود و آرام آرام در روندی کاملاً غیرطبیعی به مسئله‌ای بسیار بزرگ و مهم می‌رسد. در این وضعیت همه چیز از مسئله‌ای پیش پا افتاده و بی معنا آغاز می‌شود، اما با استدلال‌هایی پوچ و بی معنی، این مسئله چنان بزرگ و فراگیر می‌شود که می‌توان آن را به یک انفجار تشبیه کرد.

خارجی بودن ویسنی یک در فرانسه و تسلط نداشتن‌اش به زبان فرانسه چه تاثیری بر آثار او گذاشته است؟

ویسنی یک خود بر این باور است که خام دستی در زبان فرانسه در ساختن موقعیت‌های دلخواهش بسیار به او کمک می‌کند اما مهم‌ترین نمایشنامه نویسی که چنین برخوردی با زبان داشت بکت بود. او عامدانه زبان مادری‌اش، انگلیسی را ترک کرد و مشتقات نوشتن به زبان فرانسه را بر خود هموار کرد. تصور می‌کنم دو دلیل واضح برای اتخاذ چنین رویکردی

وجود دارد؛ نخست آن که مهارت نداشتن در به کار بردن زبان دوم نزد این نویسندگان در جاهایی بروز می‌کند که با شخصیت‌هایی متزلزل روبه‌رو هستیم؛ آدم‌هایی که توان ارتباط درست را ندارند، به این ترتیب زبان پریشی‌ها در برخی از زوایای پنهان و در لایه‌های عمیق زبان می‌تواند با درونمایه این آثار هم جهت باشد. البته این تنها امکانی است که این نویسندگان توانایی یا بخت استفاده از آن را دارند و به این معنا نیست که زبان فرانسه را به درستی نیاموخته‌اند. اگر شما نگاهی به آثار فرانسوی مانتی ویسنی یک بیندازید خواهید دید که شخصیت‌ها تا چه حد متزلزل هستند، از این رو دقت نداشتن در به کار بستن قواعد زبان فرانسه در پرداخت چنین شخصیت‌هایی بسیار کارا و موثر است. از دیدگاهی دیگر نیز می‌توان به مقوله زبان‌نگریست، امیل سیوران فیلسوف رمانیایی که خود به زبان فرانسه می‌نویسد در توضیح این ماجرا به دقت و مشقتی که نوشتن به زبانی دیگر برای او به همراه دارد اشاره کرده است. این مشقت باعث می‌شود نویسنده از کنار هیچ چیز به سادگی نگذرد و مجبور شود به مسائلی که قبلاً آنها را بدیهی می‌انگاشته فکر کند. سیوران معتقد است که همین مشقت و تلاش برای بیان کردن به زبان دیگر، آثار او را از کیفیت بهتری برخوردار می‌کند و نگاه او را نسبت به پدیده‌هایی که می‌خواهد راجع به آنها بنویسد عمق می‌دهد. بنابراین نویسندگانی مانند بکت، یونسکو، آداموف و ویسنی یک هم به زبان پریشی‌هایی که می‌تواند در زبان دومشان اتفاق بیفتد آگاه هستند و هم باید برای بیان احوال درونی‌شان تلاش ذهنی بیشتری انجام دهند که موجب عمیق‌تر شدن دیدگاه‌هایشان می‌شود.

این نمایشنامه کاملاً به اجرا معطوف است و پیش از آن که در متن آن، تشخیص دیده شود، گرایش به سمت اجرا مشاهده می‌شود.

بله. این سخن کاملاً پذیرفتنی است. چرا که اساساً این متن از روی اجرایی که در جشنواره فجر داشته نوشته شده است. علاوه بر این، من این نمایشنامه را از روی طرح ویسنی یک، برای اجرا در ایران اقتباس کرده‌ام. به این دلیل که اساساً ایده مان این بود که

نمایش باید حس ایرانی داشته باشد و گرچه کار خوبی از آب در نخواهد آمد. این نمایشنامه متکی بر موقعیت‌های زنده و حاضر است، حال اگر در این موقعیت‌ها نام یکی از شخصیت‌ها فرنگی باشد، همه چیز به هم می‌خورد و حضور و بداعت نمایش خدشه دار می‌شود، به همین خاطر این نمایشنامه کاملاً به شرایط اجرا نظر دارد و با توجه به آن نوشته شده است.

درونمایه نمایشنامه چیست؟

در این نمایشنامه سالن تئاتر به صورت یک دادگاه با همان جایگاه‌های مختلف آراسته می‌شود و به صورت کاملاً اتفاقی یکی از تماشاچیان بر جایگاه متهم می‌نشیند و با ورود بازیگران، محاکمه آغاز می‌شود؛ محاکمه تماشاچی‌ای که هیچ گناهی مرتکب نشده و از همه جایی خبر است و به پوچ‌ترین دلایل محکوم می‌شود.

برخی از تغییراتی که در شخصیت‌ها دیده می‌شود، مبتنی بر هیچ منطقی نیست. لزوم چنین تغییراتی چیست؟

درست است که این تغییرات کاملاً جلوه غیرطبیعی دارند اما این غیرطبیعی بودن جزئی از رویکرد گروتسک در نمایشنامه نویسی است. اگر از دید درام ارسطویی به این اثر بنگریم، این چنین تغییرات غیرمنطقی اوج خام دستی به نظر خواهند رسید، اما این اثر باید در زمینه آثار مدرن دیده شود. در واقع لزوم این تغییرات برهنه کردن روان و نیات شخصیت‌هاست.

مسئله اینجاست که این تغییرات گاهی در جهت تخریب بازیگران حرکت نمی‌کنند و برعکس، آنها را به صورت انسان‌هایی با اصل و ذات پاک تصویر می‌کنند.

ببینید، اینجا اصلاً مسئله خوب و بد مطرح نیست. چه بسا شخصیت‌هایی که شما تصور بدی از آنها دارید از دید نویسنده چندان هم منفی نباشند. به زبانی دیگر از دید ویسنی یک همه در پدیده آمدن این موقعیت مقرر هستند، همه در این بازی شرکت کرده‌اند و همه به نحوی در به بار آمدن وضعیت اسفباری که نمایشنامه توصیف می‌کند شریک هستند.

ترجمه نمایشنامه دارای چه ویژگی‌هایی است؟

ترجمه نمایشنامه با ترجمه دیگر انواع ادبی اساساً متفاوت است. نمایشنامه نویسان معاصر هر یک زبان خاص خود را دارند که شناسایی این زبان کاری دشوار است و مترجم نمایشنامه باید ابتدا ویژگی‌های زبان هر نمایشنامه را در زبان مبدا بشناسد. اصلاً قضیه معنای کلام در اینجا مطرح نیست. مترجم باید حسن زبان مبدا را در نمایشنامه شناسایی کند و آن را به شکلی دیگر در زبان مقصد تولید کند. هنگامی که من ترجمه «خرس‌های پاندا» را عرضه کردم گروهی از مترجمان تصور کردند می‌توان هر متنی را با زبان محاوره‌ای و مدرن ترجمه کرد، در حالی که این طور نیست. حتی خود ویسنی یک هم در نمایشنامه «سه شب با مادوکس» زبانی کاملاً متفاوت با زبان «داستان خرس‌های پاندا» دارد. در ترجمه با ناخودآگاه نویسنده ارتباط برقرار می‌کنیم و باید ببینیم اگر او در حوزه زبان مقصد حضور داشت، چگونه می‌نوشت.

یادداشت

محمود شهبایی

اجرا بدون واسطه

از دیدگاهی، در حوزه نمایشنامه نویسی، نمایشنامه‌ها را به دو دسته تقسیم می‌کنند: نمایشنامه‌های وانمودی و نمایشنامه‌های نموداری. نمایشنامه‌های وانمودی آثاری هستند که محتوای خود را وانمود می‌کنند. پیش فرض در این گونه آثار آن است که مخاطب دانایی خود را نسبت به ساختگی بودن فضای نمایش یا نمایشنامه معلق کند و در اجرای نمایش فراموش کند که در ساختمان تئاتر به سر می‌برد و بازیگران نیز رابطه‌ای که آن را وانمود می‌کنند دارا نیستند. تئاترهای واقع‌گرا و در معنایی کلی تر نمایش‌های ارسطویی، جزو نمایشنامه‌های وانمود کننده هستند اما نمایشنامه‌های نموداری سعی در ایجاد فضاهای مجازی در نمایشنامه و اجرا ندارند. آنها صراحتاً مسئله خود را با تماشاگران مطرح می‌کنند و بدین گونه مخاطبان را به چالش فکری وامی‌دارند. یکی از خصوصیات مسحور کننده «تماشاچی محکوم به اعدام» آن است که هم واجد خصوصیات نمایشنامه‌های نموداری است و هم ویژگی نمایشنامه‌های وانمودی را داراست. با آغاز نمایشنامه بازیگرانی را می‌بینیم که اگر چه در ارتباط مستقیم با تماشاگران هستند و حتی از حضور آنها به عنوان عوامل نمایشنامه استفاده می‌کنند. که این خصوصیات بیشتر متعلق به نمایشنامه‌های نموداری است. اما در کل شخصیت‌ها و فضایی را وانمود می‌کنند. بازیگران وانمودی می‌کنند که قاضی، دادستان، وکیل مدافع و منشی دادگاه هستند اما در میانه نمایشنامه ناگهان همه چیز در هم می‌ریزد شخصیت‌ها در مورد خودشان و در مورد درستی کارشان شک می‌کنند و آرام آرام از پوست نقشی که آن را بازی می‌کنند درمی‌آیند و نقابی را که بر چهره دارند کنار می‌زنند. جامع بودن ویژگی‌های نموداری و وانمودی گرچه از نکات قابل توجه در نمایشنامه است اما نتوانسته به تصویری از یک نمایشنامه با ساختاری «دولته» به وجود آورد؛ چرا که وضعیتی که نمایشنامه در آن حرکت می‌کند اجازه هر گونه ساخت مندی را سلب می‌کند. توضیح آنکه نمایشنامه خط روایی مشخصی ندارد و طی خواندن، این پیش آگاهی در ذهن متبادر می‌شود که همانند افسانه‌ها هر رویداد غیرمنطقی‌ای امکان وقوع در ساحت این روایت را دارد. این روایت بی مرکز و غیرمنطقی که در پی آشکار کردن نظام قضایی ناکارآمد است، به جایی ختم می‌شود که صحنه به هم می‌ریزد، نویسنده، کارگردان و یک نوازنده نابینا به داخل سالن می‌آیند و مانند دیوانگان همه چیز را می‌شکنند و خرد می‌کنند. به این ترتیب نمایشنامه هیچ ساختار خاصی را دنبال نمی‌کند و تغییر جهت آن نیز از یک نمایشنامه وانمودی به یک نمایشنامه نموداری به منظور ایجاد یک ساختار دولتی نیست بلکه نمایشنامه نویسان تنها قصد تخریب یک ساختار کلی حاکم بر اثر و گریز از هر گونه ساخت مندی را داشته‌اند. نمایشنامه «تماشاچی محکوم به اعدام» بر مبنای طرحی از ویسنی یک به وسیله خود او و تینوش نظم جو نوشته شده است. به این ترتیب، ویسنی یک در مقام ترسیم کننده خطوط اصلی و فرم نمایشنامه قرار می‌گیرد. تاختن بی‌مهابا و حتی خشونت آمیز ویسنی یک بر نظام قضایی با فضایی که او تمام کودکی، نوجوانی و جوانی خود را در آن گذرانده سازگار است. ویسنی یک خود در مورد نظام کمونیستی رومانی گفته است: «من در دنیا با زور و زندقه کرده‌ام؛ دنیا حکومت کمونیستی؛ دنیایی که در آن فرد فقط اسیر یک سیستم بود، اسیر چرخ دنده جهنمی؛ یک ماشین شست و شوی مغزها.» ویسنی یک سرانجام در ۳۱ سالگی از رژیم کمونیستی کشورش گریخت اما رگه‌های تفرق و نسبت به این رژیم در «تماشاچی محکوم به اعدام» بارز است.

سعید میرزایی

با جان بارت درباره آخرین کتابش

هزار و یک شب را خواب می بینم

مجموعه داستان «توسعه» نوشته جان بارت که رمان «ایرانی شناور» و با استقبال خوبی در ایران مواجه شد، با بازتاب‌های مثبتی مواجه شده است. این نویسنده با انتشار ۱۸ کتاب از جمله «شیرما» و «گمشده در شهر بازی» جایگاه ویژه‌ای را در جامعه ادبی آمریکا به دست آورده است. «توسعه» جدیدترین مجموعه داستان این نویسنده است که در آستانه هشتاد سالگی منتشر شده است. داستان‌های این مجموعه همگی در منطقه مرینلند آمریکا می‌گذرد و از نظر درونمایه شباهت‌های زیادی با یکدیگر دارند.

جان بارت پس از انتشار این کتاب بار دیگر با این پرسش روبرو شد که چرا توجهی به مسایل سیاسی ندارد. او در پاسخ گفت که به نظرش سیاست هیچ ارزشی ندارد و وقت آنرا ندارد که عمرش را برای سیاستمدارهای احمق آمریکایی صرف کند! بارت خودش را هم دوندۀ ماراتن و هم دو سرعت می‌داند، یعنی نویسنده‌ای که هم داستان کوتاه می‌نویسد و هم از پس نوشتن رمان برمی‌آید. او برای نوشتن داستان‌های کوتاه ممتاز برنده جایزه غبطه برانگیز پین‌مالامود شده است. بارت همچنین از بنیاد لائن جایزه ۱۰۰ هزار دلاری یک عمر دستاورد هنری را دریافت کرده است. او در سمینارهای نویسندگی دانشگاه جان‌هاپکینز استاد ممتاز است.

نویسنده‌ای که همواره در مورد فرم داستانی سخن گفته است، در پاسخ به این سوال که «شما چندین

رمان بلند نوشتید و بعد در سال‌های دهه ۱۹۶۰ به سراغ داستان کوتاه رفتید. چرا؟»، می‌گوید: «حقیقتش این است که داستان کوتاه خودش سراغ من آمد. همه ما در زندگی مان کسب تجربه می‌کنیم و وقتی به نویسنده حرفه‌ای تبدیل می‌شویم، نوشتن در فرم داستان کوتاه را تجربه کرده‌ایم. وی می‌افزاید: «داستان کوتاه وسیله خوبی برای آموزش داستان نویسی است. بیشتر نویسندگان باتمیزین در فرم داستان کوتاه کار نویسندگی را شروع می‌کنند و بعد هم در ادامه داستان کوتاه را کنار می‌گذارند و نوشتن رمان را شروع می‌کنند.» بارت سپس به آرزوهای دوران کودکیش می‌پردازد. او مدام در تلاش بود تا داستان‌هایی که می‌نویسد با هم در ارتباط باشد، اما به هر حال به عنوان یک نویسنده آماتور موفق به این کار نمی‌شد: «انگار نمی‌توانم بیش‌تر از دو سه تا داستان کوتاه بنویسم، داستان‌های کوتاه مجزا و غیر مرتبط، تصمیم گرفتم از شیوه داستانسرایي شهرزاد در هزار و یک شب بهره بگیرم. بنابراین هر دو مجموعه داستان کوتاه نوشته شد. اما حس می‌کردم تا رسیدن به جایگاه شهرزاد فاصله زیادی دارم.»

این نویسنده در ادامه از علاقه شدیدش به داستان‌های هزار و یک شب می‌گوید و اضافه می‌کند: «بارها این کتاب را خوانده‌ام تا جادویی روایی آن را کشف کنم و

عجب آنکه همیشه نیز با دست پر برگشته‌ام. این کتاب ایرانی واقعا از رازهای عجیبی در داستان نویسی بهره می‌برد. من همواره خواسته‌ام تا داستانی شبیه آن بنویسم.» جان بارت در ادامه به علاقه‌اش به داستان کوتاه می‌پردازد و آن را فرم ادبی برتر برمی‌شمرد. وی در مورد مجموعه داستان «توسعه» که به تازگی منتشر شده، می‌گوید: «این یکی از موضوعات سری داستان‌هایی است که من نوشته‌ام. یکی از شخصیت‌های این داستان‌ها می‌گوید دوست دارد بداند آیا آدم‌ها داستان زندگی خود را به شکل داستان می‌بینند؟ او می‌گوید که آدم از بدو تولد تا لحظه مرگ در معرض روایت‌ها و داستان‌های بسیار زیادی قرار می‌گیرد. و این شروع یک داستان است. درست مثل شهرزاد که با مساله مرگ و زندگی روبرو بود.»

بارت اضافه می‌کند: «من از روان‌شناس‌های شناختی خوشم می‌آید که می‌گویند ضمیر آگاه انسان‌ها در جهت ایجاد سناریو و داستان تکامل یافته است، و این باعث می‌شود هر موجود ذی‌شعوری در حال فکر کردن باشد. به نظر من داستان نوشتن راهی خوب برای اندیشیدن و فکر کردن است و دقیقاً به همین دلیل است که من کمتر وارد دنیای سیاست می‌شوم؛ چرا که به نظر سیاسی‌های این‌جا، چندان اهل فکر نیستند.»

این نویسنده در مورد کارکرد شهود و الهام در داستان کوتاه می‌گوید: «این نکته به هیچ وجه در رمان حضوری ندارد. اما در داستان کوتاه می‌تواند تا اندازه‌ای وارد شود. اما به نظر من در آن جا هم شهود به صورت آگاهانه صورت گیرد و نویسنده خود را وارد یک فضای خودخواسته می‌کند و اتفاق‌های جدید برایش روی می‌دهد. نمی‌دانم می‌توان این حالت را چه نام نهاد؟» وی در ادامه می‌گوید: «در این مورد می‌توان به جان آبدایک و جویس کرول اوتس و یا برنارد مالا مود اشاره کرد که خیلی راحت در فرم داستان کوتاه و رمان می‌نویسند. من خودم می‌توانم با ششصد صفحه کنار بیایم، با هشتصد صفحه، سیصد صفحه که دیگر طبیعی‌ترین فرم برای من است. ولی همانطور که چند دقیقه پیش اشاره کردم، بعضی وقت‌ها خود فرم، نویسنده را انتخاب می‌کند، و نه نویسنده فرم را.» وی با بیان اینکه «من در طول پنج دهه‌ای که در زمینه نویسندگی و انتشار کتاب داستان فعالیت دارم، دو بار الهام ایجاز شیک من را گرفتار خودش کرده» می‌افزاید: «در هر دو مورد، یکی در دهه ۱۹۶۰ و بار دوم در همین اواخر، برای مدت دو سال کامل، به هیچ چیزی جز داستان کوتاه نمی‌توانستم فکر کنم، یعنی اصلاً به رمان فکر نمی‌کردم. خوب، آدم یاد می‌گیرد که نسبت به منبع الهامش صبور باشد، و من هم در هر موردی که داستان کوتاهی می‌نوشتم این کار را کردم چون من عاشق کتابم.»

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات آزادی با شانزده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ طیرما منجسی با نه عنوان پرکارترین مولف؛ و محمود عزیزی با نه عنوان پرکارترین مترجم بودند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۲۵۰۰ ریال	سرطان غده هیپوفیز، بنفشه جوانی، ناشر: لویشن، چاپ ۴، ۴۸ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۲۰۰۰۰۰ ریال	فاره‌تنگی گوردی - نیکبیزی (فرهنگ کردی انگلیسی)، محدثی ابراهیم‌پور، ناشر: سپهر، چاپ ۱، ۱۳۷۱.۱ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۷۸ مرتبه	مسئله جناب، مرتضی مطهری، ناشر: صدرا، چاپ ۲۹۲، ۵۰۰۰ نسخه، ۱۸۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰۰ نسخه	آقران اکبری، مهدی الهی‌قدمی، ناشر: سپهر، چاپ ۲، ۱۳۱۰ صفحه
کمترین شمارگان	۳۰۰ نسخه	اناقوس عمومی، پرنجهر پاسبانی، ناشر: آسترا، چاپ ۲، ۱۸۶.۲ صفحه، ۷۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۱۶۷۲ صفحه	دایره‌المعارف زبان لغات جهان، سیدرضا الاپورقنده، ناشر: راز و رسوا، چاپ ۱، ۱۰۰۰ نسخه، ۱۸۵۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	من متولد می‌شدم، مهدی کزایی، ناشر: انتشارات کرمانشاه، چاپ ۱، ۱۰۰۰ نسخه، ۶۵۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۶۰۰۰ ریال	دیکته‌ی شب نوم داستان، راهنمای اولیه بر اساس کتاب‌های بخواب و بنویس، مهرشیر، ناشر: آسترا، آذری، کتاب‌های بنفشه، چاپ ۱۵، ۴۸ صفحه، ۴۴۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۱۴۰۰۰۰ ریال	کنکور کارشناسی ارشد مهندسی مواد، خواص فیزیکی - استخوان فلزها - آرمود باسیک و شیمی فیزیک، خلاصه مطالب درسی نکات ویژه کنکور، استیسی طایفه‌بندی شده موضوع، رما خوش‌منش، ناشر: آزاد، چاپ ۲، ۷۷۶.۲ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۸۱ مرتبه	آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۱ شامل بیش از ۲۳۰۰ سوال در زمینه‌ی ساختارهای دستوری، مکالمه، واژگان، مترادف، مضامین، تلفظ، درک مطلب، دیکته و ... پرویز تاجیک، ناشر: ناچیک، ۱۶۸ صفحه
بیشترین شمارگان	۲۰۰۰۰ نسخه	آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۲ شامل بیش از ۲۳۰۰ سوال در زمینه‌ی ساختارهای دستوری، مکالمه، واژگان، مترادف، مضامین، تلفظ، درک مطلب، دیکته و ... پرویز تاجیک، ناشر: ناچیک، چاپ ۵۴، ۱۶۸ صفحه، ۱۶۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	برنامه‌ریزی تخصصی آزمون کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دپارتمان: علوم انسانی، گروه مولفان دپارتمان علوم انسانی، ناشر: مرکز نشر چشم، چاپ ۱، ۷۶.۱ صفحه، ۵۰۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد ناشران در این هفته	تعداد پدیدآورندگان			تعداد کتاب‌های است
		مرد	زن	ترجم	
۳۵۹	۷۴	۱۶۹	۵۶	۷۹۹	۳

* مولف: نامی پدیدآورگان (شده نوشته‌شده)، ناشر: گروه‌ها، مترجم: مترجم

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی هفته‌نامه کتاب* و بر اساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۱۸/۱۸/۸۷ تا چهارشنبه ۲۲/۱۸/۸۷، ۱۱۷۲ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع آموزشی و کمک‌درسی و سپس علوم عملی بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات دین، ادبیات، کودک و نوجوان و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تعداد*	ترجمه	چاپ اول	تعداد چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	نرخ متوسط
۱	ادبیات	۱۶	۱۳	۳	۸	۸	۱۱	۵	۲۱۶۳	۴۰۹
۲	فلسفه و روانشناسی	۴۵	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۹	۶	۲۷۸۵	۲۲۹
۳	ادب	۱۵۱	۱۳۰	۲۱	۶۰	۶۰	۱۱۳	۳۸	۴۹۱۰	۳۱۴
۴	علوم اجتماعی	۱۰۱	۷۷	۲۴	۳۶	۳۶	۹۵	۶	۲۰۱۷	۲۵۸
۵	زبان	۴۱	۳۶	۵	۱۷	۱۷	۳۵	۶	۲۲۲۹	۲۵۱
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۳۹	۳۰	۹	۲۵	۲۵	۲۶	۱۳	۲۵۸۶	۲۹۲
۷	علوم عملی	۱۷۰	۱۰۷	۶۳	۸۷	۸۷	۱۵۲	۱۸	۲۷۲۴	۳۶۴
۸	هنر	۳۹	۱۵	۱۴	۱۳	۱۳	۲۰	۹	۲۳۷۳	۲۶۶
۹	ادبیات	۱۴۱	۱۱۱	۳۰	۸۱	۸۱	۱۱۹	۲۲	۲۰۵۲	۲۷۸
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۷۰	۶۲	۸	۳۹	۳۹	۵۴	۱۶	۳۰۱۰	۳۰۲
۱۱	آموزشی و کمک‌درسی**	۲۴۷	۲۴۵	۲	۵۲	۵۲	۱۹۴	۸	۲۳۴۴	۲۲۶
۱۲	کودک و نوجوان	۱۲۲	۷۰	۵۲	۳۶	۳۶	۱۲۱	۱	۴۳۵۲	۶۴
جمع بندی		۱۱۷۲	۹۱۹	۲۵۳	۴۷۸	۴۷۸	۱۰۲۴	۱۴۸	۲۹۶۳	۲۷۱

* جایزه به نامی اثری اطلاق می‌شود که ترجمه نشده، آثاری چون تصحیح، ترمیم، گردآوری، تفسیر، شرح و تفسیر آن.
** منظور از موضوع آموزشی و کمک‌درسی، کلیه کتاب‌هایی است که به صورت مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی کتاب، راهنما، و دستورات مربوطه هستند و مطالب آنها دانش‌آموزان از پیش‌بینی‌های ناشرین هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
پرکارترین کتاب	۶۰۰۰ ریال	دایره‌المعارف پاسخ به چگونه‌های من، آذر کاربوناک، همنار حسگری، ناشر: محراب قلم، کتاب‌های مهربان، چاپ ۲، ۱۲۲ صفحه، ۳۳۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۲۳ مرتبه	آداب معاشرت برای دختران و پسران جوان، زان-لویی فوربیه، شهین‌دخت بهرامی، ناشر: مهرنگار، چاپ ۱۹۲، ۵۰۰۰ نسخه، ۱۲۵۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۵۰۰۰۰ نسخه	پیک نماز، حسین الهی‌میرانی، ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ ۲، ۴۰ صفحه، ۱۲۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	کتاب من: داستانهایی از دانش‌آموزان نویسنده و نویسندگان فردا، جیمی از دانش‌آموزان مدارس کشور، ناشر: کوهرشاد، چاپ ۱، ۲۲ صفحه، ۸۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۴۳۳ صفحه	هری پاتر و شاهزاده‌ی تورگه، جوان کتین پولیتنگ، ویدا اسکالیه، ناشر: کتابسرای تندیس، چاپ ۱، ۵۰۰۰ نسخه، ۶۰۰۰۰ ریال

در اعتراض به سیاست های کاخ سفید

برنده گنکور لب به اعتراض گشود

و فیلم "هیروشیما عشق من" را دیدم و بعد از آن هم از آثار کلود سوتِه "خوشم آمد".

رحیمی درباره امکان دسترسی به آثار فرهنگی کشور فرانسه در دوره کمونیسم افغانستان می گوید: با وجود سانسور و وحشت در جامعه می توانستیم چیزهایی را پیدا کنیم. پس از دانشگاه همه افغانی ها باید چهار سال خدمت سربازی بروند و من به جای سربازی تبعید را انتخاب کردم. نه روز و نه شب در راه بودیم و به همراه ۲۰۰۰ افغانی و سایلمان را بر دوش گذاشته بودیم تا آنکه به پاکستان رسیدیم.

لکسپرس همچنین درباره بازگشت مجدد رحیمی به افغانستان سؤال کرد. وی در جواب گفت: وقتی در سال ۲۰۰۲ برای ساختن یک فیلم هنری به افغانستان رفتم با کشور دیگری مواجه شدم و اصلا آن را نمی شناختم. حس می کردم کاملا غریبه ام.

از سوی دیگر بازتاب خبر موفقیت رحیمی در رسانه های جهان که با اظهارات تند وی درباره آمریکا همراه بود، سبب شد تا وی به مدت یک هفته در کانون توجهات قرار گیرد. این موضوع چنان بود که روزنامه های و رسانه های ادبی سراسر جهان خبر اهدای معتبرترین و معروف ترین جایزه ادبی کشور فرانسه، گنکور سال ۲۰۰۸ به عتیق رحیمی نویسنده افغان را پوشش دادند. ملیت افغانی عتیق رحیمی در تیر بیشتر این رسانه های ادبی منعکس شده است و این موضوع موجب شگفتی رسانه های ادبی جهان شده است.

روزنامه ها و خبرگزاری های چون نیویورک تایمز، گاردین، ایندپندنت، رویترز، خبرگزاری فرانسه، تلویزیون بی بی سی، شبکه های تلویزیونی فرانسه، لوموند، لیبراسیون، نول ابرواتور، لوفیگارو، مگزین

تقابل دو خبر با هم سبب شد تا هفته گذشته بسیاری از نگاه ها به سمت عتیق رحیمی، نویسنده افغانی برنده گنکور، جلب شود. این نویسنده از سوی برنده یک جایزه معتبر فرانسوی شد و از سوی دیگر، با تهدید مجدد کشورش از سوی آمریکا روبرو شد و به ارایه اظهارات تندی علیه کاخ سفید پرداخت.

ماجرا از آنجا شکل گرفت که پس از پیروزی باراک اوباما در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، وی گفت که قصد خارج کردن نیروهای آمریکایی از عراق را دارد. این اظهارات او در ابتدا بسیار جذاب به نظر می رسید، اما کمی بعد او گفت که قصد دارد تانیروهای امریکایی را به افغانستان گسیل دارد، چرا که به گمان وی ریشه های تروریسم در این کشور است. وی حتی به تهدید پاکستان نیز پرداخت. این اقدامات اوباما با انتقادات بسیاری از جهانیان از جمله برخی از نویسندگان روبرو شد. برتری ادبی عتیق رحیمی درست در این روزها به او فرصت داد تا سیاست های کاخ سفید را به شدت مورد انتقاد قرار دهد. عتیق رحیمی که علاوه بر نویسندگی در عرصه فیلمسازی نیز تجربه هایی دارد و آثارش در ایران به نمایش درآمده است، در اولین گفتگوی رسمی مطبوعاتی خود دولت مردان آمریکا را چهره هایی نامید که مدام در حال اشتباه کردن هستند.

عتیق رحیمی نویسنده افغانی رمان "سنگ صبور" در نخستین مصاحبه پس از دریافت گنکور سال ۲۰۰۸ درباره حضور آمریکایی ها در کشورش گفته است که آمریکایی ها مدام دچار اشتباه شده اند و آن ها در عراق همان اشتباهی را کردند که در افغانستان مرتکب شدند.

عتیق رحیمی چهل و شش ساله که همواره می گوشت خود را به فرهنگ ایرانی منتسب کند، در پاسخ به سؤال لکسپرس درباره اصالت و محل تولدش گفت: من سال ۱۹۶۲ در کابل به دنیا آمده ام. یا به عبارتی دیگر در سال ۱۳۴۰ شمسی به دنیا آمده ام. همانطور که می دانید سال شمسی تقویم رایج فارسی و همچنین ادیان اسلام است. پدرم پیش از تولد من فرماندار شهر "پیشین" بود و پس از به دنیا آمدن من رئیس سازمان بازرسی شهر کابل شد. وی افزود: سال ۱۹۷۳ پدرم بر اثر کودتا به زندان افتاد و دو سال و نیم بعد آزاد شد. سپس من هم در هند به آن ها پیوستم. من دوباره در مارس سال ۱۹۷۹ به افغانستان بازگشتم و در دبیرستان فرانسوی زبان شهر کابل درس خواندم و در نهایت نیز به دانشگاه رفتم و ادبیات فرانسه خواندم.

لکسپرس همچنین درباره پیشینه علاقه رحیمی به ادبیات فرانسه سؤال کرد. وی در جواب گفت: چهارده سال بیشتر نداشتم که "بنیویان" را به فارسی خواندم. حساسی تحت تأثیر ژان و آلژان قرار گرفتم، مخصوصا آن چهل صفحه ای که درباره فاضلاب شهر پاریس است. همچنین بعدها با آثار ژان لوک گدار آشنا شدم

فروش نامه های آندره برتون

مکاتبات آندره برتون پدر ادبیات سوررئالیست فرانسه با ژولین گراک در حراج شهر نانت فرانسه به قیمت ۷۵ هزار یورو به فروش رفت. مکاتبات برتون و گراک شامل ۳۵ نامه و کارت پستال است که بین سالیان ۱۹۳۹ تا ۱۹۶۶ بین این دو چهره سرشناس ادبیات فرانسه رد و بدل شده است. مکاتبات این چهره مهم ادبیات فرانسه در این حراجی خریداری شد و کسی جز دست اندر کاران این حراجی از هویت خریدار اطلاعی ندارند. در این حراجی همچنین نامه های متعددی از رنه مارگریت نقاش برجسته به ژولین گراک نزدیک به ۱۳۲ هزار یورو به فروش رفت. در مجموع تمامی اشیاء و متعلقات ژولین گراک از جمله نامه ها، دست نوشته ها، اثاث منزل و لوازم شخصی وی در این حراجی نزدیک به یک میلیون یورو به فروش رسید.

گنکور دبیرستانی ها برگزیده خود را شناخت

بیست و یکمین دوره جایزه ادبی گنکور دبیرستانی های کشور فرانسه به کاترین کوسه برای رمان "آینده ای روشن" اختصاص یافت. جایزه ادبی گنکور دبیرستانی ها در سال ۱۹۸۸ و با حمایت آکادمی گنکور شروع به کار کرد. این جایزه هر سال به بهترین رمان منتشر شده در کشور فرانسه جایزه می دهد و هیأت داوران آن از ۵۰۰ دبیرستانی از ۵۵ دبیرستان در کشور فرانسه تشکیل شده است. همچنین تعدادی دانش آموز از دبیرستان های خارجی نیز در هیأت داوران این جایزه حضور دارند. این جایزه هر ساله به فاصله چند روز پس از اعلام جایزه ادبی گنکور اعلام می شود. امسال نیز بیست و یکمین دوره از جایزه ادبی گنکور دبیرستانی های فرانسه به کاترین کوسه برای رمان "آینده ای درخشان" اهدا شد. این رمان را انتشارات معروف گالیمار به تازگی منتشر کرده است. ان سوئی ویر رئیس هیأت داوران این جایزه ها که خود دانش آموز است، درباره انتخاب امسال هیأت داوران گفت: این رمان ساختار روایی اصیلی دارد و از تم روز بر خوردار است.

انتشار زندگینامه ناپیول

کتاب "دنیا همین است که هست" درباره زندگی و آثار وی. اس. ناپیول نویسنده انگلیسی زاده کشور ترینیداد و برنده نوبل ادبیات سال ۲۰۰۱ به همت "پاتریک فرنچ" به تازگی راهی بازار کتاب آمریکا شد. این کتاب زندگی رسمی "ناپیول" به حساب می آید و اطلاعات و محتویات آن با نظارت خود "ناپیول" نوشته شده است. ناپیول ۱۷ اوت سال ۱۹۳۲ در ترینیداد به دنیا آمده است و نخستین نویسنده با اصلیت هندی است که جایزه معتبر بوکر را از آن خود کرده است. وی در سال ۲۰۰۱ جایزه نوبل ادبیات را برد. رمان های این نویسنده انگلیسی همچنین از سوی اندیشمندان بزرگی چون آدوارد سعید مورد توجه قرار گرفته است.

نویسنده جوان ویتنامی و جایزه ۶۰ هزار پوندی

نام لو نویسنده جوان ویتنامی که علاقه شدیدی به جهانگردی دارد، جایزه ۶۰ هزار پوندی ادبی "دیلان توماس" انگلستان را از آن خود کرد. نام لو متولد ویتنام و بزرگ شده استرالیا است و به خاطر جهانگردی های فراوانش بین رسانه های ادبی جهان معروف است. این نویسنده جوان ویتنامی توانست جایزه گران قیمت "دیلان توماس" سال ۲۰۰۸ را برای مجموعه داستان "قایق" از آن خود کند.

لیته رر، شبکه سی بی سی و پرس تی وی ایران خبر اهدای جایزه گنکور به عتیق رحیمی برای رمان "سنگ صبور" را منعکس کردند. عتیق رحیمی افغانی در حالی جایزه گنکور فرانسه را از آن خود کرد که سه رقیب وی در لیست نامزدان نهایی این جایزه فرانسوی بودند و از تسلط بیشتری به زبان فرانسه برخوردار بودند. منتقدان فرانسوی معتقدند که موجی از نویسندگان فرانسوی زبان اما خارجی در این کشور به راه افتاده که ادبیاتشان از نویسندگان فرانسه قوی تر است. روزنامه نیویورک تایمز با انتشار خبر اهدای جایزه گنکور نوشت: "عنوان کتاب آقای رحیمی استعاره ای از زندگی رنج آلود و سخت امروز کشور افغانستان است."

این روزنامه همچنین درباره رمان "سنگ صبور" نوشته عتیق رحیمی نوشت: این رمان در کشوری شبیه افغانستان می گذرد و ماجرای زنی است که همسرش پس از مجروح شدن در جنگ فلج شده است. "روزنامه گاردین نیز با انتشار مقاله ای درباره عتیق رحیمی و خبر اهدای گنکور به وی به این نکته اشاره کرده که با اهدای جایزه نوبل ادبیات سال ۲۰۰۸ به لوکلزیو دوباره نگاه رسانه های ادبی دنیا به جایزه گنکور جلب شده است. این روزنامه معتقد است که اهدای جایزه گنکور به رحیمی فروش کتاب "سنگ صبور" وی را در کتابفروشی های فرانسه به شدت افزایش می دهد اما می نویسد: با این حال رمان جدید لوکلزیو با نام "شعر گرسنگی" هنوز در رتبه اول فروش رمان های امروز کتابفروشی های فرانسه است."

با همه توجهی که رسانه ها به موفقیت عتیق رحیمی داشتند، اعتراض او به کاخ سفید با کمترین بازتاب مواجهه شد. بسیاری از کارشناسان این سانسور خبری را به ارتباط میان دولت های متبوع این خبرگزاری ها با دولت جدید کاخ سفید اعلام کردند.

باز هم کاسترو

انتشار کتابی از فیدل کاسترو درباره کلمبیا، یکی از اخبار مهم دنیای کتاب در هفته گذشته بود. فیدل کاسترو رئیس جمهور پیشین کوبا که چندی است خود را بازنشسته اعلام کرده است، کتابی درباره مناقشات و فرآیند صلح در کشور کلمبیا نوشته که چند روزی است راهی بازار کتاب این کشور شده است. وی این کتاب را درباره اختلافات و مشکلات برقراری صلح در کلمبیا نوشته است و پخش رسمی آن روز چهارشنبه در کتاب فروشی های هاوانا شروع شد. رونمایی رسمی این کتاب روز چهارشنبه در مراسمی در کاخ کنوانسیون پایتخت کوبا و با غیبت فیدل کاسترو انجام شد. فیدل کاسترو همچنین با وجود بیماری از ماه ها پیش در یک روزنامه محلی مجموعه مقالاتی درباره کشور کلمبیا منتشر کرده است و خاطرات شخصی خود را در مناقشات صلح این کشور در سال ۱۹۴۸ نقل کرده است.

بدرود با سه نویسنده

فرانسوا کارادک، صلاح الدین حافظ و شارل لو کوئینترک از جمله نویسندگانی بودند که هفته گذشته در گذشتند.

فرانسوا کارادک نویسنده و زندگینامه نویس فرانسوی که جایگاه خاصی در شناخت "لوترمان" شاعر بزرگ فرانسه داشت، در هنگام مرگ ۸۴ سال داشت. وی که از چهره های سرشناس زندگینامه نویسی در فرانسه به شمار می آمد، علاوه بر نوشتن زندگی لوترمان شاعر بزرگ فرانسوی، زندگی چهره هایی چون آلفرد جری و آلفونس آله را کتاب کرده بود. فرانسوا کارادک سال ۱۹۲۴ به دنیا آمد و همچنین یکی از تاریخ شناسان بزرگ کمیک استریپ در فرانسه بود. وی همچنین کارشناس زبان آرگو بود؛ زبان کوچه و بازار فرانسوی که خصوصا فردینان سلین در آن خبره بود. یکی از آثار ارزشمند فرانسوا کارادک در حوزه زبان و ادبیات فرانسوی تدوین دائرة المعارف لطیفه های فرانسوی

است که در سال ۱۹۶۴ آن را منتشر کرد. وی علاوه بر این اثر گراند دائرة المعارفی را درباره زبان آرگو در سال ۱۹۷۷ منتشر کرد و کمک بزرگی به شناخت این زبان در ادبیات فرانسه کرد.

وی همچنین داستان نویسی می کرد و داستان های "هدیه"، "کسرت کافه" از داستان های معروف وی است. صلاح الدین حافظ یکی از نویسندگان معاصر کشور مصر بود که در سن هفتاد سالگی درگذشت. حافظ نقش بسزایی در تحقق آزادی بیان در مصر و مبارزه با دولت های خودکامه مصر داشت. شارل لو کوئینترک نویسنده و شاعر فرانسوی دارنده نشان شوالیه و برنده بخش شعر جایزه بزرگ آکادمی فرانسه در ۸۲ سالگی درگذشت. وی در طول زندگی خود سه نشان کشور فرانسه از جمله شوالیه لژیون دو نور و شوالیه نشان هنر و ادبیات کشور فرانسه را از آن خود کرده بود. شارل لو کوئینترک ۱۴ مارس سال ۱۹۲۶ در موربیان فرانسه به دنیا آمد. زمین اقیانوس، "بادهای ستاره" و "سنگینی ها" از کتاب های وی است.

روایت اول شخصی

تاریخ علم در ایران

اسفندیار معتمدی؛ علم پژوه

تاریخ علم در ایران عنوان کتابی در چهار مجلد است که انتشارات مهاجر در تدارک است تا آن را طی آینده‌ای نه چندان دور روانه بازار کند. جلدهای اول تا چهارم این کتاب به ترتیب به تاریخ علم در ایران در دوره‌های پیش از اسلام، آغاز اسلام تا دوره صفویه، دوران صفویه تا پایان دوره قاجاریه و دوره مشروطیت تا عصر حاضر اختصاص دارد که چندی پیش جلد دوم آن به چاپ رسید و سایر مجلدات نیز در دست انتشار است که ضمن معرفی تاریخ علم در هر جلد، نظریه‌ها و اندیشه‌های دانشمندان هر دوره نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

در عین حال این روزها تالیف دو کتاب علمی آموزشی دیگر را در حوزه کودکان به پایان رسانده‌ام که عناوین 'به کودک خود کمک کنید تا علم بیاموزد' و 'به کودک خود کمک کنید که احساس مسئولیت کند' را بر روی جلد دارد. از آنجا که کودکان برای آشنایی بیشتر با طبیعت نیاز به انگیزه و علاقه دارند، در این راستا برنامه‌ای برای آشنایی کودکان پیش دبستانی در قالب آموزشی ترتیب داده شده که این دو کتاب نیز در همین راستا و به منظور توصیه به پدران و مادران برای کمک به فرزندان در آموزش علوم مختلف و کسب احساس مسئولیت تالیف شده است و در روزهای آینده از سوی انجمن اولیا و مربیان به بازار عرضه خواهد شد.

بهداشت زندان‌های جهان

دکتر سید حسن صانعی؛ پزشک

انتشارات اندیشمند که مدیریت آن برعهده بنده است، تنها انتشاراتی در ایران است که موفق به کسب مجوز چاپ و نشر از سازمان جهانی بهداشت (W.H.O) شده است و در همین راستا تاکنون دو کتاب را به چاپ رسانده‌ام. 'بهداشت در زندان' سومین کتاب از سوی انتشارات (W.H.O) است که ترجمه آن را با کمک یکی از همکاران به پایان برده‌ام و تا کمتر از یک ماه آینده، این کتاب

را به بازار عرضه خواهم کرد. این کتاب که حجمی حدود ۳۰۰ صفحه در قطع وزیری را دربرمی‌گیرد مسائل بهداشت و سلامت در زندان‌های دنیا را مورد بررسی قرار داده و در بخش‌هایی نیز به زندان‌های ایران اشاره‌ای کوتاه داشته است که پیش از هر چیز اصول و قواعد بهداشتی را که زندان‌های جهان ملزم به رعایت آنها هستند تشریح می‌کند. فصول مختلف این کتاب، بیماری‌ها و معضلات ناشی از رعایت نشدن بهداشت در زندان‌ها از قبیل ایدز، سل، هپاتیت، اعتیاد، بیماری‌های روانی و... را مورد بررسی قرار داده است.

بومی نوشت

غزل تاجبخش؛ داستان نویس و شاعر

این روزها نگارش رمانی را به پایان برده‌ام که عنوان 'مامون پر، قلاغ‌های آغاشازده پر' را روی جلد دارد و به احتمال قوی طی ماه‌های نه چندان دور به بازار عرضه خواهد شد.

مامون نام مکان و منطقه‌ای در نزدیکی ایستگاه ازناست که در این رمان به سرگذشت آن محل با حفظ حالت بومی‌اش پرداخته‌ام و از آنجا که دوران کودکی‌ام را در آنجا سپری کرده‌ام، سعی کرده‌ام با تالیف این کتاب دین خود را به این شهر ادا کنم.

در عین حال مشغول سرودن اشعار عارفانه مذهبی هستم که تعدادی از آنها جمع‌آوری شده و به محض گردآوری، تعداد قابل توجهی از آنها به بازار عرضه خواهد شد.

رند و زاهد

سیدرضا باقریان موحد؛ دین پژوه

پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی این روزها در تدارک است تا کتابی از مرا با عنوان کتابشناسی اخلاق و عرفان روانه بازار کند. این کتاب که حجمی حدود ۱۵۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد به معرفی هزار کتاب مهم در حوزه اخلاق و عرفان از قرن دوم تا عصر حاضر می‌پردازد و ویژگی‌اش این است که برای اولین بار در کتابشناسی، فهرست کاملی از کتاب‌ها با ذکر شماره صفحه و تعداد صفحات عنوان شده است تا در واقع تمام کدها و نشانی‌های لازم برای رجوع به هر کتاب را به مخاطبان و به ویژه محققان اخلاق و عرفان بدهد.

در عین حال، این روزها مشغول تصحیح رساله‌ای از حکیم بغدادی با عنوان 'زند و زاهد' هستم. این کتاب به گفت‌وگوی پدر و پسر می‌پردازد که پدر عقل‌گرا و پسر عشق‌گراست و فکر می‌کنم کتاب جذابی برای مخاطبان به ویژه قشر جوان محسوب شود.

دروغ‌ها

علی محمد مودب؛ شاعر

این روزها انتشارات علم در تدارک است تا کتاب 'دروغ‌های مرا که شامل شعر و ترانه است به بازار عرضه کند. این کتاب که حجمی حدود ۳۵۰ صفحه را دربرمی‌گیرد در قالب‌های متنوع کلاسیک و سپید و در مضامینی چون اجتماعی و عاشقانه سروده شده است که بخش عمده‌ای از آنها کارهای جدید من به حساب می‌آیند. در عین حال از آنجا که تاکنون ترانه‌ای از من به چاپ نرسیده بود، در این کتاب برای نخستین بار اقدام به انتشار ترانه با زبانی تازه از لحاظ تصویر و فضا کرده‌ام.

این روزها مشغول سرودن شعرهایی در قالب نیمایی هستم و سعی دارم پس از جمع‌آوری تعداد قابل توجهی از این اشعار، آنها را در هیأت کتابی به مخاطبان عرضه کنم.

روایت شناسی

فتح الله بی‌نیاز؛ داستان نویس

'درآمدی بر داستان‌نویسی و روایت‌شناسی' عنوان کتابی است که نشر افراز در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار کند. این کتاب که حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد تمام عناصر وابسته به داستان از قبیل نمایش، نقد، توصیف و نوع پیوند آنها با یکدیگر را در داستان‌های کلاسیک، مدرن و پست مدرن مورد بررسی قرار می‌دهد. قالب‌های ادبی، شناسایی ژانرها، داستان‌های شگرف، داستان‌های علمی، تخیلی، ترسناک و تعاریف آنها تفاوت بین داستان بلند، رمان و داستان کوتاه از مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در کتاب مذکور است که فکر می‌کنم برای مخاطبانی که به تازگی به جرگه داستان‌نویسان پیوسته‌اند یا به داستان‌نویسی علاقه دارند، مفید باشد.

پاسخ به شبهات زائران

دکتر غلامعلی رجایی؛ مورخ

'سیره ابوترابی' عنوان کتابی است که بخش عمده‌ای از تالیف آن را به پایان رسانده‌ام و به احتمال قوی از سوی نشر شاهد روانه بازار خواهد شد. این کتاب مشتمل بر خاطرات و سیره حجت‌الاسلام ابوترابی و تأثیرات ایشان در زمان اسارت بر روی آزادگان است که قالب کار شباهت زیادی به کتاب‌های سیره شهید بهشتی، شهید رجایی و امام راحل دارد، با این تفاوت که از اسناد مکتوب بیشتری برای بالا بردن استناد این اثر بهره برده‌ام.

در عین حال دو کتاب از خاطرات عرفانی و معنوی امام خمینی (ره) را ویژه زائران خانه خدا تهیه کرده‌ام که در آینده‌ای نزدیک از سوی معاونت آموزشی بعهده مقام معظم رهبری و مشارکت موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) به بازار عرضه می‌شود. کتاب نخست که عنوان آیت‌صدق را بر روی جلد دارد حاوی ۵۰ خاطره عرفانی

از امام راحل است و 'باده نور' نیز عنوان کتاب دوم است که شامل ۱۱۰ نکته عرفانی و اخلاقی از امام خمینی (ره) جهت ایجاد آمادگی ذهنی و روحی در بین زائران سفر حج است.

علاوه بر این در پایان هر کتاب تعدادی سوال مطرح شده است که زائران می‌توانند پس از مطالعه هر کتاب به آنها پاسخ دهند.

حکمت مناسک

دکتر ابراهیم ابراهیمی؛ حکمت پژوه

سیدرضا باقریان موحد

علی محمد مودب

پژوهشگاه مطالعات فرهنگی اجتماعی وزارت علوم این روزها در تدارک است تا کتاب 'حکمت مناسک' را به بازار عرضه کند. این کتاب به فلسفه حج می‌پردازد و مباحث مربوط به حج و اعمال آن را مورد بررسی قرار می‌دهد که بیش از هر قشری می‌تواند برای دانشجویان عمره گزار مفید باشد.

'فقه الحدیث' عنوان کتاب دیگری است که تالیف آن را به پایان رسانده‌ام و به احتمال قوی از سوی انتشارات دانشگاه اراک به بازار عرضه خواهد شد. این کتاب، منبعی درسی ویژه دانشجویان رشته علوم قرآن و حدیث است که مبانی احادیث و چگونگی صحت آنها، نحوه پرداختن به معنا در احادیث و حل تعارض لغات می‌پردازد.

کتاب دیگر که عنوان 'شمیم هدایت' را بر روی جلد دارد نیز در چهار واحد درسی برای دانشجویان رشته علوم قرآنی و حدیث ارائه خواهد شد و بیش از هر موضوعی، معاد و کیفیت برزخ را مورد بررسی قرار می‌دهد که برای کاربردی شدن این کتاب از اندیشه‌ها و نظرات ملاصدرا، ابن عربی و سایر فلاسفه و عارفان بزرگ اسلامی بهره برده‌ام.

خواب سلیمان

محمد جواد آسمان؛ شاعر

نشر آهنگی دیگر این روزها در تدارک عرضه کتاب 'خواب‌های سلیمان' من به بازار است. این کتاب بیش از ۷۰ قطعه شعر مرا در قالب سپید دربرمی‌گیرد که دامنه وسیعی داشته و در مضامین اجتماعی و عاطفی سروده شده است.

کتاب دیگر که عنوان 'ط س م' را بر روی جلد دارد قرار است در آینده‌ای نه چندان دور از سوی انتشارات علمی فرهنگی روانه بازار شود. تمامی اشعار این کتاب در قالب کلاسیک و عمدتاً غزل سروده شده است، اما موضوعات آن، آزاد بوده و مضامین مختلفی را دربرمی‌گیرد. من معتقدم که دست شاعر در انتخاب قالب شعر، خیلی باز نیست بلکه این حال و هوای درونی و بیرونی شعر است که قالب آن را انتخاب می‌کند.

به تازگی نیز انتشارات تکا کتاب لیبالی مجنون 'مرا به بازار عرضه کرده است که مجموعه اشعار ۱۰ سال گذشته‌ام را در مضامین آیینی و دفاع مقدس دربرمی‌گیرد.

غزل‌های تردید

عباس چشامی؛ شاعر

این روزها دو کتاب را آماده انتشار دارم؛ نخستین کتاب که قرار است طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات قو روانه بازار شود، عنوان 'چقدر دیر رسیدم' را روی جلد دارد و مجموعه اشعار مرا از اوایل دهه ۷۰ تا اوایل دهه ۸۰ دربرمی‌گیرد. قالب انتخاب شده برای اشعار این کتاب کلاسیک و عمدتاً غزل است که به موضوعات عاطفی و عاشقانه می‌پردازند.

کتاب دیگر که 'غزل‌های تردید' نام گرفته است در آینده‌ای نزدیک از سوی حوزه هنری استان تهران به بازار عرضه خواهد شد. این کتاب اشعار جدیدتر من از ابتدای دهه ۸۰ تا سال‌های اخیر را دربرمی‌گیرد و با تأکید بر غزل‌های اجتماعی سروده شده است.